

PROTOCOL

(samenwerkingsverband politie, openbaar ministerie, vrouwenopvang Delft en Den Haag)

Stichting Wende, vrouwenopvang & aanpak huiselijk geweld
Stichting Perspektief, Vrouwen Opvang & aanpak huiselijk geweld
Regiopolitie Haaglanden
Openbaar Ministerie Den Haag

Den Haag, 24 juli 2007

INHOUDSOPGAVE

Deelnemers protocol	1
1. Inleiding	3
2. Definitie, doelgroep en doel	5
3. Procedure	6
3.1 Aanmelding	6
3.1.1 Aanmelding via politie	6
3.1.2 Aanmelding via de unit MEP	6
3.1.3 Aanmelding via intake van intakebureau of individuele Vrouwen Opvanginstelling	7
3.1.4 Aanmelding na rechtstreekse plaatsing bij opvanginstelling door unit MEP of politie	7
3.1.5 Aanmelding via telefonische hulpvraag aan opvanginstelling	7
3.1.5 Na opname	8
3.2 Verblijf opvanginstelling	9
3.2.1 Uitwerking risicoscreening	9
3.2.2 Veiligheidsmaatregelen	10
3.2.3 Verblijfsstatus	11
3.2.4 Financiën	12
3.2.5 Kinderen	13
3.3 Afsluiting/nazorg	15
3.3.1 Cliënte gaat zelfstandig wonen in de regio van de opvanginstelling	15
3.3.2 Cliënte gaat zelfstandig wonen buiten de regio van de opvanginstelling	15
3.3.3 Cliënte gaat zelfstandig wonen in een woning van de opvanginstelling	15
3.3.4 Cliënte gaat na afronding van het hulpverleningsproces terug naar de thuissituatie	15
3.3.5 Cliënte verlaat voortijdig de opvanginstelling	16
3.3.6 Nazorg kinderen	16
4. Inspanningsverplichtingen partners protocol eerge relateerd geweld	17
5. Voorwaarden voor een goede toepassing van het protocol	19
Bijlagen	
Bijlage 1	Convenant voor een doeltreffende aanpak van (de bescherming van Slachtoffers van) eerge relateerd geweld
Bijlage 2	Begrippenlijst
Bijlage 3	Stroomschema
Bijlage 4	Stroomschema
Bijlage 5	Formulier risico-screening Verwey-Jonker
Bijlage 6	Formulier risico-inventarisatie (vrouwenopvang Delft)
Bijlage 7	Checklist (unit MEP)
Bijlage 8	Veiligheidsplan
Bijlage 9	Privacy
Bijlage 10	Emotionele hulpverlening
Bijlage 11	Aanbevolen literatuur
Bijlage 12	Adressenlijst

1. INLEIDING

In oktober 2006 is ten behoeve van een doeltreffende aanpak van (de bescherming van slachtoffers van) eengerelateerd geweld een convenant ondertekend door vertegenwoordigers van de Federatie Vrouwen Opvang, het College van Procureurs-Generaal en de regiopolitie Haaglanden (bijlage I). In het convenant is een aantal afspraken en beslispunten vastgelegd. Eén van de beoogde resultaten is het thans voorliggende protocol dat een nadere uitwerking is van de samenwerking op lokaal niveau tussen de stichting Wende (Den Haag), de stichting Perspektief (Delft), beide instanties verantwoordelijk voor de opvang van vrouwen alsmede de politie en het Openbaar Ministerie in de regio Haaglanden. Onder de stichting Wende valt ook de lokatie Zoetermeer. Vertegenwoordigers van genoemde organisaties hebben in werkgroep verband dit protocol samengesteld. Dat daarbij de praktijkervaringen van betrokkenen een cruciale rol hebben gespeeld is evident.

Het protocol biedt voor de respectieve organisaties in andere regio's in ons land voldoende basis om te worden getransformeerd tot een model-protocol en kan waar nodig worden aangepast aan de daar bestaande situatie.

De afgelopen drie jaar is de aandacht voor slachtoffers van eengerelateerd geweld toegenomen. De kennis over en de hulpverlening aan deze doelgroep is op dit moment erg in ontwikkeling. Het is van groot belang deze kennisvermeerdering blijvend te stimuleren en met alle hulpverleners te delen. Het protocol eengerelateerd geweld moet daarom dan ook als een levend document worden gezien dat steeds aan allerlei relevante ontwikkelingen wordt aangepast.

Een goed voorbeeld van een dergelijke ontwikkeling is de start van een drietal pilots, dat ten doel heeft de opvang van minderjarige slachtoffers van eengerelateerd geweld te reguleren. In de praktijk is gebleken dat de opvang van minderjarige slachtoffers niet optimaal kan worden gerealiseerd. In z'n algemeenheid kan hierbij worden aangetekend, dat de opvang van kinderen, al dan niet vergezeld van een moeder, specifieke aandacht vereist. Centraal daarbij staat de eigen veiligheidssituatie van het desbetreffende kind. De actieve rol die vanuit jeugdzorg dient te worden vervuld, zal in een afzonderlijk traject moeten worden gezien en uitgewerkt.

Ook de landelijk uitrol van de methode, die de unit Multi-etnisch Politiewerk (MEP) van de regiopolitie Haaglanden heeft ontwikkeld en die thans gaande is, zal nieuwe ontwikkelingen teweegbrengen.

Het protocol beschrijft de hulpverlening aan vrouwelijke slachtoffers van eengerelateerd geweld die in de Vrouwen Opvang worden opgevangen. De werkgroep acht het in dit verband van belang tevens aandacht te vragen voor het feit, dat er ook mannelijke slachtoffers van eengerelateerd geweld zijn. Het is van groot belang dat mannelijke slachtoffers ook veilig worden opgevangen en gespecialiseerde hulpverlening krijgen. Voor deze vorm van opvang zijn nog geen adequate maatregelen getroffen. Het verdient aanbeveling hiervoor in de nabije toekomst trajecten te ontwikkelen.

Tevens is het belangrijk dat men zich realiseert, dat vrouwen niet alleen slachtoffer maar ook daders van eengerelateerd geweld kunnen zijn. Preventie en "dader" hulpverlening vallen niet onder de gestelde doelen van dit protocol. Voor een goede en structurele aanpak van de problematiek rond eengerelateerd geweld is het wel van groot belang, dat deze trajecten worden opgestart.

In de praktijk blijkt telkenmale dat er bij medewerkers van betrokken organisaties grote behoefte is aan achtergrondinformatie. De werkgroep heeft dan ook gemeend hierin te voorzien in een aantal bijlagen, dat naast achtergrond- ook praktijkinformatie bevat.

Tot slot is gebleken, dat de opvang van slachtoffers van eengerelateerd geweld een complex proces is, waarin snel en adequaat optreden noodzaak zijn. In verband met die complexiteit heeft de werkgroep in de bijlagen een tweetal stroomschema's opgenomen.

MET DANK AAN

Stichting Arosa (Voormalige Vrouwen Opvang Rotterdam)

De Bocht Centrum voor Hulpverlening aan Vrouwen en hun Kinderen

Vrouwen Opvang Friesland

Stichting Perspektief, Vrouwen Opvang

Stichting Wende, vrouwenopvang & aanpak huiselijk geweld

Bureau advies en intake van Stichting Wende

Politie Haaglanden bureau Delft

De unit MEP politie Haaglanden

De werkgroep heeft bestaan uit:

Mw. R. van Dijk, stichting Wende

Dhr W. van der Kraan, regiopolitie Haaglanden

Mw A. Kramer, openbaar ministerie

Dhr T. de Rooter, stadsgewest Haaglanden

Mw. M. Scali, stichting Perspektief

Mw J. Spruijt, stichting Perspektief

Dhr A. Teerds, ministerie van justitie

2. DEFINITIE, DOELGROEP EN DOEL

Definitie

'Eergerelateerd geweld is elke vorm van geestelijk of lichamelijk geweld gepleegd vanuit een collectieve mentaliteit in een reactie op een (dreiging van) schending van de eer van een man of vrouw en daarmee van zijn of haar familie waarvan de buitenwereld op de hoogte is of dreigt te raken'¹

Doelgroep

Vrouwen en hun eventuele kinderen die slachtoffer zijn, of dreigen te geraken, van eergerelateerd geweld.

Tevens behoren tot de doelgroep van dit protocol minderjarige meisjes, die zich zelfstandig zonder ouders bij één van de partners van het protocol hebben aangemeld.

Doel

- Het bijdragen aan het bieden van bescherming aan slachtoffers van eergerelateerd geweld.
- Het zoveel mogelijk voorkomen van escalatie van geweld.

In het verlengde van de doelstelling van het protocol dragen de betrokken partners zorg voor een adequate vastlegging van gebeurtenissen en feiten, die van belang kunnen zijn voor een eventuele strafrechtelijke vervolging van zaken met betrekking tot eergerelateerd geweld.

---

¹ Het betreft hier een werkdefinitie van het begrip eergerelateerd geweld. Zie H Ferweda & I van Leiden "Eerwraak of eergerelateerd geweld? Naar een werkdefinitie" (Arnhem. Advies en onderzoeksgroep Beke, 2005)

3. PROCEDURE

NB. In de bijlagen wordt een adressenlijst aangetroffen van de instanties, die bij de in het protocol te bespreken procedures zijn betrokken. Tevens worden telefoonnummers vermeld van instanties, die veelal landelijk opereren.

3.1 Aanmelding

3.1.1 Aanmelding via politie (wijkbureau)

Een medewerker van de politie wordt geconfronteerd met een slachtoffer van eengerelateerd geweld, dat (acuut) een veilige opvangplek nodig heeft.

- De taakaccenthouder² van het wijkbureau, waar het slachtoffer qua woonadres onder valt, wordt van de zaak op de hoogte gesteld.
- Met behulp van de checklist eengerelateerd geweld van de unit MEP wordt de benodigde informatie verzameld om indien nodig een risico-analyse door de unit MEP te laten maken.
- Indien nodig wordt er contact opgenomen met de helpdesk van de unit MEP.
- Er wordt een inschatting gemaakt of de betrokkene binnen de regio kan worden opgevangen of dat zij/hij op grote afstand buiten de regio geplaatst moet worden³.
- Voor de beschikbare opvangplaatsen neemt de taakaccenthouders of een andere medewerker van het betrokken wijkbureau van de politie contact op met het bureau advies en intake van de stichting Wende. De betrokken medewerker van het intakebureau verwijst zo nodig via het meldpunt Open Plaatsen (MOP) door naar het intakebureau van de regio waar de betrokkene geplaatst zou kunnen worden. Indien het om een rechtstreekse plaatsing gaat bij een opvanginstelling, die niet is aangesloten bij een intakebureau zal de betrokken medewerker van stichting Wende met deze opvanginstelling contact opnemen.
- In dit eerste contact wordt gemeld, dat er in de zaak van betrokkene wordt onderzocht in hoeverre er sprake is van eengerelateerd geweld.
- Indien er niet direct dezelfde dag een plaatsing geregeld kan worden, krijgt de betrokkene een crisisbed toebedeeld. Indien dit uit veiligheidsoverwegingen nodig is zal betrokkene gedurende deze periode binnen moeten blijven.
- Voor opvang buiten kantooruren regelt de taakaccenthouder of een andere medewerker van de politie via spoedhulp (te bereiken via het telefoonnummer van het Bureau advies en intake van de stichting Wende) een tijdelijk crisisbed. Zoveel mogelijk moet worden voorkomen, dat een slachtoffer in sociale bewaring wordt gesteld en de nacht in een politiecel moet doorbrengen.

3.1.2 Aanmelding via de unit MEP

Een medewerker van de unit MEP wordt geconfronteerd met een slachtoffer eengerelateerd geweld, dat een veilige opvangplek nodig heeft.

- Er wordt een inschatting gemaakt of de betrokkene binnen de regio kan worden opgevangen of dat zij op grote afstand buiten de regio moet worden geplaatst.⁴
- Ten einde inzicht te verkrijgen in de beschikbare opvangplaatsen neemt de medewerker van de de unit MEP contact op met het Bureau advies en intake van de stichting Wende. De betrokken medewerker van het intakebureau verwijst zo nodig via MOP door naar het intakebureau van de regio waar de betrokkene geplaatst zou kunnen worden. Indien het om een rechtstreekse plaatsing gaat bij een opvanginstelling, die niet is aangesloten bij een intakebureau zal de betrokken medewerker van stichting Wende met deze opvanginstelling contact opnemen.

---

² politie Haaglanden heeft aan elk politiebureau taakaccenthouders benoemd. Dit zijn medewerkers van een wijkbureau, die extra aandacht hebben voor multi-etnische wijkaspecten, waaronder eengerelateerd geweld. Zie begrippenlijst

³ Zie begrippenlijst

⁴ zie begrippenlijst

3.1.3. Aanmelding via het intakebureau of individuele Vrouwen Opvanginstelling

Naar aanleiding van de bij de intake gehanteerde risico-screening van het Verwey-Jonker instituut blijkt dat er sprake zou kunnen zijn van eengerelateerd geweld⁵.

- Afhankelijk van de situatie moet er een afweging worden gemaakt of de cliënte om veiligheidsredenen direct ergens (tijdelijk) moet worden geplaatst of dat er tijd is om de risico-screening verder uit te werken en haar uiteindelijk direct goed te kunnen plaatsen.
- In dit proces wordt er in de Delftse situatie contact opgenomen met de taakaccenthouder van het wijkbureau. Indien nodig neemt deze contact op met de helpdesk van de unit MEP of met het politiebureau van de regio waar het slachtoffer vandaan komt. Dit omdat de medewerker van het intakebureau zich voor een goede en veilige plaatsing een zo volledig mogelijk beeld van de situatie moet kunnen vormen. In de Haagse situatie wordt direct contact opgenomen met de unit MEP.
- Tevens wordt (de manager) van het intakebureau of de Vrouwen Opvang op de hoogte gesteld van de eventuele mogelijkheid van een eengerelateerde geweldszaak.
- Het is belangrijk om de te volgen plaatsingsprocedure zo te laten lopen dat de cliënte tijdens de plaatsing niet steeds opnieuw haar verhaal hoeft te houden. In dit kader is het aan te raden, dat als er sprake is van een intakeprocedure rechtstreeks bij een opvanginstelling en er bij die instelling (om veiligheidsredenen) geen plaats is, zij zorg dragen voor een plaatsing bij een andere instelling. Binnen de regio moet worden gekeken hoe deze procedure zo goed mogelijk kan verlopen.
- Tevens is het belangrijk dat de cliënte steeds van alle stappen en contacten op de hoogte wordt gehouden.

3.1.4. Aanmelding na rechtstreekse plaatsing bij opvanginstelling door unit MEP of politie⁶

In het geval van een crisis situatie kan een vrouw rechtstreeks bij een instelling van de Vrouwen Opvang worden geplaatst waarvoor normaliter het intakebureau alle plaatsingen verzorgt.

- Het intakebureau wordt zo snel mogelijk van de plaatsing op de hoogte gesteld.
- Samen met het intakebureau wordt gekeken hoe de intakeprocedure alsnog kan worden uitgevoerd.
- In de Delftse situatie wordt de taakaccenthouder en in de Haagse situatie de unit MEP van de plaatsing op de hoogte gesteld.
- Uitgebreide risico-screening moet zo snel mogelijk worden gemaakt.
- Indien blijkt dat de (crisis) plaatsing in de opvanginstelling niet veilig is, dragen alle betrokken partners er zorg voor dat de cliënte zo snel en veilig mogelijk naar een andere opvanginstelling wordt overgeplaatst.
- De medewerkers van de Vrouwen Opvang dragen er zorg voor, dat een medewerker van de unit MEP en eventueel andere betrokkenen van de nieuwe verblijfplaats op de hoogte worden gebracht.

3.1.5. Via telefonische hulpvraag aan opvanginstelling

Regelmatig krijgen opvanginstellingen telefoontjes van vrouwen, die een opvangplek zoeken. Tijdens zo'n telefonisch contact komt naar voren dat er sprake van eengerelateerd geweld zou kunnen zijn.

- Zoals gebruikelijk de betrokken vrouw doorverwijzen naar het intakebureau of het Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld.
- Indien de vrouw er prijs op stelt contact op te nemen met het wijkbureau, waar de zaak thuishoort, wordt vanuit de opvanginstelling aan de politie gemeld, dat er vermoedelijk sprake is van eengerelateerd geweld en dat de vrouw daar met de politie over wil praten.
- Indien het gaat om een vrouw, die buiten de regio verblijft, wordt vanuit de opvanginstelling contact opgenomen met de unit MEP, die voor de coördinatie, afstemming en terugkoppeling zorgdraagt.

⁵ De risico-screening is een algemene screening om de gevaarstelling van cliënte te bepalen. In de screening komt het begrip eengerelateerd geweld niet specifiek aan bod. Een deskundige medewerker zal echter met deze vragenlijst wel een vermoeden kunnen krijgen, dat er sprake van eengerelateerd geweld zou kunnen zijn. Dit vermoeden moet dan na plaatsing in een lokatie voor Vrouwen Opvang verder worden onderzocht.

⁶ Het gaat hier om een uitzonderlijke (nood)situatie die, als het even kan, voorkomen moet worden.

3.1.6 Na opname

Na opname in de Vrouwen Opvang blijkt tijdens het hulpverleningstraject, dat er sprake van eengerelateerd geweld zou kunnen zijn.

- Met cliënte wordt opnieuw het risico-screeningsformulier (Verwey-Jonker) doorgenomen.
- Tevens wordt de unit MEP van de situatie op de hoogte gesteld.
- Indien blijkt dat cliënte in de opvanginstelling niet veilig is, is het belangrijk dat zij zo snel mogelijk wordt overgeplaatst. De Vrouwen Opvang zal in samenwerking met cliënte, het intakebureau en het wijkbureau zorg dragen voor een goede overplaatsing.

3.2 Verblijf opvanginstelling

3.2.1. Uitwerking Risico-screening

- De begeleider van cliënte analyseert het intakegesprek en de risico-screening, die door een medewerker van het intakebureau is afgenomen en waarin een vermoeden is uitgesproken, dat er sprake van eengerelateerd geweld is. Indien er in de intake geen sprake van eengerelateerd geweld is geconstateerd maar de medewerker van de opvang wel een vermoeden heeft of dit na gesprekken met cliënte krijgt, wordt er een nader onderzoek ingesteld.
- De begeleider maakt samen met cliënte op basis van de checklist van MEP of van een eigen vragenlijst zo snel mogelijk een uitgebreide risico- inventarisatie⁷. Om blinde vlekken te voorkomen is het belangrijk om de gestelde vragen en antwoorden tijdens het proces te evalueren en te kijken of er dieper op de vragen moet worden ingegaan. Antwoorden roepen vaak weer nieuwe vragen op. Tevens wordt deze inventarisatie door een collega bekeken en van commentaar voorzien. Indien er al een bureau Jeugdzorg bij het gezin betrokken is, wordt de desbetreffende medewerker van Jeugdzorg benaderd voor het verstrekken van voor de risico-screening belangrijke informatie. De risico-inventarisatie wordt door cliënte ondertekend.
- De risico-inventarisatie wordt bij de unit MEP ingeleverd.
- De unit MEP vult de risico-inventarisatie zo nodig aan met informatie uit de diverse bestaande politie informatiesystemen en maakt vervolgens een risico-analyse. Deze wordt door een materiedeskundige opgesteld.
- Van de zijde van de unit MEP wordt het resultaat van voormelde analyse aan de aanvrager - in dit geval de Vrouwen Opvang – gerapporteerd.
- In de rapportage is een conclusie eventueel aangevuld met aanbevelingen opgenomen.
- In de Delftse situatie stellen de begeleider(s) van de Vrouwen Opvang en de taakaccenthouder van de politie op basis van de rapportage in samenwerking met cliënte een plan van aanpak en een veiligheidsplan op⁸. In de Haagse situatie geschiedt dit rechtstreeks in samenspraak met de unit MEP.
- In het plan van aanpak wordt indien mogelijk een bemiddelingstraject⁹ opgestart. Een eventuele bemiddeling wordt met grote zorgvuldigheid en kennis van zaken aangepakt. In elke zaak is het verschillend in hoeverre er mogelijkheden voor bemiddeling zijn. Een goed bedoelde maar verkeerde aanpak van bemiddeling kan zeer ernstige gevolgen voor de zaak hebben en deze enorm doen escaleren. Daarom is het van belang een dergelijke bemiddeling in samenwerking te bespreken en gebruik te maken van deskundigen op dat terrein.
- Naast bemiddeling moet er ook op zoek worden gegaan naar andere mogelijkheden voor een (aan de specifieke cultuur gebonden) oplossing of vermindering van de spanningen⁹. Hier geldt echter ook dat een goed bedoelde maar verkeerde aanpak zeer ernstige gevolgen voor de zaak kan hebben en deze enorm kan doen escaleren.
- Indien het onmogelijk is om tot een oplossing te komen en de cliënte groot gevaar blijft lopen is het onvermijdelijk zodanige oplossingen te bedenken opdat betrokkene op termijn toch zo veilig mogelijk weer zelfstandig kan gaan wonen. De risico-screening wordt tijdens het verblijf regelmatig (om de 2 maanden) herhaald. Indien omstandigheden veranderen moet de risico inventarisatie/analyse opnieuw worden gemaakt hieruit kan een nieuw plan van aanpak en veiligheidsplan voortvloeien.

---

⁷ een risico-inventarisatie geschiedt op basis van een vragenlijst, die met cliënte wordt doorgenomen om zoveel mogelijk relevante informatie te verzamelen, zodat er door de unit MEP een risico-analyse kan worden opgesteld (zie begrippenlijst).

⁸ Het gaat hier dus niet om het eventueel tegelijk lopende traject van politie of justitie voor opsporing of vervolging.

⁹ Zie hoofdstuk 5 “voorwaarden voor een goede toepassing van het protocol” het kopje “bemiddeling” blz. 21

Dit traject zou ook voor eventueel andere oplossingen moeten gelden.

3.2.2. Veiligheidsmaatregelen

- Alle gebruikelijke veiligheidsmaatregelen in de Vrouwen Opvang zoals geheim adres en dergelijke worden getroffen. Een goede en juiste analyse en inventarisatie zijn in dit verband essentieel als het gaat over de wijze en/of via welke instanties de verblijfplaats van cliënte bekend kan worden bij degene, voor wie zij is gevlucht. Het is raadzaam hier zoveel mogelijk oplossingen voor te bedenken. Onder de huidige wetgeving is het onmogelijk om volledig afgeschermd te zijn voor alle instanties. Men dient zich bewust te zijn van de risico's en aan creatieve oplossingen te werken.
- Er geschiedt een melding hetzij in de Delftse situatie via de taakaccenthouder, hetzij in de Haagse situatie via de unit MEP. De regionale meldkamer maakt een aantekening (rode vlag) waardoor in een situatie van nood van de zijde van de politie extra snel en adequaat kan worden gereageerd. Deze aantekening blijft gedurende drie maanden in het stelsysteem bewaard.
- Er worden duidelijke afspraken met cliënte gemaakt betreffende haar veiligheid en die van eventueel bij haar verblijvende kinderen. In dit geval wordt ook rekening gehouden met de veiligheid van mede-bewoonsters en medewerkers van de opvanginstelling. Deze afspraken worden schriftelijk vastgelegd en ondertekend door beide partijen. Die vastlegging wordt in het veiligheidsplan vermeld.
- Met cliënte wordt een lijst doorgenomen van alle plaatsen in de omgeving waar zij om veiligheidsredenen niet mag komen (bv. Turkse winkel) of zich beter zo kort mogelijk kan ophouden (bv. station). Voor ieder individueel geval zal deze lijst anders zijn. Voormelde lijst maakt deel uit van het veiligheidsplan.
- Het is belangrijk om per zaak na te gaan of het nodig is cliënte tegen zichzelf in bescherming te nemen door haar zoveel mogelijk te beletten contact op te nemen met haar familie en vrienden o.a. door haar niet meer over telefoonnummers van degene waarvoor zij op de vlucht is te laten beschikken. Indien noodzakelijk zou de mobiele telefoon van cliënte bij de medewerkers van de opvanginstelling kunnen worden ingeleverd of de simkaart kunnen worden vervangen. Ook deze actie wordt in het veiligheidsplan vermeld.
- In de praktijk blijkt dat cliënten vaak zelf de grootste risicofactor bij het bekend worden van hun geheime adres zijn. Binnen de psychosociale hulpverlening moet dit een belangrijk aandachtspunt zijn. Zie hiervoor bijlage 10 "emotionele hulpverlening".
- Vrouwen kunnen ook daders of mede plegers van eerdere geweld zijn. Het is belangrijk om in het hulpverleningsproces hier alert op te zijn.
- Alle ontwikkelingen worden zo geregistreerd, dat alle betrokken medewerkers van de opvanginstelling van de laatste ontwikkelingen op de hoogte zijn, waardoor telkenmale adequaat op een volgende ontwikkeling gereageerd kan worden. Zowel het concrete als het digitale dossier moet actueel worden gehouden.
- Bij een overplaatsing moeten deze dossiers aan de nieuwe opvanginstelling worden overgedragen. Cliënte moet hier wel schriftelijk toestemming voor geven.
- Bij een eventuele vermissing moeten alle voor de opsporing belangrijke gegevens van cliënte en indien daarvan sprake is van kinderen direct beschikbaar zijn¹⁰.
- Een goede documentatie van feiten is tevens voor een strafrechtelijke procedure van groot belang.
- Tijdens het verblijf van cliënte in de opvanginstelling vindt regelmatig overleg plaats tussen medewerkers van de instelling en de taakaccenthouder, het zogeheten casusoverleg¹¹.
- In het geval er sprake is van een verdenking van één of meer strafbare feiten kan door de politie (in beginsel in de regio waar het feit wordt gepleegd, daarom veelal in de regio waar de verdachte zich bevindt of in de regio waar het slachtoffer zich ophoudt) een opsporingstraject worden gestart, uiteraard met inachtneming van de inhoud van de verrichte analyse van de unit MEP. Indien de verdenking één of meer ernstige strafbare feiten betreft, waarbij de inzet van bijzondere opsporingsmiddelen aan de orde komt,

¹⁰ Als basis zou het door het Vewey-Jonker instituut ontwikkelde appendix bij de risico-screening: gegevens voor de politie, kunnen worden gebruikt. Aangevuld met kopieën paspoort, foto's etc.

¹¹ Zie begrippenlijst

overlegt de politie met het Openbaar Ministerie. Het slachtoffer wordt volgens de geldende beleidsregels over de strafzaak geïnformeerd. Dat betekent dat soms gedurende lange tijd géén informatie gegeven kan worden over de stand van zaken.

- Een medewerker van de unit MEP of de politiefunctionaris, belast met het onderzoek, stelt indien nodig het Openbaar Ministerie of de lokale driehoek steeds van nieuwe ontwikkelingen op de hoogte, zodat zo nodig passende strafvorderlijke dan wel bestuurlijke maatregelen kunnen worden getroffen. Indien een opsporings- en vervolgingstraject is ingezet, wordt door de bij de zaak betrokken medewerkers van de politie contact onderhouden met de zaaksofficier. Indien er (nog) geen zaaksofficier aan de zaak verbonden is dan wel indien het contact niet zaaksgelateerde onderwerpen betreft kan (tevens) contact worden onderhouden met de aandachtsfunctionaris eengerelateerd geweld bij het desbetreffende parket. Indien sprake is van een verdenking van ernstige strafbare feiten kan de (voortgezette) inzet van bijzondere opsporingsmiddelen aan de orde komen.
- Er worden tussen partijen duidelijke afspraken gemaakt wie eventuele andere belanghebbenden van de ontwikkelingen op de hoogte brengen bv. een advocaat.
- Indien een eventuele pleger of dader een (afhankelijke) verblijfstatus heeft wordt contact opgenomen met de Immigratie- en Naturalisatie Dienst (IND), zodat van de zijde van deze dienst adresgegevens van cliënte kunnen worden afgeschermd.
- Tijdens het verblijf in een opvanginstelling wordt onderzocht hoe cliënte in de toekomst zo veilig mogelijk zelfstandig kan gaan wonen. Teven wordt gekeken welke procedures eerst moeten worden opgestart of afgerond voordat cliënte daadwerkelijk kan vertrekken.

3.2.3. Verblijfsstatus¹²

Geen verblijfsstatus

Bij de intake blijkt dat cliënte tot nu toe illegaal in Nederland verbleef. Als er sprake is van een acute dreiging van eengerelateerd geweld in Nederland en cliënte ook in gevaar zou worden gebracht als zij naar het land van herkomst terug gestuurd wordt, kan dit reden zijn om een reguliere verblijfsvergunning op grond van individuele bijzondere omstandigheden aan te vragen¹³.

Indien er alleen sprake is van een dreiging van eengerelateerd geweld in het land van herkomst, kan dit een grond zijn om een asielaanvraag in te dienen.

Bij de IND zijn contactpersonen aangesteld, die voldoende kennis hebben van de onderwerpen eengerelateerd en huiselijk geweld alsmede zaken, waarbij vrouwen in het land van herkomst zijn achtergelaten. Voor een goede afhandeling van de zaak is het van belang dat deze door één van voormelde contactpersonen wordt behandeld en dat er een juiste informatie-overdracht tussen Vrouwen Opvang, IND en de unit MEP plaats heeft.

Verblijf bij partner en korter dan 3 jaar in Nederland

Cliënte is nog te kort in Nederland om op grond van haar verblijfsduur succesvol een zelfstandige verblijfsvergunning aan te kunnen vragen¹⁴ en zal, als men geen actie onderneemt, naar het land van herkomst worden teruggestuurd. Wel kan cliënte in dit geval een aanvraag om voortgezet verblijf indienen als er in haar geval sprake is van

---

¹² Zie ook "Er kan meer dan je denkt...Werken met vrouwen met een onzekere verblijfstitel in de Vrouwen Opvang" een handboek uitgegeven door de Federatie Vrouwenopvang.

¹³ Het is niet mogelijk om voor de aanvraag van een verblijfsvergunning een advocaat in te huren via de Raad voor de Rechtsbijstand. Indien de aanvraag wordt afgewezen en er een bezwaar- of beroepsprocedure moet worden opgestart kan een advocaat wel de belangen van cliënte behartigen. Indien de verblijfsrechtelijke situatie van cliënte onzeker is, is het wel raadzaam om advies bij een in vreemdelingenrecht gespecialiseerde advocaat in te winnen.

¹⁴ Indien cliënte beschikt over een verblijfsvergunning, die een verblijf bij partner rechtvaardigt, blijft de vergunning op grond van de Vreemdelingen Circulaire tijdens haar verblijf in een opvanginstelling van kracht.

humanitaire omstandigheden (eengerelateerd geweld). Hiernaast wordt door de IND zwaar gewicht toegekend aan door de cliënt eventueel ondervonden huiselijk geweld. Als een proces verbaal van aangifte alsmede een doktersverklaring omtrent het ondervonden huiselijk geweld wordt overgelegd zal cliënte een zelfstandige verblijfsvergunning worden verleend.

Voor cliënten die voor eengerelateerd geweld op de vlucht zijn, is het doen van aangifte vaak problematisch omdat zij hierdoor de goede naam van hun familie/schoonfamilie naar beneden halen en hierdoor nog verder in de problemen komen.

Betrokkenheid van de lokale politie en een goede risicoanalyse van de unit MEP zijn van groot belang. Vooral voor die gevallen dat er alleen sprake is van (een dreiging van) eengerelateerd geweld, zonder dat er ook sprake is van huiselijk geweld, is een risicoanalyse van de unit MEP noodzakelijk.

Verblijf bij partner en langer dan 3 jaar in Nederland

In dat geval kan cliënte zelfstandig een verblijfsvergunning aanvragen. Om veiligheidsredenen is het belangrijk dat deze aanvraag via de contactpersonen van de IND loopt.

Ingezetenen van de Europese Gemeenschap

Dezen vallen niet onder voormelde regelingen. In dat verband is het belang om contact op te nemen met een contactpersoon van de IND en eventueel een deskundige advocaat in te schakelen.

3.2.4. Inkomen

Indien cliënten niet over een eigen inkomen beschikken kunnen de meeste cliënten een uitkering via de Gemeentelijke Sociale Dienst aanvragen. Hierop zijn echter ook enkele uitzonderingen.

- **Cliënte is om veiligheidsredenen niet ingeschreven bij de GBA**
Op grond van artikel 40 lid 4 van de Wet werk en bijstand (WWB) kan de Gemeentelijke Sociale Dienst een uitkering verstrekken zonder dat de aanvrager bij het GBA staat ingeschreven. Cliënte zal wel bij de Gemeentelijke Sociale Dienst moeten worden ingeschreven. Deze maatregel heeft een tijdelijk karakter.
- **Cliënte was illegaal in Nederland en vraagt een verblijfsvergunning aan**
Vanaf de dag dat cliënte zich bij de IND voor de aanvraag van een verblijfsvergunning in het kader van eengerelateerd geweld heeft gemeld kan zij voor een financiële ondersteuning een beroep doen op de Regeling verstrekkingen bepaalde categorieën vreemdelingen (RVB), die door het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) wordt uitgevoerd.

3.2.5. Kinderen

Omgangsregeling en ouderlijk gezag

Het is van groot belang dat alle bij procedures betreffende omgangsregeling en ouderlijk gezag betrokken partijen, waaronder advocatuur, Raad voor de Kinderbescherming en rechterlijke macht, goed op de hoogte zijn van de problematiek rond eegerelateerd geweld.

Medewerkers van de Vrouwen Opvang vergaren in samenwerking met cliënte en overige betrokken partijen zoveel mogelijk relevante informatie waardoor de rechtbank een weloverwogen besluit ten aanzien van een omgangsregeling en van een toewijzing ouderlijk gezag kan nemen.

Een goede risicoanalyse van de unit MEP is hierbij van groot belang.

Indien een moeder zonder haar kinderen heeft moeten vluchten en zij op een geheim adres staat ingeschreven is het van belang dat zij, als zij de kinderen terug wil hebben, snel in actie komt.

Theoretisch is het mogelijk dat, als de advocaat van de vader de moeder niet kan bereiken omdat zij op een geheim adres staat ingeschreven, de kinderen aan de vader worden toegewezen, zonder dat de moeder door de rechtbank is gehoord.

ontvoering

Indien er een direct gevaar voor ontvoering van de kinderen dreigt verdient het aanbeveling een voorlopige voorzieningen procedure te starten, waarbij dan wordt verzocht het kind (voorlopig) aan de moeder toe te vertrouwen. Indien het verzoek voor een voorlopige voorziening niet snel genoeg aan de rechter kan worden voorgelegd en er sprake is van een noodsituatie, is het van belang om in een kortgeding procedure de rechter te vragen het gezag (voorlopig) alleen aan de moeder toe te kennen. Indien er sprake is van ontvoering en de moeder het ouderlijk gezag heeft of het kind voor de dagelijkse zorg aan haar is toevertrouwd kan op grond van **artikel 279** van het Wetboek van Strafrecht (ontrekken aan het gezag), het Openbaar Ministerie in actie komen. Hiervoor moet eerst wel melding/aangifte van ontvoering worden gedaan.

Voor ontvoeringen naar het buitenland is het Haagse verdrag inzake kinderontvoering van belang op grond waarvan de Centrale Autoriteiten in actie kunnen komen. Dit zijn echter zeer langdurige en vaak, zo blijkt in de praktijk, schier onhaalbare procedures. Het is dus van belang er alles aan te doen om te voorkomen dat een kind naar het buitenland verdwijnt.

Mocht er een omgangsregeling worden opgelegd dan is het van groot belang dat deze op een veilige manier wordt toegepast. In de praktijk blijkt dit helaas dikwijls niet realiseerbaar.

Een gerechtelijke procedure over een omgangsregeling en het ouderlijk gezag kan steeds opnieuw worden opgestart. Ter bescherming van de adresgegevens is het van belang dat cliënte te allen tijde in deze procedure(s) domicilie op het adres van het kantoor van haar advocaat kiest.

Jeugdzorg

Indien een bureau Jeugdzorg al vanuit de thuissituatie bij het gezin betrokken is of als er voor kinderen een ondertoezichtstelling (OTS) is uitgesproken wordt er contact met de betrokken medewerker van bureau Jeugdzorg of de voogd opgenomen.

Het is echter van groot belang dat in dit verband de grootst mogelijke zorg aan alle veiligheidsaspecten wordt besteed. Voorkomen moet worden dat via bureau Jeugdzorg de vader of een ander familielid achter de nieuwe verblijfplaats van de kinderen komt.

Moeder en kinderen zullen naar alle waarschijnlijkheid in een andere regio worden opgevangen dan van waaruit zij afkomstig zijn. Uitgangspunt daarbij is dat de verantwoordelijke voogd hen blijft begeleiden. Alleen wanneer dit door bijzondere omstandigheden niet verantwoord is, dan wordt de begeleiding tijdelijk overgedragen aan medewerkers van het bureau Jeugdzorg in de nieuwe regio. In geval van overdracht wordt zorg gedragen voor de veiligheid.

Ten behoeve van kinderen, die niet onder de aandacht van een bureau Jeugdzorg vallen, maar over wie de hulpverleners zich zorgen maken, wordt er contact met het bureau Jeugdzorg in de betrokken regio opgenomen. Ook dan is het van groot belang dat er heel duidelijk over de veiligheidsaspecten van de zaak wordt gecommuniceerd. Het is de taak van medewerkers van Jeugdzorg om vanuit de situatie van het kind te denken. Voor cliënten met minderjarige kinderen in de Vrouwen Opvang is het van belang dat er eerst goed wordt gekeken of dit vanuit veiligheidsoverwegingen wel mogelijk is.

Mocht er in het plan van aanpak van moeder en kinderen op een gegeven moment een bemiddelingstraject worden opgestart of contact met de vader en/of de familie worden opgenomen, is het voorwaarde dit eerst aan de bij de zaak betrokken taakaccenthouder of een materiedeskundige van de unit MEP voor te leggen en een plan van aanpak op te stellen. Dit laatste geldt evenzeer wanneer er nog kinderen in de thuissituatie zijn achtergebleven.

Scholen

Bij een wisseling van school zijn scholen verplicht, het onderwijskundig rapport van de leerling van de oude aan de nieuwe school over te dragen. Voor de veiligheid van alle betrokkenen is het echter beter als de oude school niet op de hoogte van het adres van de nieuwe school is. In zo'n geval verdient het aanbeveling te zorgen dat het rapport via een taakaccenthouder van de politie of op een andere creatieve wijze bij de nieuwe school komt.

Ziektekosten

Indien het kind met de vader is meeverzekerd moet dit direct worden veranderd. Het beste zou zijn als moeder en kind beiden bij een nieuwe ziektekostenverzekeraar verzekerd worden, zodat zij via de nieuwe ziektekostenverzekering minder makkelijk traceerbaar zijn.

Eergerelateerd geweld is geen officiële reden voor tussentijdse opzegging van de ziektekostenverzekering. Het is echter belangrijk om de verzekeraar eventueel met behulp van de politie te overtuigen van het belang van de wijziging.

Indien het nog niet goed geregeld is zouden rekeningen rechtstreeks aan de arts betaald moeten worden. Het is belangrijk dat de huisartsenpraktijk goed op de hoogte van de situatie is en de bestaande ziektekostenverzekeraar niet in het computersysteem opneemt. Het belangrijkste is echter dat de ziektekostenverzekeraar op de hoogte wordt gesteld omdat zij het nieuwe adres van cliënte en kinderen rechtstreeks via Burgerzaken door krijgt.

Sociale Verzekerings Bank (SVB)

De SVB krijgt het nieuwe adres van cliënte en kinderen rechtstreeks via de afdeling burgerzaken van de betrokken gemeente door. Ook hier geldt dat de instantie zo snel mogelijk van geheimhouding adres op de hoogte wordt gesteld.

Adolescenten zelfstandig in de opvang

In het geval een minderjarige in de thuissituatie een groot risico loopt zelfstandig slachtoffer van eergerelateerd geweld te worden, is het van belang twee situaties te onderscheiden. In het ene geval kan het voorkomen, dat de betrokken minderjarige zich absoluut niet realiseert welke risico's hij/zij loopt. In zo'n situatie wordt van de zijde van bureau Jeugdzorg bij de rechtbank een VOTS aangevraagd. Hierdoor kan het kind snel uit huis worden geplaatst en ondergebracht bij een adres wat conform zijn/haar veiligheidssituatie gewenst is. In de praktijk blijkt dat een bestaande gesloten jeugdinrichting te zijn. Opgemerkt wordt dat een langdurige plaatsing onwenselijk is.

In het andere geval onderkent de betrokken minderjarige wel de risico's en heeft het besef, dat opvang elders wenselijk is.

In de Delftse en Haagse situatie zijn de opvanginstellingen niet voldoende geëquipeerd om de hiervoor besproken minderjarigen adequaat op te vangen. Echter wanneer minderjarigen zich melden worden ze niet weggestuurd, maar wordt gekeken of ze elders kunnen worden ondergebracht. Beide stichtingen, Perspectief en Wende, hebben daarover met nabij gelegen opvanginstellingen goede afspraken gemaakt, zodat er altijd op verantwoorde wijze kan worden doorverwezen.

3.3. Afsluiting/ Nazorg

3.3.1. Cliënte gaat zelfstandig wonen in de regio van de opvanginstelling

- Er wordt van de zijde van de opvanginstelling tijdig contact opgenomen met de taakaccenthouder van de plaatselijke politie (van de wijk waarin cliënte komt te wonen). Afhankelijk van de zwaarte van de zaak wordt een aantal (veiligheids)maatregelen genomen. In elk geval gaat het om de gebruikelijke veiligheidsmaatregelen zoals bij alle instanties: “geheim houding adres aanvragen” en “geen naam bordje aan de buitenkant van het huis”. Verder kan worden gedacht aan:
  - De afspraak dat de locatie bij de regionale meldkamer van de politie Haaglanden wordt gemarkeerd (rode vlag). Deze afspraak kan voor 3 maanden worden gemaakt. Daarna moet er indien nodig dus weer opnieuw een afspraak worden gemaakt.
  - De betrokken wijkagent wordt door de taakaccenthouder op de hoogte gesteld en maakt kennis met cliënte.
  - Een veiligheidsadviseur van de politie inspecteert eventueel in samenwerking met de betrokken taakaccenthouder de woning op veiligheidsaspecten. Hij adviseert welke maatregelen er moeten worden genomen om de woning veiliger te maken.
  - De ontwikkeling van alle tijdens het verblijf in de opvang opgestarte procedures ten behoeve van de veiligheid van cliënte zoals een naams- en identiteitswijziging moeten worden gevolgd. Afsproken moet worden wie samen met de cliënte voor deze procedures verantwoordelijk blijft.
  - Naar aanleiding van de veranderende omstandigheden wordt er een nieuw veiligheidsplan opgesteld.
  - Indien er door de medewerkers van de opvanginstelling geen nazorg kan worden verstrekt kijken zij samen met cliënte aan welke instelling(en) binnen de regio de nazorg kan worden overgedragen. Onder nazorg wordt hier verstaan de dagelijkse begeleiding bij het weer zelfstandig wonen. Het is belangrijk dat cliënte de kans krijgt om een goed en zelfstandig leven op te bouwen. Indien dit niet gebeurt en zij vereenzaamt is het risico groot dat cliënte weer contact met haar oude omgeving zal opnemen (in die gevallen dat er tijdens het verblijf in de opvang geen bemiddelingstraject heeft kunnen plaatsvinden).
  - De nazorg voor wat betreft de monitoring van de veiligheid van cliënte moet bij de opvanginstelling zelf blijven. Met cliënte worden duidelijke afspraken gemaakt over hoe vaak en op welke wijze er contact over de veiligheidssituatie van cliënte zal zijn.

3.3.2. Cliënte gaat zelfstandig wonen buiten de regio van de opvanginstelling

- Indien cliënte het er mee eens is wordt via de betrokken taakaccenthouder contact opgenomen met de politie in de regio waar cliënte gaat wonen.
- Cliënte, medewerker opvanginstelling en een functionaris van de politie uit de regio waar cliënte gaat wonen regelen alle in 3.3.1. genoemde punten. Indien de samenwerking niet soepel verloopt kan de betrokken taakaccenthouder bemiddelen.
- Zie verder alle maatregelen als onder 3.3.1.

3.3.3. Cliënte gaat zelfstandig wonen in een woning van de opvanginstelling

Om veiligheidsredenen is het voor cliënte nog niet mogelijk onder haar eigen naam een woning te huren en op dit adres bij de gemeente ingeschreven te staan.

- Cliënte ondertekent een overeenkomst waarin naast de gebruikelijke zaken ook een aantal extra bepalingen wordt vastgelegd betreffende de inspanningen van cliënte en van de opvanginstelling ten aanzien van de veiligheid van cliënte.
- Zie verder maatregelen als onder 3.3.1. genoemd (met uitzondering van nazorg andere instelling).

3.3.4. Cliënte gaat na afronden van het hulpverleningsproces terug naar thuissituatie

- Tijdens het verblijf van cliënte in de opvanginstelling zijn in het plan van aanpak stappen opgenomen voor een veilige terugkeer naar de thuissituatie.
- Indien cliënte het er mee eens is wordt indien van toepassing contact opgenomen met de plaatselijke politie.
- Indien gewenst neemt de eventueel al bij de zaak berokken bemiddelaar of een andere plaatselijke hulpverleningsorganisatie de hulpverlening over.

- Er worden afspraken gemaakt met betrekking tot het monitoren van de veiligheid voor hoe lang en met welke regelmaat de medewerkers van de opvanginstelling nog contact met cliënte of de haar begeleidende organisatie zal hebben.

3.3.5. Cliënte verlaat voortijdig de opvanginstelling

- De betrokken taakaccenthouder wordt door de medewerkers van de opvanginstelling van het vertrek op de hoogte gesteld.
- Tussen de medewerkers van de Vrouwen Opvang en de betrokken taakaccenthouder vindt overleg plaats over eventueel te nemen vervolgstappen.
- *Indien een cliënte eigener beweging wenst te vertrekken.*
Cliënte wordt bij haar vertrek of bij een dreiging van vertrek op de hoogte gesteld van de zorgpunten, die vanuit de hulpverlening worden gesignaleerd en zij wordt tevens in kennis gesteld van het feit dat na vertrek de (plaatselijke) politie over dit vertrek wordt geïnformeerd. De verantwoordelijkheid voor haar veiligheid komt weer geheel bij cliënte zelf te liggen. Zij ondertekent bij vertrek een formulier, waarin zij aangeeft dat zij de opvanginstelling eigener beweging verlaat.
- *Indien de medewerkers van de opvanginstelling genoodzaakt zijn cliënte wegens het overtreeden van de huisregels uit te zetten.*
Afhankelijk van de situatie en de zwaarte van de overtreding wordt samen met cliënte een nieuwe opvangplek gezocht. Er zijn ook situaties dat het niet meer tot de mogelijkheden behoort om samen met cliënte een nieuwe opvangplek te vinden. In beide gevallen komt verantwoordelijkheid voor veiligheid bij cliënte te liggen. Tevens wordt cliënte op de hoogte gesteld van de zorgpunten, die vanuit de hulpverlening worden gesignaleerd en zij wordt tevens in kennis gesteld van het feit dat na vertrek de (plaatselijke) politie over dit vertrek wordt geïnformeerd.
- *Indien er een vermoeden is dat cliënte door familieleden gedwongen is de opvanginstelling te verlaten.*
Van de zijde van de opvanginstelling maakt men zich ernstig zorgen over de gevolgen van het gedwongen vertrek en de terugkeer naar de thuissituatie. De politie van de plaats waar cliënte vandaan kwam wordt door tussenkomst van de taakaccenthouder/de unit MEP op de hoogte gesteld.
- Indien dit voor de veiligheid van cliënte of de zorg voor kinderen noodzakelijk is worden ook andere belanghebbenden van het vertrek op de hoogte gesteld (o.a. jeugdzorg en AMK). Het is belangrijk dat aan het begin van het hulpverleningsproces deze stap met de betrokken cliënte wordt besproken en dat die stap schriftelijk in de overeenkomst wordt vastgelegd.

3.3.6. Nazorg kinderen

- Het is belangrijk dat het tijdens het in het opvanghuis opgestarte hulpverleningsproces kan worden voortgezet. Gedacht kan worden aan ondersteuning van Jeugdzorg, GGZ Jeugd, gespecialiseerde gezinszorg, het school maatschappelijk werk of een plaatselijke kindervertherapeut.
- Tevens wordt de moeder geholpen door de hulpverlener, die de nazorg verleent bij nog te volgen gerechtelijke procedures over het ouderlijk gezag en omgangsregeling.

4. INSPANNINGSVERPLICHTINGEN PARTNERS PROTOCOL EERGERELATEERD GEWELD

Het bureau advies & intake van de Stichting Wende draagt zorg voor:

ondersteuning aan politie en de unit MEP bij het vinden van een veilige opvangplek voor slachtoffers van eengerelateerd geweld;

het bij de intake gebruik maken van het formulier risicoscreening van het Verwey-Jonker instituut;

het in samenwerking met de betrokken taakaccenthouder van de regiopolitie Haaglanden vergaren van aanvullende informatie uit de politiesystemen om hierdoor over voldoende informatie te beschikken om cliënte goed te kunnen plaatsen;

het ondersteunen van de opvanginstelling in het vinden van een veilige beschikbare opvangplek, Indien om veiligheidsredenen cliënte na plaatsing alsnog moet worden overgeplaatst.

Stichting Wende en Stichting Perspektief (beide als taak vrouwen opvang & aanpak huiselijk geweld) dragen zorg voor:

een zo veilig mogelijke opvang van slachtoffers eengerelateerd geweld;

een op de problematiek toegespitste hulpverlening aan slachtoffers van eengerelateerd geweld;

het registreren van belangrijke informatie, zodat deze naast eigen doeleinden en veiligheid van cliënt en medewerkers ook voor een eventuele strafrechtelijke vervolging van daders kan worden gebruikt.

het in noodsituaties met spoed doorgeven van voor betrokkenen belangrijke informatie aan de betrokken taakaccenthouder of de unit MEP, opdat er snel actie kan worden ondernomen;

het opstarten en/of verzorgen van een nazorgtraject (monitoren veiligheid en hulpverlening).

De politieregio *Haaglanden* draagt zorg voor:

de benoeming van een taakaccenthouder bij elk wijkbureau;

adequate randvoorwaarden voor een deskundige ondersteuning van een succesvolle opsporing van strafbare feiten indien er sprake is van een opsporingsonderzoek;

de ondersteuning van medewerkers van het intakebureau door hen zo snel mogelijk te voorzien van relevante informatie uit de politiesystemen ten behoeve van een goede intake;

de ondersteuning van medewerkers van de Vrouwen Opvang bij het opstellen van het formulier risico-inventarisatie (ontwikkeld door en in gebruik bij de Vrouwen Opvang Delft) met informatie uit de politiesystemen;

de ondersteuning van medewerkers van de Vrouwen Opvang bij veiligheidsmaatregelen voor slachtoffers eengerelateerd geweld;

de ondersteuning van medewerkers van de Vrouwen Opvang bij het opstellen van en het uitvoering geven aan een plan van aanpak. De taakaccenthouder van de politie is de contactpersoon voor de unit MEP en het Openbaar Ministerie;

de ontwikkeling en instandhouding van een netwerk voor bemiddeling etc.

DE unit MEP draagt zorg voor:

het zo snel mogelijk opstellen van een risico-analyse door de materiedeskundige. Dit met behulp van de informatie verstrekt door de Vrouwen Opvang en informatie uit de politiesystemen. Na het insturen van een checklist dan wel zaak neemt de unit MEP in beginsel binnen 3 werkdagen de zaak in behandeling. Over de volledige doorlooptijd van een zaak kunnen geen uitspraken worden gedaan. Hierbij is de unit afhankelijk van het feitelijke werkaanbod, de prioritering van de zaak, de kwaliteit van de aangeleverde informatie en de complexiteit van de zaak. Belangrijk is dat binnen 3 werkdagen een materiedeskundige van de unit MEP op de hoogte is van de zaak en al de eerste adviezen kan geven;

dat de medewerkers van de unit MEP met hun expertise de taakaccenthouder van het eigen korps en de medewerkers van de Vrouwen Opvang ondersteunen bij het opstellen van het plan van aanpak en de uitvoering ervan;

de ontwikkeling en instandhouding van een netwerk voor bemiddeling etc.

Het arrondissementsparket van het Openbaar Ministerie te Den Haag draagt zorg voor:

de aanwijzing van een functionaris binnen het parket, die beleidsmatig goed op de hoogte is van de materie;

dat deze functionaris aanspreekpunt wordt voor de binnen het parket werkzame officieren van justitie en andere collega's, die met zaken betreffende eengerelateerd geweld worden geconfronteerd;

dat deze functionaris in beleidsmatige zin ook aanspreekpunt wordt voor politie en andere hulpverlenende instanties.

5. VOORWAARDEN VOOR EEN GOEDE TOEPASSING VAN HET PROTOCOL

Uitwerking Protocol

Door de regionale partners zal het protocol eengerelateerd geweld voor regionaal gebruik verder moeten worden uitgewerkt en aan de voor hen geldende omstandigheden moeten worden aangepast.

Hoofdzaken op kaart

Voor dagelijks gebruik kan er een kaart met de belangrijkste aandachtspunten en contactpersonen worden gemaakt. De medewerkers kunnen deze kaart in hun agenda bewaren en raadplegen wanneer dit nodig mocht zijn.

DE unit MEP

DE unit MEP verleent naast haar taken voor het eigen regiokorps ook ondersteuning aan de overgige politieregio's in ons land als die daar om vragen en fungeert derhalve op dit moment als expertisecentrum.

Vanuit het programma aanpak eengerelateerd geweld wordt thans gewerkt aan een zogeheten landelijke uitrol. Dit impliceert dat de methode, die DE UNIT MEP heeft ontwikkeld, bij de overige korpsen in gebruik wordt genomen. Elk korps is vrij om daar een eigen organisatievorm aan te verbinden. Er zullen regio's zijn, die kiezen voor het model zoals de politie Haaglanden dat heeft ontwikkeld en weer andere zullen opteren voor een afwijkende vorm.

Portefeuillehouder eengerelateerd geweld politie

In alle 25 politieregio's wordt een portefeuillehouder eengerelateerd geweld benoemd.

Taakaccenthouder politie¹⁵

Elk wijkteam van politie Haaglanden heeft een taakaccenthouder benoemd. Deze is verantwoordelijk voor de lokale contacten, opbouwen van een netwerk, de veiligheid en politiebemoeienis. Tevens is het zo geregeld dat een collega de taakaccenthouder bij afwezigheid kan vervangen. Bij uitdiensttreding of overplaatsing van de taakaccenthouder moet zijn functie als taakaccenthouder door een collega direct kunnen worden overgenomen.

Aandachtsfunctionaris OM

Het verdient aanbeveling binnen het arrondissementsparket een functionaris aan te wijzen, die beleidsmatig goed op de hoogte is van de materie en derhalve als aandachtsfunctionaris kan fungeren voor de collega's binnen het parket, voor de politie en zo nodig voor andere hulpverlenende instanties. Het is vanzelfsprekend dat in het geval zich daadwerkelijk een zaak voordoet de betrokken zaakofficier verantwoordelijk is en derhalve aanspreekpunt is voor de politie.

Aandachtsfunctionaris Jeugdzorg

Ook bij de lokale Bureaus Jeugdzorg dient ten behoeve van de aanpak van eengerelateerd geweld een functionaris als aanspreekpunt aangesteld. Deze persoon moet binnen de organisatie de ruimte krijgen om een bewustwordingsproces op gang te brengen. Immers de aanpak van eengerelateerd geweld en in het bijzonder het omgaan met (jeugdige) slachtoffers hiervan, vraagt van de medewerkers een heel andere werkwijze dan zij tot nu toe gewend zijn. Het betreft hier een specifieke aanpak en het waarborgen van veiligheidseisen.

---

¹⁵ Het begrip taakaccenthouder is een functie, die in Haaglanden wordt gehanteerd. Op dit moment wordt hard gewerkt aan de landelijke uitrol van het Haagse model. In dit verband staat vast dat landelijk de methode, die de DE unit MEP heeft ontwikkeld, zal worden ingevoerd. De politieregio's zijn vervolgens vrij voor een eigen organisatievorm te kiezen. Dit kan betekenen dat de term "taakaccenthouder" niet zal worden gebruikt maar bijvoorbeeld dat het betrokken korps met contactfunctionarissen zal gaan werken. Van belang is dat binnen de verschillende regio's het zo georganiseerd wordt dat het voor alle partijen werkbaar is en er genoeg officiële aanspreekpunten zijn.

Contactpersonen Vrouwen Opvang

Binnen de opvanginstelling wordt vastgelegd wie de contactpersoon eerdergerelateerd geweld is en wie deze collega vervangt bij afwezigheid.

Samenwerking Politie en Vrouwen Opvang¹⁶

Om het samenwerkingsverband tussen de politie en medewerkers van de Vrouwen Opvang te structureren kunnen er periodiek casusbesprekingen worden gehouden.

De frequentie van deze besprekingen kan afhankelijk van de plaatselijke omstandigheden door partijen worden bepaald. Zie ook deskundigheidsbevordering (blz 21).

Samenwerking Politie en Intake Bureau Vrouwen Opvang

De medewerkers van een intakebureau van de Vrouwen Opvang moeten regelmatig kunnen overleggen met de desbetreffende taakaccenthouder en/of met een vaste contactpersoon bij de unit MEP.

Samenwerking Politie en Openbaar Ministerie

Op beleidsniveau is het van belang dat er periodiek contact is tussen de taakaccenthouders van de politie en de aandachtsfunctionaris eerdergerelateerd geweld bij het O.M. Het is evident dat in het kader van opsporing en strafrechtelijke vervolging bij eerdergerelateerd geweld het reguliere contact wordt onderhouden tussen de zaakofficier en de bij een zaak betrokken medewerker van de politie.

Samenwerking Jeugdzorg, Vrouwenopvang en politie

De problematiek rond eerdergerelateerd geweld vergt echter een specifieke werkwijze, waarbij de veiligheid centraal staat. Het is van groot belang dat de medewerkers van BJJ hiervan goed op de hoogte zijn voordat er sprake is van een goede samenwerking tussen partijen. Voor medewerkers van Vrouwen Opvang en politie geldt natuurlijk ook dat zij kennis over de problematiek van eerdergerelateerd geweld moeten hebben, maar zij zijn vanuit hun expertise gewend om eerst naar de veiligheidsaspecten en dan pas naar vervolgstappen als bijvoorbeeld zorg te kijken.

Inspanningsverplichtingen

Tussen de verschillende organisaties moeten duidelijke afspraken over de inspanningsverplichtingen worden gemaakt. Het is bijvoorbeeld belangrijk om vast te leggen binnen hoeveel tijd de gevraagde diensten worden uitgevoerd.

Dossiervorming bij de Vrouwen Opvang

Het plan van aanpak van een cliënte en alle vervolgstappen moeten zo worden geregistreerd dat betrokkenen zich van alle ontwikkelingen op elk gewenst moment op de hoogte kunnen stellen. In dit systeem moet een lijst van alle contactpersonen worden opgenomen.

Bij overplaatsing van een cliënte moet het concrete en digitale dossier aan de nieuwe opvanginstelling kunnen worden overgedragen.

Uitwerking risicoscreening

De tijdens de intake ingevulde formulier risicoscreening moet door de medewerkers van de Vrouwen Opvang verder worden uitgewerkt, zodat er voldoende informatie voor de de unit MEP voorhanden is ten behoeven van het opstellen van een risico-analyse.

Een goede inventarisatie vergt vaak veel tijd. Dit brengt extra uren en derhalve kosten met zich mee.

Contracten/lijsten

De medewerkers van de opvanginstelling moeten met betrekking tot de veiligheidsaspecten een standaard overeenkomst tot hun beschikking hebben, waarin alle afspraken tussen cliënte en Vrouwen Opvang worden vastgelegd. Deze overeenkomst moet aan specifieke omstandigheden kunnen worden aangepast.

---

¹⁶ Zie ook aanbevelingen startnotitie over knelpunten en oplossingen bij samenwerking tussen de Vrouwen Opvang en politie bij gebruik van risicoscreening van het Verwey-Jonker instituut, Suzanne Tan en Katinka Lünemann.

Tevens moet er een standaardlijst van de voor cliënte onveilige plekken in de omgeving worden opgesteld.

Bemiddeling

Indien mogelijk zal er op enig moment een bemiddelingstraject moeten worden opgestart. Voor het slagen van dit bemiddelingstraject is het van groot belang dat het door de juiste mensen wordt opgepakt. Door de medewerkers van de opvanginstelling zal met ondersteuning van de taakaccenthouder of met medewerkers van de unit MEP naar juiste bemiddelaars worden gezocht. De unit MEP vervult hierin een leidende rol en begeleidt het gehele traject.

Deskundigheidsbevordering

Voor alle betrokken organisaties geldt dat de medewerkers de juiste kennis hebben van het onderwerp eengerelateerd geweld en de aanpak daarvan. Tevens moeten zij in staat zijn hulpmiddelen als de checklist eengerelateerd geweld ontwikkeld door De unit MEP en het formulier risicoscreening ontwikkeld door het Verwey-Jonker instituut toe te passen. Dit vereist een opleidingstraject en instructiebijeenkomsten. (Zie voor instanties die ten behoeve van deskundigheidsbevordering kunnen worden ingeschakeld: de wegwijzer eengerelateerd geweld).

Het is belangrijk dat opgebouwde kennis binnen organisaties wordt gewaarborgd en niet bijvoorbeeld bij vertrek van een enkele medewerker al verloren gaat.

De al eerder genoemde casusbesprekingen tussen medewerkers van de Vrouwen Opvang en contactpersonen van de politie en ketenpartners dragen ook bij aan de noodzakelijke deskundigheidsbevordering.

Veilig transport

Binnen de regio zijn geen concrete afspraken gemaakt over mogelijkheden voor veilig vervoer van slachtoffers. Dit geldt zowel voor een plaatsing in een opvanginstelling als voor een (gedwongen) overplaatsing. Het is niet verstandig om het slachtoffer zelfstandig met het openbaar vervoer te laten reizen. Het lastige is dat hier altijd een kostenplaatje aan vast zit.

Omdat het voor de politie en de medewerkers van de Vrouwen Opvang lang niet altijd mogelijk is om dit transport te verzorgen zou het goed zijn om met een betrouwbare plaatselijke taxi of verhuisbedrijf afspraken te maken. De vraag blijft wel welke organisatie dit transport moet financieren.

Crisis bedden

Er zijn goede afspraken over plaatsing op crisisbedden gemaakt. Een dergelijke plaatsing is 24 uur per dag en ook in het weekend mogelijk (via intakebureau). De politie is van genoemde afspraak op de hoogte. Er is zelfs door de stichting Wende een regeling getroffen om in noodgevallen een beroep te kunnen doen op een locatie voor Vrouwen Opvang buiten de eigen woonplaats.

Screening opvanginstelling

De veiligheidsadviseur al dan niet in samenspraak met de betrokken taakaccenthouder maakt op de lokatie van de opvanginstelling een screening op veiligheidsaspecten. Op basis van deze screening wordt een veiligheidsprotocol opgesteld of aangescherpt en worden vervolgens de benodigde maatregelen getroffen. In geval van een acute dreiging is de politie van de omgevingsituatie op de hoogte en kan de juiste actie worden ondernomen.

Noodsituatie

Er worden afspraken gemaakt en vastgelegd hoe te handelen in noodsituaties vastgelegd, zodat de betrokken medewerkers weten hoe te handelen.

Contacten met media

Er worden afspraken gemaakt en vastgelegd over contacten met de media en over de woordvoering in het geval van calamiteiten.

Nazorg

Gezien de zwaarte van de problematiek hebben slachtoffers van eengerelateerd geweld een langdurig nazorgtraject nodig. Voorwaarde hierbij is dat één instantie - in de regel Vrouwen Opvang - hiervoor de verantwoording neemt. In de Haagse regio wordt die verantwoording door de beide opvanginstellingen ook genomen. Die verantwoording kan voor de volle 100 % geldend worden

gemaakt, indien het betrokken slachtoffer een woning krijgt toegewezen binnen de Haagse regio. In het geval een woning buiten de regio wordt toegewezen, dan wordt vanuit de betrokken opvanginstelling binnen de Haagse regio contact opgenomen met de collega's van de woonplaats waar het slachtoffer naar toe verhuist. In overleg wordt dan bekeken of die opvanginstelling de nazorg op zicht neemt of dat er een beroep moet worden gedaan op een andere hulpverlenende instantie zoals bijvoorbeeld maatschappelijk werk. Dit laatste geldt evenzeer voor de Haagse regio. Afhankelijk van de individuele situatie wordt ook in de Haagse regio een afweging gemaakt. Hierbij dient te worden aangetekend, dat wanneer er sprake is van een verhuizing buiten de Haagse regio, dan zijn de opvanginstellingen in de Haagse regio afhankelijk van het hulpverleningsaanbod van collega- of andere hulpverlenende instanties. Voorwaarde om die afhankelijke situatie het hoofd te bieden is een landelijk sluitende regeling.

BIJLAGE 1.

CONVENANT VOOR EEN DOELTREFFENDE AANPAK VAN (DE BESCHERMING VAN SLACHTOFFERS VAN) EERGERELATEERD GEWELD

De vrouwenopvang, vertegenwoordigd door *mevrouw drs. I.R. Smidt*, directeur van de Federatie Opvang; het College van procureurs-generaal, *mevrouw mr. H.W. Samson-Geerlings*, namens deze, de landelijke portefeuillehouder zeden en huiselijk geweld, *mevrouw mr. C.A. Nooy* en de korpschef van de regio Haaglanden, *de heer mr. G.L. Bouman*, tevens eindverantwoordelijk voor de pilot eengerelateerd geweld binnen de regio Haaglanden,

Overwegende dat eengerelateerd geweld diep ingrijpende gevolgen voor de slachtoffers en de samenleving heeft;

Overwegende dat eengerelateerd geweld de aandacht van de betrokken partijen in dit convenant en van de landelijke politiek heeft;

Overwegende dat het kabinet bepaald heeft dat bij de aanpak van eengerelateerd geweld de bescherming van slachtoffers op de eerste plaats staat;

Overwegende dat het kabinet naar aanleiding van de oorspronkelijke aanwijzing door de Tweede Kamer van eengerelateerd geweld tot groot project heeft besloten tot inrichting van een programma eengerelateerd geweld teneinde meer inzicht in aard en omvang van eengerelateerd geweld te krijgen en de samenhang van beleid te vergroten;

Overwegende dat dit convenant de basis zal leggen voor verdere samenwerking tussen partijen;

Overwegende dat dit convenant een belangrijke bijdrage beoogt te leveren aan een doeltreffende aanpak van (de bescherming van slachtoffers van) eengerelateerd geweld,

Hebben besloten:

- De onderlinge samenwerking structureel te verbeteren door beleidsuitgangspunten op elkaar af te stemmen, samenwerking te organiseren en de werkwijze bij het bieden van bescherming aan slachtoffers van eengerelateerd geweld te protocolleren;
- De samenwerking op lokaal en regionaal niveau te bevorderen;
- Een beleidsdocument “eengerelateerd geweld” op te stellen dat een beschrijving van de onderlinge samenwerking tussen de organisaties geeft en dat als basis dient voor de samenwerking op lokaal en regionaal niveau;
- Dat de Politie Haaglanden, de vrouwenopvang in Den Haag en in Delft en het ressortparket Den Haag van het openbaar ministerie op basis van dit beleidsdocument als “pilot” hun lokale samenwerking protocolleren;

- Dat op basis van deze “pilot” en van andere bestaande initiatieven een modelprotocol wordt opgesteld ten behoeve van landelijke implementatie;
- Dat de partijen zorgen voor adequate mogelijkheden om op lokaal niveau de samenwerking op grond van dit model invulling en uitvoering te geven;
- Dat deze werkzaamheden in nauw overleg met het programma eengerelateerd geweld zullen plaatsvinden en dat het programma waar mogelijk deze werkzaamheden zal ondersteunen;
- Dat partijen tevens samenwerking met andere partners zullen zoeken om bescherming van slachtoffers van eengerelateerd geweld te verbeteren;
- Dat de monitoring van de landelijke implementatie plaatsvindt in het kader van het programma eengerelateerd geweld.

Voor de vrouwenopvang

Voor het College van procureurs-generaal,
mevrouw mr. H.W. Samson-Geerlings,
namens deze,
de landelijke portefeuillehouder
zedes en huiselijk geweld

Voor de politie

Mevr. drs. I.R. Smidt

Mevr. mr. C.A. Nooy

Dhr. mr. G.L. Bouma

BIJLAGE 2

BEGRIPPENLIJST

Risicoscreening

Door het Verwey-Jonker instituut is een formulier risico-screening ontwikkeld. Met dit instrument kan een inschatting van de bestaande risico's voor wat betreft de veiligheid van cliënt worden gemaakt.

Het is een eerste screening die in kaart brengt of er risico's zijn en zo ja, uit welke hoek deze komen. Deze risico's moeten nader worden onderzocht (zie risico-inventarisatie en risico-analyse).

De risico-screening is een algemene risico-screening. Aspecten van eengerelateerd geweld komen echter wel aan de orde.

De risico-screening moet door alle instellingen van de Vrouwen Opvang worden toegepast.

Binnen 24 uur na opname moet bij iedere cliënte een eerste risico-screening zijn afgenomen.

Na afname van de screening moet de hulpverlener tot een kleurcode komen (groen,oranje en rood) Afhankelijk van de kleurcode volgt een te voeren beleid.

Tijdens het verblijf van cliënte moet minimaal iedere 2 maanden de risico-screening worden herhaald.

Door gewijzigde omstandigheden kan cliënte van code groen naar rood gaan of andersom.

Bij de risico-screening is een uitgebreide handleiding geschreven. Beide zijn als bijlage aan dit protocol toegevoegd. Tevens zijn de screening en de handleiding te downloaden via www.opvang.nl

Checklist eengerelateerd geweld

Een door de unit MEP ontwikkelde checklist. De checklist is voor de medewerkers van de politie opgesteld. De checklist is echter door medewerkers van de Vrouwen Opvang wel bij de unit MEP op te vragen. De checklist is als bijlage aan dit protocol toegevoegd. De checklist is een levend document en wordt steeds aan de ontwikkelingen aangepast. Het is dus raadzaam de meest recente versie bij de unit MEP op te vragen.

Risico inventarisatie

Op het moment, dat uit de intake en de afgenomen risico-screening van het Verwey-Jonker instituut blijkt, dat er mogelijk sprake van eengerelateerd geweld zou kunnen zijn, moet hiernaar verder onderzoek worden gedaan.

Met behulp van de checklist eengerelateerd geweld van de unit MEP of met een door de opvang zelf ontwikkelde vragenlijst moet een zo uitgebreid mogelijke risico-inventarisatie worden gemaakt.

Met behulp van deze inventarisatie kan de unit MEP een risicoanalyse opstellen.

De checklist eengerelateerd geweld van de unit MEP is als bijlage aan dit protocol toegevoegd.

Een voorbeeld van een vragenlijst gebruikt door Stichting Perspektief is als bijlage aan dit protocol toegevoegd.

Risico analyse

Op basis van de door de medewerkers van de Vrouwen Opvang aangeleverde risico-inventarisatie aangevuld met informatie van de taakaccenthouder wordt door de De unit MEP van de politie Haaglanden een risicoanalyse gemaakt.

Plan van Aanpak, Veiligheidsplan en Contract

Naar aanleiding van de conclusies uit de risicoanalyse van de De unit MEP moet een plan van aanpak worden opgesteld. Een belangrijk onderdeel van dit plan van aanpak is het veiligheidsplan dat voor iedere afzonderlijke cliënt moet worden opgesteld. De tussen de opvang en de cliënt gemaakte afspraken moeten altijd door alle partijen worden ondertekend zodat het duidelijk is waar iedereen zich aan te houden heeft.

Het is moeilijk om het kader van dit protocol als bijlage een standaard plan van aanpak, veiligheidsplan en of contract op te nemen, omdat in de opvanginstelling verschillende systemen om deze zaken vast te leggen worden gehanteerd. In een aantal instellingen moeten cliënten b.v. een contact ondertekenen waar naast een aantal algemene afspraken ook afspraken t.a.v. de veiligheid aan de orde komen.

Taakaccenthouder

In de regio Haaglanden is binnen elk wijkbureau een contactfunctionaris voor eengerelateerd geweld aangewezen. Deze functionaris wordt aangeduid als taakaccenthouder. Het begrip taakaccenthouder kan ook door een andere in de regio gebruikte benaming worden vervangen. Dit zal straks in het kader van de landelijke uitrol blijken. Voorwaarden is dat er functionarissen worden aangewezen, die kennis vergaren over eengerelateerd geweld en die kennis ook binnen de eigen regio uitdragen.

Portefeuillehouder

Afhankelijk van de behoefte van de politieregio kan er een portefeuillehouder eengerelateerd geweld worden benoemd die verantwoordelijk voor het te ontwikkelende beleid t.a.v. eengerelateerd geweld is en die de leiding over de taakaccenthouders in de regio heeft. Op het moment dat er een lokale de unit MEP in de regio wordt gevestigd zal de functie van portefeuille houder door de lokale de unit MEP worden uitgevoerd.

In regio's waar maar een portefeuillehouder/taakaccenthouder benoemd is vallen deze functies samen.

Casus overleg

Regelmatig terugkerend overleg tussen medewerkers van de vrouwenopvang en de plaatselijke taakaccenthouder(s). In het casus overleg kunnen de ontwikkelingen van de lopende zaken aan de orde komen. Tevens kan ook andere casuïstiek worden besproken om op deze wijze de deskundigheid te vergroten.

Indien nodig kunnen ook andere betrokkenen aan dit casus overleg deelnemen.

Opvang binnen of buiten de regio

In principe worden vrouwen nooit in een opvanginstelling in de stad waar zij vandaan komen opgevangen. Vaak willen zij echter wel graag in de buurt van waar zij vandaan komen worden opgevangen zodat zij daar nog contact en ondersteuning van hun netwerk kunnen krijgen. Als er sprake is van slachtoffers van extreem geweld zoals in het geval van eengerelateerd geweld het geval zou kunnen zijn is het van belang dat vrouwen ver van de oorspronkelijke woonomgeving wordt opgevangen. Het is echter wel zaak om goed te kijken of in deze nieuwe omgeving niet raakvlakken met de oude omgeving aanwezig zijn. Als het b.v. om een vrouw met een Turkse achtergrond gaat is het niet verstandig dat zij wordt opgevangen in een stad waar een hele grote en actieve Turkse gemeenschap gevestigd is.

Intakebureau Vrouwen Opvang

Op verschillende plaatsen in Nederland wordt er gewerkt met een intakebureau. De medewerkers van dit bureau kunnen na het afnemen van een intake vrouwen bij een van de bij hen aangesloten opvanginstellingen plaatsen. Ook kunnen zij vaak de vrouw en eventueel kinderen tijdelijk op een crisisbed plaatsen. Indien er geen plaats in de eigen opvanginstellingen is of een plaatsing niet veilig genoeg zou zijn kan de medewerker in het MOP zien in welke opvanginstellingen er wel nog open plaatsen zijn. De medewerkers van het intake bureau hebben in principe een goed beeld van de diverse opvanginstellingen en hun hulpaanbod en de specifieke doelgroep die zij opvangen. Zij kunnen de vrouw dan ondersteunen om in een van deze instellingen geplaatst te worden.

Op andere plaatsen wordt de intake voor een plaatsing door een medewerker van de plaatselijke opvanginstelling gedaan. Deze intake moet naast de gewone werkzaamheden als het begeleiden van de opgevangen cliënten plaats vinden. Deze medewerker heeft vaak minder mogelijkheden om een vrouw door te verwijzen of tijdelijk op een crisisbed te plaatsen. In dit geval kan het zijn dat de vrouw naar meerdere opvanginstellingen moet bellen voordat zij een plek kan vinden. Dit geldt ook voor de medewerker van de politie of hulpverlener die samen met de vrouw op zoek naar een opvangplek is

MOP

Door de Federatie Vrouwen Opvang worden de open plaatsen in alle opvanginstellingen in Nederland bijgehouden. Dit systeem "Meldpunt Open Plaatsen" (MOP) wordt elke dag van de meest recente informatie voorzien. Op dit moment kan het MOP alleen door medewerkers van de Vrouwen Opvang worden ingezien. Er wordt gekeken of het MOP ook door andere organisaties zoals de politie kan worden gebruikt.

Dossier

Het concrete en digitale dossier. Deze kunnen afhankelijk van de aanwezige apparatuur van elkaar afwijken.

Bureau Jeugdzorg

Bureau Jeugdzorg is de instelling die op grond van de Wet op de jeugdzorg de indicatiestelling voor jeugdzorg verzorgt. Het indicatiestellingsproces omvat een screening, indien nodig meervoudige diagnostiek en het indicatiebesluit, waarmee vastgesteld wordt op welke zorg de cliënt recht heeft. Het streven is hulp te verlenen in een vrijwillig kader. Indien er een dreiging is voor kinderen al of niet samenhangend met zorgmijdend gedrag van ouders, dan kan een melding bij de Raad voor de Kinderbescherming worden gedaan. Uiteindelijk kan dat leiden tot een OTS (ondertoezichtstelling) of in uiterste gevallen ontzetting uit de ouderlijke macht. Bureau Jeugdzorg zal bij ieder aanmelding de veiligheidssituatie van het kind beoordelen. Het Advies en Meldpunt Kindermishandeling maakt deel uit van het Bureau Jeugdzorg. Bovendien is Bureau Jeugdzorg de uitvoerder van de gezinsvoogdij, voogdij en jeugdreclassering. Bureau jeugdzorg onderhoudt intensieve betrekkingen met preventieve instellingen die veelal lokaal actief zijn. In totaal zijn er 15 Bureaus Jeugdzorg (per provincie en stedelijke regio functioneert een zelfstandig Bureau Jeugdzorg). Een aantal Bureaus Jeugdzorg beschikt over een crisisinterventieteam waarvan de hulp in urgente situaties dag en nacht ingeroepen kan worden. Landelijk hebben de Bureaus Jeugdzorg een overeenkomst gesloten met de politie over melding van jeugdigen die risico's lopen.

Het Algemeen Meldpunt Kindermishandeling (AMK)

Het AMK vormt een onderscheiden werkeenheid binnen een Bureau Jeugdzorg. Het AMK geeft advies en consult aan melders met een vermoeden van kindermishandeling. In voorkomende gevallen leidt een melding tot een onderzoek naar de mishandeling of dreiging daarvan.

In urgente gevallen wordt direct gemeld aan de Raad voor de Kinderbescherming en dit kan gevolgd worden door een directe uithuisplaatsing (VOTS).

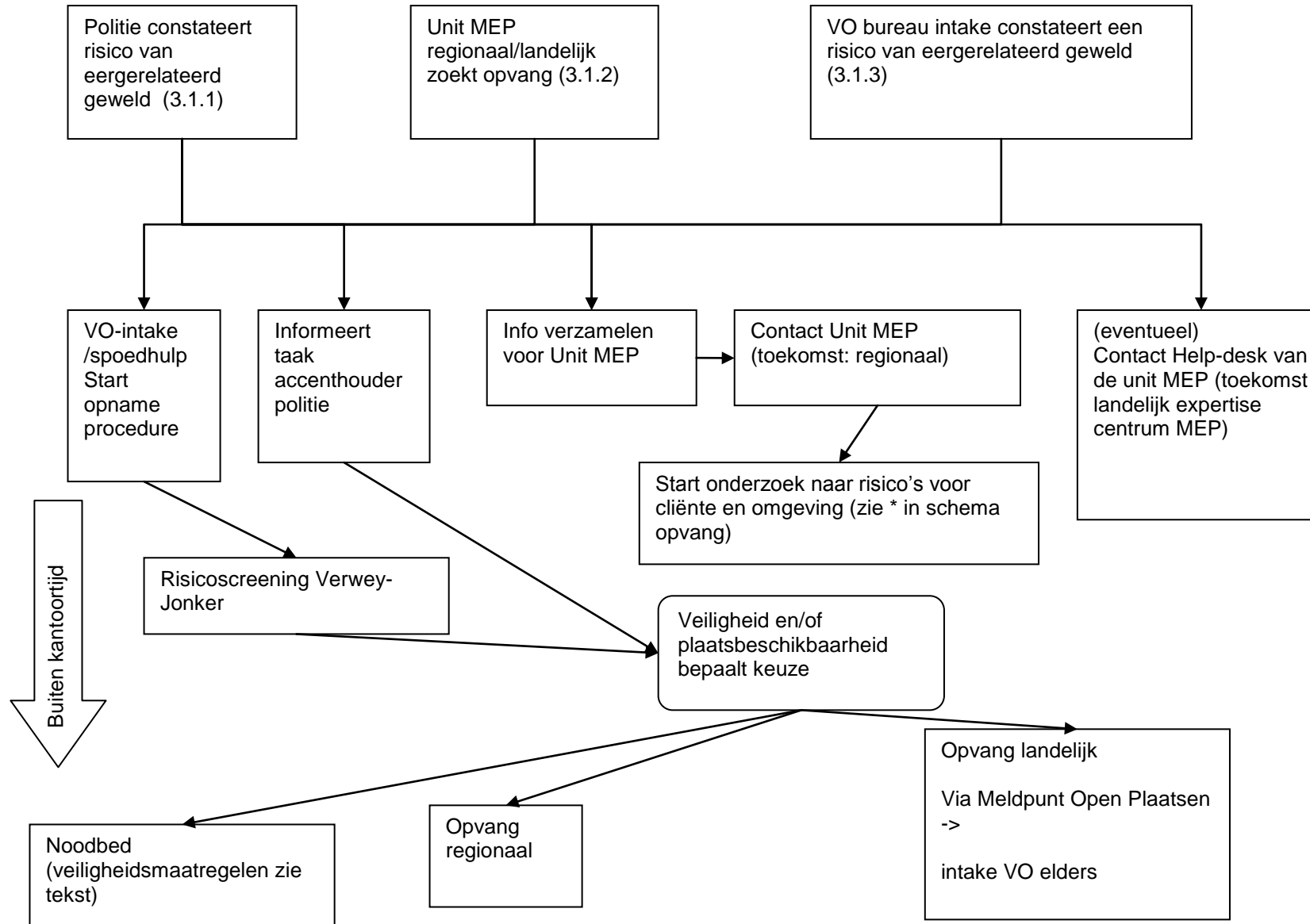
Het AMK is in een aantal provincies/stedelijke regio's direct aangesloten op de steunpunten Huishoudelijk Geweld met oog op de situatie en ervaringen van kinderen die getuige zijn of zelf direct slachtoffer zijn van huiselijk geweld.

Begrippen eengerelateerd geweld

Voor een handzame uitleg en verklaring van begrippen t.a.v. eengerelateerd geweld zie de wegwijzer eengerelateerd geweld downloaden via www.forum.nl of www.minjus.nl

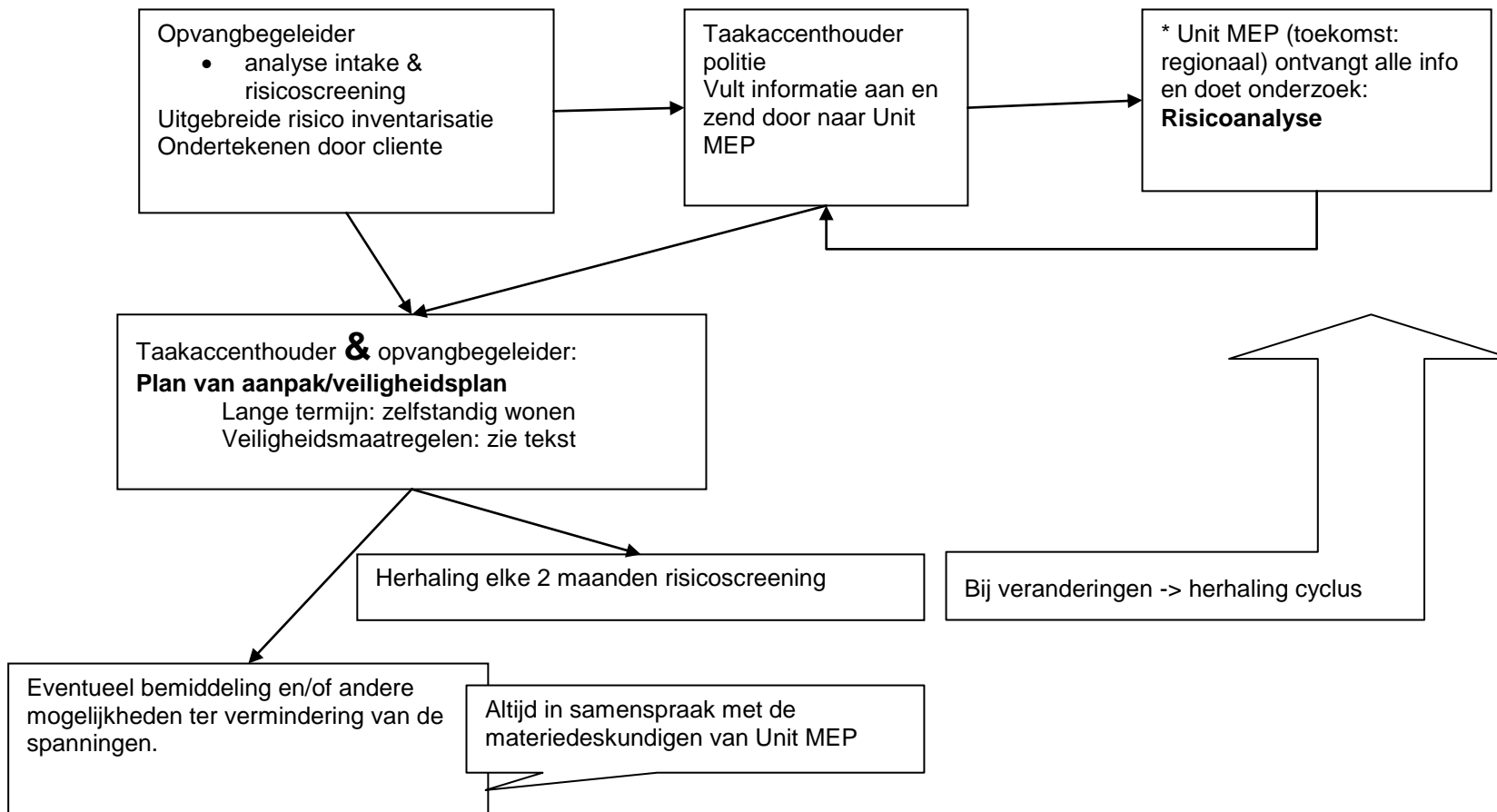
Bijlage 3

SCHEMATISCHE WEERGAVE VAN AANMELDING PROCEDURES

Bijlage 4

SCHEMATISCHE WEERGAVE TIJDENS VERBLIJF OPVANGINSTELLING EN AFSLUITING/NAZORG

BIJLAGE 5

FORMULIER RISICO-SCREENING EN HANDLEIDING VERWEY-JONKER INSTITUUT

Handleiding bij het instrument voor risicoscreening in de vrouwenopvang 2007

Suzanne Tan
Katinka Lünemann
Marjolein Goderie

Januari 2007

Inhoud

Leeswijzer 5

1 Inleiding 7

1.1 Doel en werkwijze van de risicoscreening 7

1.2 Landelijke afspraken over afname van de risicoscreening 8

1.3 Organisatorische inbedding van de risicoscreening 9

2 Gebruiksaanwijzing 11

2.1 Voorwaarden voor het op juiste wijze gebruiken van de screening 11

3 Toelichting per vraag 15

3.1 Achtergrondinformatie (vraag 1 tot en met 6) 16

3.2 Aard en omvang van de dreiging (vraag 7 tot en met 12) 18

3.3 Blad voor de hulpverlener (vraag 13 tot en met 17) 20

4 Codering en vervolgstappen 23

4.1 Codering 23

4.2 Vervolgstappen 24

Leeswijzer

Deze handleiding ondersteunt het gebruik van het 'Instrument voor risicoscreening in de vrouwenopvang' ontwikkeld door het Verwey-Jonker Instituut. Een eerste versie van de risicoscreening is in 2005 ontwikkeld. In 2006 heeft een groot aantal instellingen ervaring opgedaan met het instrument. In het najaar van 2006 is de bruikbaarheid van het instrument geëvalueerd. Op basis daarvan is het instrument aangepast. Deze handleiding is geschreven ter ondersteuning van de aangepaste versie (2007). De handleiding bestaat uit een inleiding, een gebruiksaanwijzing, een toelichting op de vragen en een toelichting op de codering.

In deel 1, de inleiding, wordt ingegaan op het doel en de werkwijze van de risicoscreening. Vervolgens worden de landelijke afspraken omtrent de afname van de risicoscreening genoemd en wordt ingegaan op de organisatorische inbedding van het instrument.

Deel 2 is de gebruiksaanwijzing. In overleg met gebruikers van de eerste versie van het instrument risicoscreening zijn zeven regels vastgesteld voor het juiste gebruik van de risicoscreening. Ook worden hier aanwijzingen voor de afname van het instrument gegeven.

Deel 3 is een toelichting op de vragenlijst. Per vraag wordt aangegeven wat de bedoeling is van de vraag en worden concrete voorbeelden gegeven. Ook wordt een toelichting gegeven op het blad voor de hulpverlener.

Deel 4 is een toelichting op de codering. Op basis van de informatie uit de screening wordt een code in kleuren vastgesteld. Ook de vervolgstappen die bij deze codes horen, zijn in dit deel beschreven.

Inleiding

De vrouwenopvang heeft in toenemende mate te maken met cliënten die ernstig bedreigd worden. Dit stelt de sector voor de taak aanvullende maatregelen te nemen op het gebied van veiligheid. Een van die maatregelen is het screenen van de veiligheidssituatie van cliënten.

Het instrument voor risicoscreening in de vrouwenopvang is ontwikkeld om risico's systematisch en in een vroeg stadium in kaart te brengen. De screening moet inzicht geven in de veiligheidssituatie van een cliënt die zich bij een opvanginstelling meldt. Kan deze cliënt daar veilig verblijven, of zijn aanvullende maatregelen (en zo ja welke) of zelfs doorplaatsing naar elders nodig?

De screening is ontwikkeld ten behoeve van cliënten die in de vrouwenopvang verblijven. De toepasbaarheid van het instrument voor cliënten in andere situaties (zoals cliënten die thuis wonen) is niet onderzocht. Op basis van het risicoscreeningsinstrument kunnen daarom geen conclusies getrokken worden over de veiligheid van de cliënt in de thuissituatie.

1.1 Doel en werkwijze van de risicoscreening

Het doel van de risicoscreening is de veiligheid van de cliënt (en daarmee ook die van hulpverleners en andere cliënten) te vergroten door bestaande risico's sneller en objectiever in kaart te brengen.

Medewerkers van de vrouwenopvang voeren de risicoscreening uit. De risicoscreening is ontwikkeld voor alle doelgroepen van de vrouwenopvang. Dit betekent dat de screening geschikt is voor zowel volwassen cliënten als voor meiden en dat het niet uitmaakt om welke reden of welk type problematiek de cliënt wordt opgenomen. De risicoscreening wordt dus bij alle cliënten afgenomen.

De risicoscreening is expliciet bedoeld als een eerste screening die in kaart brengt óf er risico's zijn, en zo ja, uit welke hoek deze risico's komen. De risicoscreening moet bij een brede doelgroep redelijk vlot kunnen worden afgenomen. De risicoscreening is niet bedoeld om de dreiging uitputtend en tot in detail in kaart te brengen. Als er risico's blijken te zijn moeten deze nader worden onderzocht, eventueel aan de hand van vervolginstrumenten en informatie van politie en/of ketenpartners.

De risicoscreening werkt als volgt. In feite is de risicoscreening een vragenlijst met grotendeels gesloten en enkele open vragen. Een medewerker van de vrouwenopvang neemt deze lijst zo snel mogelijk door met de nieuwe cliënt en vult meteen en ter plekke de antwoorden van de cliënt in. De vragenlijst kan vrij zakelijk worden afgenomen, het doel is immers het screenen van risico's.

Eventueel kan naderhand in een hulpverleningsgesprek dieper op bepaalde zaken worden ingegaan. Na afloop van het gesprek met de cliënt vult de medewerker het blad voor de hulpverlener in. Op basis van de informatie die de medewerker heeft, wordt bepaald hoe het staat met de veiligheid van de cliënt. De uitslag is één van de kleuren van het stoplicht: groen, oranje of rood. De code groen staat daarbij voor veilig: er zijn geen bijzonderheden ten aanzien van de veiligheid van de cliënt en er zijn geen vervolgstappen nodig. De code rood betekent dat er een ernstig veiligheidsprobleem is en dat de cliënt absoluut een veilige en geheime plek nodig heeft. In het geval van code rood dienen diverse vervolgstappen te worden genomen. Code oranje betekent dat er geen acute dreiging is, maar dat er wel sprake is van een veiligheidsprobleem. Ook aan code oranje zijn vervolgstapjes gekoppeld. De betekenis van de codes en de handelingen die er uit voortvloeien worden toegelicht in deel 4.

Naast het primaire doel de veiligheid van cliënten in de vrouwenopvang beter te screenen en daarmee te vergroten, heeft het gebruik van het risicoscreeningsinstrument als secundair doel beleidsinformatie te verschaffen over de veiligheid van cliënten in de vrouwenopvang. Bij een juist en consequent gebruik van het instrument wordt duidelijk welk deel van de cliëntèle wel of niet een (ernstig) veiligheidsprobleem heeft.

1.2 Landelijke afspraken over afname van de risicoscreening

Er is een grote diversiteit aan organisatievormen binnen de vrouwenopvang en elke instelling heeft haar eigen werkproces. Het is daarom niet eenvoudig om voor de sector als geheel aan te geven hoe en wanneer de risicoscreening moet worden afgenomen. Tegelijkertijd zijn voor een optimaal gebruik standaardafspraken nodig. De uitslag van de screening is alleen vergelijkbaar als de instellingen daar op uniforme wijze toe gekomen zijn. De volgende afspraken gelden voor alle instellingen en zijn in overleg met gebruikers van de eerste versie tot stand gekomen. De afspraken geven duidelijk aan wat verplicht is, en waar ruimte is om de afname van de screening aan te passen aan de eigen organisatie.

Moment van afname

De instelling bepaalt zelf waar in het proces en door welke afdeling de screening wordt afgenomen. De screening moet wel snel worden afgenomen, namelijk dezelfde of volgende dag, dus binnen 24 uur. Bij voorkeur wordt de screening afgenomen vóórdat besloten wordt of de cliënt bij betreffende instelling geplaatst kan worden of niet. De meeste instellingen nemen de screening face to face af, na een intake- of plaatsingsgesprek. In de praktijk zal dit niet altijd mogelijk zijn. In principe kan de screening aan de telefoon worden afgenomen. Sommige instellingen waar weinig ernstig bedreigde vrouwen komen doen de screening aan de telefoon en als blijkt dat er risico's zijn, herhalen ze de screening nog een keer in een face to face gesprek.

De screening moet bij iedere cliënt worden afgenomen. Soms is echter meteen duidelijk dat er geen plaats is, of de cliënt is geplaatst op een noodbed. De afspraken daaromtrent zijn als volgt. Op het moment dat de vrouw (waarschijnlijk) wordt geplaatst moet de screening altijd worden afgenomen. Als er geen plek is voor de cliënt hoeft de screening niet te worden afgenomen, maar het mag wel. Als een cliënt belt en direct wordt doorverwezen is het niet logisch om wel de screening af te nemen. Maar als er tijd is om de cliënt te helpen bellen naar andere instellingen en zij is uitgenodigd op kantoor, is het goed de screening wel af te nemen, omdat dit informatie geeft voor de juiste doorverwijzing.

Als een cliënt geplaatst is op een noodbed is het afnemen van de screening verplicht. De cliënt is al in de instelling en voor goede doorverwijzing is informatie uit de screening belangrijk. De stelregel is dat de screening moet worden afgenomen als de cliënt zichtbaar en aanwezig is en als de instelling verwacht de cliënt op te nemen.

Afstemming met de intake

Sommige instellingen nemen de screening telefonisch af en andere instellingen face to face binnen een dag. Dit is afhankelijk van organisatie en de doelgroep binnen de instelling. In principe kan de screening aan de telefoon worden afgenomen. Sommige instellingen waar weinig ernstig bedreigde vrouwen komen doen de screening aan de telefoon en als blijkt dat er risico's zijn, herhalen ze de screening nog een keer in een face to face gesprek. In kleine instellingen kan een telefonische screening prettig zijn omdat de intake even tussen de andere bezigheden door moet worden afgenomen. Het is uiterst belangrijk dat de hele screening wordt afgenomen. Er mogen geen vragen uit het screeningsinstrument worden gehaald, en de screening mag ook niet in twee delen geknipt worden. Het is wel mogelijk een aantal vragen telefonisch voor te leggen en de vragen in een face to face gesprek nogmaals te stellen.

De instellingen moeten de screening afstemmen met de intake. Mocht er overlap zijn, dan mogen er geen vragen uit het screeningsinstrument worden gehaald. Eventueel kunnen de antwoorden van feitelijke vragen overgenomen worden uit intake, zoals het aantal kinderen, de voormalige woonplaats en dergelijke.

Herhalen van de risicoscreening

Het is belangrijk de screening te herhalen omdat veiligheidssituaties veranderen, ook als uit de eerste screening blijkt dat de situatie veilig is (bij groen). Is sprake van groen, oranje en rood dan moet een herhaling van de risicoscreening plaatsvinden als de cliënt vertrekt uit de opvang en bij overplaatsen naar een andere instelling of andere (woon)vorm van zelfde instelling (interne en externe doorstroom).

Als sprake is van oranje of rood moet de screening periodiek worden herhaald. De instelling moet zelf een afspraak omtrent herhaling vaststellen, passend bij het werkproces van deze instelling.

1.3 Organisatorische inbedding van de risicoscreening

Interne organisatie

Het risicoscreeningsinstrument is onderdeel van het veiligheidsbeleid van de instelling. Om het goed uit te kunnen voeren is afstemming nodig met de intakeprocedure en andere activiteiten. Bovendien is voor een goede uitvoering van de screening ruimte nodig voor collegiaal overleg. In de toekomst zal het screeningsinstrument in Regas worden ingevoerd. Hoe de screening wordt ingebed in het instellingenbeleid is de verantwoordelijkheid van de instelling.

In principe moet elke professional met de screening kunnen werken. Het is aan te bevelen om nieuwe medewerkers of medewerkers die niet gewend zijn met vragenlijsten te werken, in het begin te ondersteunen.

De vrouwenopvang en haar omgeving

Naast de interne organisatie rond de risicoscreening heeft de instelling ook te maken met de politie en andere instellingen. Als er gevaar dreigt is overleg met de politie gewenst. Per regio of instelling moeten er afspraken worden gemaakt over de te volgen werkwijze. Het is belangrijk de afspraken levend te houden en

te zorgen voor contactpersonen bij de politie. In een apart document staan afspraken die gemaakt kunnen worden met de politie.

Daarnaast is het soms nodig extra informatie te vragen bij hulpverlening, scholen of maatschappelijk werk. Welke afspraken gemaakt worden met ketenpartners is voor de instellingen verschillend en is de verantwoordelijkheid van de instelling.

Gebruiksaanwijzing

Het is belangrijk dat de risicoscreening door iedereen hetzelfde wordt afgenomen.

We gaan hieronder in op de voorwaarden voor een juist gebruik van de screening.

2.1 Voorwaarden voor het op juiste wijze gebruiken van de screening

In overleg met gebruikers van de eerste versie van het risicoscreeningsinstrument zijn zeven regels vastgesteld voor het afnemen van de screening en het bepalen van de uitslag.

Deze regels zijn:

1. De screening moet zo snel mogelijk worden afgenomen

Het is belangrijk zo snel mogelijk zicht te krijgen op de veiligheidssituatie van een cliënt. Neem de screening in ieder geval binnen 24 uur af, dus dezelfde of de volgende dag. De screening kan zowel telefonisch als face to face worden afgenomen. De voorkeur gaat uit naar het afnemen van de screening vóór de cliënt wordt opgenomen, zodat de cliënt zo snel mogelijk in een passende vorm van opvang geplaatst kan worden. Elke instelling moet vastleggen waar in het traject van de cliënt de screening wordt afgenomen (bij aanmelding, bij intake), hoe (telefonisch of face-to-face) en door wie (intaker, maatschappelijk werker).

2. De screening moet bij iedere cliënt worden afgenomen

De screening is bedoeld voor alle cliënten en is niet voorbehouden aan cliënten met een bepaalde problematiek. Ook als op basis van de intake wordt vermoed dat de cliënt geen gevaar loopt, moet de screening worden afgenomen. De redenen daarvoor zijn:

- Als uit de screening komt dat de uitslag groen is, betekent dit dat op basis van een bewust beslissingsproces is vastgesteld dat er geen bedreiging voor de veiligheid is. Dit geeft meer zekerheid dan een vermoeden en levert daardoor meer rust op voor de medewerkers. Bovendien is in een veel eerder stadium duidelijk dat er geen sprake is van dreiging.
- Als de screening tussentijds of bij vertrek herhaald wordt, kan de uitslag vergeleken worden met de beginsituatie van de cliënt.
- De mate waarin de uitslag groen, oranje en rood voorkomt, kan belangrijke beleidsinformatie zijn. Dit geldt echter alleen als de screening consequent bij alle cliënten wordt afgenomen: als de vermoedelijk 'veilige' cliënten worden overgeslagen, ontstaat een vertekend beeld en is de informatie niet meer bruikbaar voor beleid.

3. De screening moet helemaal worden ingevuld en alle vragen moeten worden gesteld

Alle vragen in de screening moeten aan de cliënt worden gesteld. Als er geen sprake lijkt te zijn van dreiging lijkt dit misschien overbodig. Toch is het belangrijk alle vragen langs te lopen en de screening helemaal af te maken, zodat met zekerheid een uitslag vastgesteld kan worden. Als er geen dreiging is kan de screening snel en zakelijk afgenomen worden. De tijdsinvestering is in relatie tot de opbrengst van de uitslag gering (maximaal 10 minuten).

Bepaalde gegevens zijn misschien al bekend uit een intake of telefonische korte screening. Stel de vraag toch nog een keer aan de cliënt en vul het niet al zelf in! De screening heeft namelijk een bepaalde opbouw. Daarnaast blijkt in de praktijk dat cliënten soms andere antwoorden geven als ze er rustig voor zitten, dan wanneer ze in een telefoongesprek proberen te motiveren waarom zij moeten worden opgenomen. Als het antwoord eigenlijk al bekend is, stel de vraag dan gewoon zakelijk. Bepaalde concrete informatie zoals het aantal kinderen dat zij meeneemt kunt u ook noemen en vragen om bevestiging.

4. Het 'Blad voor de hulpverlener' moet altijd worden ingevuld

De risicoscreening is volledig gebaseerd op de informatie van de cliënt zelf. Dit maakt het subjectief. Cliënten kunnen extreem gelaten zijn, of zodanig aan geweld gewend zijn dat dit hun inschatting van de situatie beïnvloedt. Ook kan het zijn dat de cliënt het eigen kunnen overschat en daarmee de risico's onderschat. Aan de andere kant zijn er extreem angstige cliënten die wellicht banger zijn dan nodig. Daarnaast moet niet vergeten worden dat cliënten om opgenomen te worden hun verhaal soms overdrijven of afzwakken, omdat zij bang zijn anders niet opgenomen te worden. Het is daarom belangrijk dat de hulpverlener ook de eigen interpretatie vermeldt. Alleen zo wordt de informatie van de cliënt goed op waarde geschat. Overigens komt uit buitenlands onderzoek naar voren dat vrouwen die zeer ernstig bedreigd worden, hun situatie veelal juist inschatten. Of dit ook opgaat voor de Nederlandse situatie moet nog onderzocht worden.

5. De hulpverlener doet de risicoscreening en bepaalt de uitslag

Dit instrument is ontwikkeld voor hulpverleners in de vrouwenopvang. De screening moet de hulpverlening in staat stellen om risico's in te schatten voor de cliënt in de opvang. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling de cliënt zelf de lijst in te laten vullen, het gaat juist om een beoordeling door medewerkers van de instelling zelf. Bovendien zijn de screening en de bijgaande instructies ontwikkeld voor professionals op MBO of HBO niveau, en vergt het vaak enige oefening voordat men er vlot mee kan werken. Het zelfde geldt voor het bepalen van de uitslag: dit doet de hulpverlener, eventueel in overleg met collega's. Indien gewenst kan de uitslag besproken worden met de cliënt, maar de cliënt bepaalt niet de uiteindelijke kleurcode. Dit geldt voor de politie: deze bepaalt niet de kleur die uit de screening komt. Het is immers een instrument van en voor de vrouwenopvang. Uiteraard kan het wel zijn dat de vrouwenopvang naar aanleiding van informatie van of overleg met de politie besluit om de code te herzien.

6. De uitslag en voorgenomen vervolgstappen moeten altijd worden genoteerd

Uit de screening komt altijd een kleurcode. Daarnaast zal vaak sprake zijn van vervolghandelingen zoals het verzamelen van meer informatie bij ketenpartners. Omcirkel altijd de kleurcode die uit de screening komt en vul de code in op het voorblad. Vermeld ook altijd welke vervolgstappen u gaat nemen.

7. De screening moet beschikbaar blijven

Maak per instelling afspraken over het opbergen van de risicoscreening zodat de screening beschikbaar blijft voor een collega en voor beleidsinformatie. De screening moet herhaald worden en vergeleken kunnen worden met een eerder afgenomen screening. Als u de screening met de cliënt mee wilt sturen naar een andere instelling, maak dan een kopie!

Toelichting per vraag

De vragenlijst omvat zowel gesloten als open vragen. Bij de gesloten vragen worden antwoordcategorieën gegeven: het juiste antwoord moet worden aangekruist. Het is het meest gebruikelijk de vraag aan de cliënt te stellen en de antwoordcategorieën niet te noemen. Doorgaans geeft de cliënt een antwoord dat kan worden aangekruist. Als de cliënt een antwoord geeft dat niet in de lijst is opgenomen, kruist u de optie 'anders' aan en vult u daarachter in wat het antwoord is. Dit werkt veel sneller en prettiger dan alle mogelijke antwoorden oplezen. Als de cliënt echter moeite heeft met antwoord geven kunt u haar helpen door de antwoordcategorieën wel op te lezen. Dit geldt ook als de cliënt de vraag niet begrijpt of niet interpreteert zoals bedoeld. Een uitzondering op bovenstaande zijn vraag 9 en 10, zie daarvoor de toelichting per vraag hieronder. Open vragen zijn vragen waarbij geen antwoordcategorieën gegeven worden. Hierbij dient u (samengevat) het antwoord van de cliënt te noteren. Soms moet doorgevraagd worden, omdat de cliënt geen antwoord geeft op wat u eigenlijk wilt weten. Doorvragen is een kunst en vergt enige oefening. Doorvragen betekent eigenlijk de vraag achter de vraag stellen. Elke vraag heeft een doel, met elke vraag wilt u iets bereiken, namelijk dat u bepaalde informatie krijgt. Als iemand de vraag niet begrijpt omdat deze te moeilijk is of woorden bevat die de cliënt niet kent, moet u de vraag anders stellen. U moet de vraag dan zo formuleren dat de cliënt de vraag wel begrijpt, en u dus op een andere manier toch de informatie krijgt die u zocht. Om er voor te zorgen dat elke medewerker goed weet wat we met het stellen van een bepaalde vraag willen bereiken volgt hieronder een uitleg per vraag. Het is de bedoeling dat u deze van te voren doorneemt en niet tijdens het afnemen van de screening. Bij sommige opvanginstellingen worden veel vrouwen opgenomen voor wie deze vragenlijst moeilijk is. Overweeg dan om een keer met een aantal collega's te oefenen met het makkelijker stellen van de vraag. Als doorvragen een probleem is, vraag de leidinggevende dan om hulp.

Per vraag volgt hieronder een toelichting. De vragen zijn onderverdeeld in de volgende categorieën: A. achtergrondinformatie, B. aard en omvang van de dreiging, en C. blad voor de hulpverlener.

3.1 Achtergrondinformatie (vraag 1 tot en met 6)

Vraag 1

Deze vraag is bedoeld om in kaart te brengen *welke mensen* op de hoogte zijn van het vertrek van de cliënt naar de vrouwenopvang. Noteer zowel de personen waarvan de cliënt zeker weet dat ze op de hoogte zijn als degenen waarvan ze het vermoedt. Zij kunnen mogelijk een gevaar op leveren voor de cliënt. We doelen hier op mensen uit het eigen netwerk van de cliënt, en op hulpverleners of andere professionals. Met de categorie 'Familielid' wordt bedoeld familieleden die niet al in de lijst voorkomen, bijvoorbeeld volwassen kinderen, een nicht of tante. Met 'Andere opvanginstelling' doelen we op instellingen voor vrouwenopvang, maatschappelijke opvang, crisisopvang en dergelijke. Denk bij 'Anders' aan alle overige personen en instellingen, zoals de school van de kinderen, de huisarts of een advocaat. Laat de cliënt als zij kinderen heeft er over nadenken of de kinderen misschien mensen op de hoogte hebben gebracht.

Vraag 2

Bij deze vraag gaat het om *het aantal mensen* dat op de hoogte is van de verblijfplaats van de cliënt. Onderscheid twee groepen mensen: professionals en niet-professionals. Onder de professionals verstaan we iedereen die beroepshalve bij de cliënt betrokken is, zoals politie, verwijzers, en andere instellingen voor vrouwenopvang. Onder niet-professionals verstaan we het eigen netwerk van de cliënt: haar persoonlijke contacten zoals familie, vrienden, kennissen en burens. Het gaat hierbij om een globale indruk: een schatting volstaat.

⇒ Risicofactor: aantal mensen dat op de hoogte is van verblijf in vrouwenopvang

Vraag 3

Bij deze vraag zijn meerdere antwoorden mogelijk.

Een groot aantal vrouwen dat bij de vrouwenopvang aanklopt voelt zich onveilig. Het doel van deze vraag is te achterhalen om wat voor soort veiligheidsproblematiek het gaat en *uit welke hoek de dreiging komt*. Gaat het om relationeel geweld, of om bijvoorbeeld een meisje dat haar ouders ontvlucht, vrouwenhandel of loverboyproblematiek? Het is belangrijk om te weten of de dreiging afkomstig is van de eigen familie, de schoonfamilie, een crimineel circuit, etcetera.

Met de categorie 'Andere familieleden' wordt de eigen familie van cliënt bedoeld. Indien het om een specifiek persoon gaat, of een paar specifieke personen, noteer dit dan. Het zelfde geldt voor de schoonfamilie. Niet iedere cliënt is bang of op de vlucht. Sommige opvanginstellingen hebben een breed aanbod en vangen ook vrouwen en kinderen op om ze hulp te bieden bij het zelfstandig wonen, de opvoeding en dergelijke. Als deze cliënten voor niemand bang zijn, kan gewoon 'nee' aangekruist worden. Daarnaast is er een groep cliënten die aangeeft voor niemand bang te zijn, maar waarvan hulpverleners al snel het vermoeden hebben dat de eigen situatie niet goed ingeschat wordt (bijvoorbeeld door een beperkt vermogen tot reflectie of door overschatting van het eigen kunnen). Bij deze cliënten is het wél belangrijk in kaart te brengen of er sprake is van dreiging en zo ja van wie de dreiging af komt. Probeer bij deze cliënten de vraag anders te formuleren zodat u er toch achter komt. (Voorbeelden: van wie heeft u last? wie maakt het u moeilijk? waarom bent u naar de vrouwenopvang gekomen?). Lukt dit niet en blijft de cliënt aangeven voor niemand bang te zijn, kruis dit dan aan. Als u zelf een andere indruk heeft, noteer dit dan op het hulpverlenersblad.

Vraag 4

Deze vraag kent drie varianten en welke variant van toepassing is hangt af van het antwoord dat gegeven is bij vraag 3. Als de cliënt bang is voor meerdere categorieën personen, moet u meerdere varianten van vraag 4 invullen. Na vraag 4 gaat u verder met vraag 5.

Vraag 4A is bedoeld voor cliënten die bang zijn voor hun partner of ex-partner. Deze vraag moet ook gesteld worden aan cliënten die bij 3 'nee' geantwoord hebben maar wel een (ex)-partner of kinderen hebben. De vraag of de cliënt zelf heeft kunnen kiezen voor de relatie, wordt gesteld om er achter te komen of er sprake is van dwang. Als dit het geval is, licht dan toe hoe de relatie tot stand is gekomen (bijvoorbeeld: uithuwelijking, vrouwenhandel). In veel islamitische landen is een gearrangeerd huwelijk overigens heel gewoon.

Met de vraag of cliënt afhankelijk is van de (ex)partner, doelen we op materiële of praktische zaken. Emotionele afhankelijkheid hoeft hier niet te worden genoteerd.

Wat de kinderen betreft, is het belangrijk om zicht te krijgen op drie aspecten. Dit is de leeftijd van de zonen, en welke kinderen van de cliënt wel en niet zijn meegegaan naar de opvang. Op zichzelf vormen kinderen geen risicofactor maar ze kunnen dit wel worden door het contact of de wens tot contact met de vader of andere personen. Jongens identificeren zich anders met de vader dan meisjes. Bij tieners die grotere bewegingsvrijheid hebben (denk ook aan eigen mobieltje) kan dit een extra risico vormen. Het is daarom belangrijk leeftijd en geslacht in te vullen. Daarnaast is het belangrijk opmerkelijk te zijn of de kinderen specifiek gevaar lopen.

Bij 'Huidige verblijfplaats' moet worden ingevuld waar dit specifieke kind momenteel verblijft: is het mee naar de opvang, is het achtergebleven in de ouderlijk woning, verblijft het bij een ander familielid, woont het zelfstandig? We bedoelen hier dus niet adres of woonplaats, maar bij wie het verblijft. Indien de kinderen niet (allemaal) voort komen uit de relatie met de (ex)partner waar de dreiging van uit gaat, noteer dit dan.

⇒ Risicofactor: gedwongen of gearrangeerd huwelijk

⇒ Risicofactor: afhankelijkheid binnen de relatie

⇒ Risicofactor: het onttrekken van kinderen aan het gezag van de vader

⇒ Risicofactor: de leeftijd van de zonen die met de cliënt meegaan naar de opvang

Vraag 4B is bedoeld voor cliënten die bang zijn voor een of meerdere personen uit hun eigen familie of uit de schoonfamilie. Met familie wordt zowel het eigen gezin als de wijdere familie bedoeld. Als de cliënt niet gehuwd is bedoelen we met de schoonfamilie de familie van de (ex-)partner. Doel van deze vraag is er achter te komen waarom de cliënt de eigen (schoon)familie vreest. Gaat het om een meisje dat problemen heeft met haar ouders of om een gehuwde vrouw? Is er sprake van mishandeling (huiselijk geweld) of wordt daarmee bedreigd als zij zich niet voegt naar de beperkingen die haar (schoon)familie haar oplegt?

Ontvlucht de cliënt de familie omdat zij meer vrijheden wil, of is er sprake van een (geheime) relatie of zwangerschap die de situatie op scherp zet? Het is belangrijk om te weten in hoeverre de (schoon)familie hiervan op de hoogte is.

Verwacht de cliënt dat haar situatie bekend zal worden, en zo ja wat zouden daar dan de gevolgen van kunnen zijn?

Vraag 4C is bedoeld voor alle overige cliënten. Omschrijf kort om wat voor situatie het gaat.

Vraag 5

Bij deze vraag gaat het om de culturele achtergrond van cliënt. De culturele achtergrond van de cliënt is op zich zelf geen risicofactor, ook niet als deze afkomstig is uit een gebied waar eengerelateerd geweld vaker voorkomt. Als uit alle vragen samen blijkt dat er mogelijk eengerelateerd geweld dreigt, is het nodig de familieleden, hun woonplaatsen en het gebied van herkomst veel specifiek in kaart te brengen. Dit moet een vervolgstap zijn.

Vraag 6

Bij deze vraag gaat het om de culturele achtergrond van degene waar de dreiging van uit gaat. Hierbij geldt hetzelfde als bij de cliënt (zie Ad 5.) Om het formulier overzichtelijk te houden is gekozen voor de term: 'degene waar u bang voor bent', en de ouders van deze persoon. Het kan natuurlijk zijn dat de cliënt bang is voor meerdere personen. Geef dan aan wat de culturele achtergrond van deze mensen is. (Voorbeeld: cliënt heeft aangegeven bang te zijn voor partner, familie en schoonfamilie. U voegt hier dan zelf toe 'familie en schoonfamilie beiden Turks, meesten woonachtig in Nederland, rest in Turkije, één neef in Duitsland).

⇒ Risicofactoren: eerwraak gerelateerde cultuur of land van herkomst, sterke rol van religie, sterke invloed van de familie

3.2 Aard en omvang van de dreiging (vraag 7 tot en met 12)

Vraag 7

Met deze vragen doelen we op plegers die echt *actief* aan het zoeken zijn. Als de cliënt antwoordt dat hij haar inderdaad zoekt, vraag dan waar dat uit blijkt. Wat heeft hij daadwerkelijk gedaan? Heeft hij bijvoorbeeld contact gezocht met haar familie of vrienden? Heeft hij haar bij de politie opgegeven als vermist? Belt hij haar? Vul bij 'ja' ook in wie haar zoekt. Dit is waarschijnlijk de pleger zelf, maar deze kan geholpen worden door anderen, zoals broers of criminele vrienden. Laat de cliënt inschatten of alleen degene voor wie ze bang is haar zal zoeken, of dat sprake is van meerdere personen die zich er mee gaan bemoeien. Als de cliënt denkt dat er niet zozeer naar haar, maar naar de kinderen wordt gezocht, geef dat hier dan duidelijk aan.

⇒ Risicofactor: actief zoekende pleger(s)

Vraag 8

Dit is een open vraag. We willen met deze vraag te weten komen of de cliënt bedreigd is en zo ja door wie, waarmee en wanneer. Geef bij 'Zo ja, omschrijf de situatie' kort weer waar het om gaat. Is de cliënt bijvoorbeeld tijdens de relatie bedreigd? Zo ja, kwam dit vaker voor en gebruikte diegene daarbij ook geweld of een wapen? Of is alleen gedreigd dat er iets zal gebeuren als zij weg zou gaan?

Vul bij 'Waarmee wordt u bedreigd?' in welke dreigementen er geuit worden. Wat zegt de bedreiger te gaan doen? (bv: de kinderen ontvoeren, de vrouw doden). Als gedreigd wordt met een wapen, kan dat ook hier ingevuld worden.

De vraag 'Denkt u dat dit echt kan gebeuren?' wordt gesteld omdat we van de cliënt willen weten hoe serieus we deze dreigementen moeten nemen volgens haar.

Vraag 9

Bij deze vraag willen we van alle risicofactoren die er genoemd worden weten of ze voor de cliënt gelden of niet. In tegenstelling tot de vorige vragen moet u bij deze vraag juist wel expliciet alle antwoordcategorieën opnoemen. U loopt met de cliënt het hele rijtje langs. Zie de antwoordcategorieën als een checklist. Het gaat er niet om dat u de exacte bewoordingen gebruikt. Pas uw taalgebruik aan de cliënt aan.

Met de term 'pleger' doelen we op degene die de cliënt bedreigt, of voor wie de cliënt bang is. Deze term kunt u in het gesprek beter vervangen door de persoon concreet te noemen ('uw man', 'uw ouders' etcetera). Omdat u van stijl verandert moet u aan de cliënt aangeven dat u nu iets anders van haar verwacht. Introduceer wat u gaat doen. Dit kan bijvoorbeeld door te zeggen: "ik heb hier een lijst met voorbeelden van ernstige situaties en gebeurtenissen en ik wil van u graag weten of deze ook voor uw situatie gelden. Ik ga ze allemaal oplezen en wil steeds weten of dit voor u wel of niet geldt". Nogmaals, het is belangrijk alle risicofactoren langs te lopen.

Een aantal risicofactoren lichten we nader toe:

De factor 'Escalerend geweld' betreft het geweld, mishandeling en bedreiging tegen de cliënt en haar kinderen.

Met de factor 'Eerdere geweldsdelicten van pleger' doelen we op geweldsdelicten tegen anderen zoals mishandeling en ander gewelddadig gedrag jegens anderen, zoals het gooien met voorwerpen, situaties van geweld in het verkeer of in een bar, maar ook om beroving met geweld. Met 'Iemand in de familie is ooit verdwenen' doelen we zowel op de familie van de pleger als van de cliënt.

Met 'problematisch gebruik' van alcohol en drugs doelen we niet op regelmatige bierdrinkers en wietrokers, tenzij dit problematisch is. Het is ook niet zo dat deze vraag alleen bij echte verslaafden moet worden aangekruist. Het gaat niet zozeer om de frequentie van het gebruik of de zwaarte van de middelen, maar om de gevolgen daarvan. Als iemand niet vaak gebruikt, maar áls hij gebruikt wel volledig onberekenbaar wordt, is dat ernstiger dan als iemand elke dag drinkt maar daar niet agressief van wordt. De risicofactor psychische stoornis is heel lastig te bepalen. Wij bedoelen hier een psychische ziekte, bijvoorbeeld dat de pleger zeer labiel is of echt depressief. Het gaat ons om de onberekenbaarheid die daar van uitgaat. Er hoeft geen verklaring van een arts te zijn. Misschien roept de cliënt 'natuurlijk is hij gestoord!' maar dat is niet voldoende. Het is lastig om hiervoor richtlijnen te geven. Probeer er achter te komen of het om een reguliere pleger gaat met een agressieprobleem, of om iemand waarbij er veel meer aan de hand is dan dat.
⇒ Risicofactor: elke aangekruiste factor uit de lijst

Vraag 10

Voor deze vraag geldt, net als bij vraag 9, dat alle antwoordcategorieën moeten worden nagelopen en dat de cliënt aan moet geven of zij denkt dat dit wel of niet kan gebeuren. Ook hier geldt dat een andere woordkeuze prima is, zolang er maar het zelfde bedoeld wordt.

Extra aandacht behoeft de situatie van de kinderen. Als de cliënt aangeeft dat het de pleger met name om de kinderen te doen is, geef dat hier dan aan. Daarnaast blijkt uit literatuur dat vrouwen soms onverschillig zijn geworden omtrent hun eigen lot, maar mogelijk wel ernstig bezorgd zijn om de kinderen.

⇒ Risicofactor: elke aangekruiste factor uit de lijst

Vraag 11

Bij deze vraag willen we expliciet van de cliënt zelf horen hoeveel gevaar zij denkt te lopen. Hoe bedreigend is haar situatie, hoe groot is het gevaar dat zij loopt? Bij deze vraag werken we met een zogenaamde schaal. De cliënt moet de eigen onveiligheid in een cijfer uitdrukken. Hoe gevaarlijker haar situatie is, hoe hoger het cijfer. Als de cliënt dit niet begrijpt kunt u haar vragen een rapportcijfer te geven voor gevaar.

Vraag 12

Met deze vraag willen we graag van de cliënt zelf horen of zij denkt dat zij in de vrouwenopvang waar ze nu is veilig is, of dat aanvullende maatregelen nodig zijn. Vraag de cliënt waar zij wel en waar zij niet veilig is (regio's of plaatsen). Inventariseer welke andere locaties van jullie instelling voor haar veilig of onveilig zijn. Geef ook aan waarom bepaalde plaatsen niet veilig zijn (bijvoorbeeld omdat daar familie of kennissen wonen).

3.3 Blad voor de hulpverlener (vraag 13 tot en met 17)

Het doel van dit blad is om de informatie uit de screening samen te pakken en de risicofactoren te benoemen. Vul deze vragen altijd in (zie regel 4 van de gebruiksaanwijzing).

Vraag 13

Vul hier kort in van welke risicofactoren volgens u sprake is. Bijvoorbeeld: 'pleger is verslaafd, is GGZ cliënt en heeft vuurwapen, is op de hoogte van verblijf in de vrouwenopvang'. Deze vraag heeft twee doelen. Ten eerste kan het u zelf helpen om de risicofactoren even onder elkaar te zetten. Ten tweede is deze informatie heel erg nuttig voor collega's die niet zelf bij het gesprek aanwezig geweest zijn! Gaande het gesprek rijst bij degene die de screening afneemt waarschijnlijk een beeld van de risico's, maar dit beeld is minder makkelijk te vormen op basis van alleen een ingevulde screening. Vul deze vraag dus altijd in, ook als u het voor uzelf niet nodig vindt. Het is belangrijk ergens in de screening de samenvatting van uw indruk neer te zetten. Dit in verband met een mogelijke overdracht van de cliënt en bij herhaling van de screening.

Vraag 14

Het is mogelijk dat er in het gesprek zaken naar voren komen die wel van invloed zijn op de veiligheid van de cliënt maar die niet naar voren komen in de screening. Denk bijvoorbeeld aan onveilig gedrag van de cliënt zelf, of kinderen die een groot risico vormen (groter dan normaal).

Vraag 15

Hierbij stellen we dezelfde vraag over het risico dat de cliënt loopt, maar dan aan degene die de screening afneemt. Druk de onveiligheid van de cliënt *volgens u* in een cijfer uit. Hoe gevaarlijker haar situatie is, hoe hoger het cijfer.

Vraag 16

Als uw eigen inschatting van de veiligheid niet overeenkomt met de inschatting van de cliënt zelf, geef dan aan hoe dit komt. Dit kan bijvoorbeeld zijn: cliënt is extreem angstig en overschat het gevaar, cliënt is overmoedig, cliënt heeft beperkte verstandelijke vermogens etcetera. Kortom, geef aan waarom u denkt dat de cliënt haar veiligheid niet hetzelfde inschat als u zelf.

Vraag 17

Doel van deze vraag is om aan te geven of u tot een kleurcode kunt komen, of dat dit niet mogelijk is. Als u over voldoende en de juiste informatie beschikt om tot een uitslag te komen, omcirkel dan op het volgende blad om welke code het volgens u gaat. Noteer de code ook op het voorblad van de screening.

Als u nog geen kleurcode kunt geven, geef dan aan waar dit aan ligt en wat u gaat doen om uiteindelijk wel tot een code te kunnen komen. Let op: als er duidelijk wél sprake is van een veiligheidsprobleem, maar het is niet helemaal duidelijk hoe ernstig of acuut dit probleem is, omcirkel dan code oranje. Voer vervolgens de vervolgstappen uit en stel op basis daarvan eventueel uw code bij. Het is niet de bedoeling om bij deze vraag 'nee' in te vullen omdat u nog aanvullende informatie wilt verzamelen.

Codering en vervolgstappen

4.1 Codering

Na afname van de screening moet de hulpverlener tot een kleurcode komen. Dit is geen eenvoudige zaak. Of de cliënt wel of niet veilig is hangt van verschillende factoren af, en met name van de samenhang tussen de factoren. Als bijvoorbeeld veel mensen op de hoogte zijn van iemands verblijf in de vrouwenopvang, maar haar vertrek volledig geaccepteerd is, betekent dit iets anders dan wanneer een cliënt actief gezocht wordt voor wraak en velen haar verblijfplaats kennen. Het is dus niet zo dat van elk antwoord zelfstandig bepaald kan worden of het om een risicofactor gaat of niet, dit moet steeds in de context bekeken worden. De antwoorden kunnen jammer genoeg niet opgeteld worden om tot een totaalscore te komen.

Het komt er op neer dat de hulpverlener die de screening afneemt naar het totale beeld kijkt en vervolgens (eventueel in overleg met een collega) tot een score komt. Dit blijft altijd mensenwerk en een persoonlijke inschatting. Door de systematiek van de vragen is de risico inschatting echter geobjectiveerd. Het is belangrijk dat landelijk dezelfde interpretatie gevolgd wordt. Hieronder omschrijven wij wat verstaan wordt onder de kleuren groen, oranje en rood. Daarnaast is het wenselijk om binnen één instelling met collega's een aantal screenings gezamenlijk te bespreken om op eenzelfde lijn te komen over de interpretatie van de kleurcode voor concrete gevallen.

Code GROEN

Groen betekent dat er geen bijzonderheden zijn ten aanzien van de veiligheid van de cliënt. De cliënt is dus veilig. Er zijn misschien wel een aantal factoren die in de risicoscreening een risicofactor genoemd worden, maar toch is het volledige beeld van de screening dat er geen veiligheidsprobleem is. De cliënt kan gewoon in de opvang blijven en er zijn geen bijzondere vervolgstappen nodig.

Code ORANJE

Oranje is het moeilijkst te beschrijven omdat de code oranje het hele spectrum beslaat tussen groen (veilig) en rood (onveilig). Met oranje bedoelen we twee soorten situaties:

1) Er is wel degelijk een veiligheidsprobleem, maar het probleem is op dit moment niet heel ernstig. De situatie kan echter veranderen, dus de veiligheid behoeft zeker aandacht. Denk bijvoorbeeld aan een cliënt die met eengerelateerd geweld bedreigd wordt maar waarvan de familie denkt dat zij momenteel in het buitenland verblijft. Haar situatie wordt pas acuut onveilig zodra de familie door krijgt dat zij zich in Nederland bevindt.

2) Er is sprake van een veiligheidsprobleem, maar het is niet helemaal duidelijk hoe groot dit is. Er is aanvullende informatie nodig, bijvoorbeeld van de politie of ketenpartners. In beide gevallen betekent de code oranje dat het nodig is vervolgstappen te nemen (zie paragraaf 3.4).

Code ROOD

Bij rood is er duidelijk een veiligheidsprobleem. De cliënt heeft absoluut een veilige en geheime plek nodig. Als sprake is van de code rood moet de hulpverlener zich afvragen of de instelling voor de cliënt een veilige en geheime plaats is. Of de cliënt in de opvang kan blijven ligt aan de combinatie van de instelling en de cliënt. De instelling kan een open instelling zijn en daarom voor de cliënt niet veilig. De cliënt moet dan in een veiligere instelling worden geplaatst. Maar het kan ook zo zijn dat de instelling een veilige en geheime instelling is, maar toch niet veilig is voor deze cliënt, bijvoorbeeld omdat haar verblijfplaats bekend is geraakt of er veel bekenden in de plaats wonen. De cliënt moet dan in eenzelfde instelling elders worden geplaatst. Tot slot kan het zo zijn dat de instelling weliswaar een veilige en geheime plek biedt, maar dat de cliënt een dusdanig gevaar loopt dat plaatsing in een safe house nodig is. Het is belangrijk de kleurcode te bepalen

aan de hand van de veiligheidsrisico's en niet aan de hand van de opvangmogelijkheden. Er zijn bijvoorbeeld instellingen die in geval van ernstige onveiligheid geen score rood geven omdat zij geen dan opvangmogelijkheid hebben voor deze persoon. Dit is niet juist! Of de gewenste plek ook geboden kan worden door de instelling is een praktische uitwerking en staat los van de definitie van code rood. De uitslag moet zuiver worden vastgesteld. Eerst moet de mate van onveiligheid worden bepaald, en daarna moet gekeken wat nodig is. Als dit in de praktijk niet gerealiseerd kan worden moet uiteraard een pragmatische oplossing gekozen worden.

4.2 Vervolgstappen

Bij elke kleurcode horen vervolgstappen. Het gaat om drie soorten vervolgstappen: stappen op het terrein van plaatsing, op het terrein van informatie en op het terrein van veiligheidsmaatregelen. In het geval van oranje en rood moet actief nagedacht worden welke vervolghandelingen noodzakelijk zijn.

De belangrijkste vervolgstappen die ondernomen kunnen of moeten worden staan in het schema. Er zijn meer vervolgstappen mogelijk dan die in het schema worden genoemd. Welke vervolgstappen noodzakelijk zijn, zijn afhankelijk van de concrete situatie. Elke keer moet worden nagegaan:

- Is de cliënt hier veilig of moet zij naar een andere plaats?
- Welke informatie missen we en waar kunnen we die informatie krijgen?
- Welke veiligheidsmaatregelen zijn nodig?

Plaatsing

Afhankelijk van de veiligheidssituatie van de cliënt kan zij blijven of kan het nodig zijn haar door te plaatsen naar een andere opvanginstelling of naar een safe house. Dit hangt af van de uitkomst van de risicoscreening (code groen, oranje of rood) in combinatie met deze specifieke cliënt en deze instelling.

Informatie

In het geval van code oranje en code rood is sprake van een veiligheidsprobleem en is altijd nadere informatie nodig. Er zijn verschillende manieren om aan aanvullende informatie te komen, namelijk:

- Vervolg vragenlijst afnemen bij vermoeden van eerdergerelateerd geweld
  - Intercollegiaal overleg
  - Contact met politie om meer te weten te komen over de cliënt en de pleger (is gezin bekend, zijn er eerdere meldingen, zijn er eerdere delicten van pleger bekend, is iets bekend over het zoekgedrag van de pleger en eventueel de familie?)
  - Informatie vragen bij ketenpartners zoals de school en hulpverleners
- Welke informatie bij wie gezocht wordt is afhankelijk van de situatie.

Veiligheidsmaatregelen

Wat betreft de veiligheidsmaatregelen onderscheiden we drie soorten. Ten eerste kan een AWARE overwogen worden, zodat meteen alarm geslagen kan worden bij onraad. Ten tweede moet met de politie contact opgenomen worden, om te bespreken welke veiligheidsmaatregelen zij adviseren en wat de politie in dit concrete geval kan betekenen. Ten derde moet worden nagedacht over individuele maatregelen voor de cliënt die voor haar gelden boven op de algemeen geldende veiligheidsmaatregelen in de instelling. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een verbod naar buiten te gaan, niet mogen bellen of het moeten wisselen van SIM-kaart en dergelijke.

De genoemde vervolgstappen kunnen (per instelling) worden aangevuld en concreet worden ingevuld met bijvoorbeeld de namen en telefoonnummers van de contactpersonen.

Colofon

opdrachtgever Federatie Opvang..
auteurs Drs. S. Tan, drs. M. Goderie, dr. mr. K. Lünemann
basisontwerp binnenwerk Gerda Mulder BNO, Oosterbeek
uitgave Verwey-Jonker Instituut
Kromme Nieuwegracht 6
3512 HG Utrecht
telefoon 030-2300799
telefax 030-2300683
e-mail secr@verwey-jonker.nl
website www.verwey-jonker.nl
D1391951.st/mb
120307

© Verwey-Jonker Instituut, Utrecht 2007

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij het Verwey-Jonker Instituut.

Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

The copyright of this publication rests with the Verwey-Jonker Institute.

Partial reproduction is allowed, on condition that the source is mentioned.

BIJLAGE 6

Risico inventarisatie (uitwerking risico-screening) van Perspektief Vrouwen Opvang en aanpak huiselijk geweld

1. Personalia cliënte

Voornamen¹:

Achternaam¹:

Meisjesnaam¹:

Geboortedatum:

Geboorteplaats en land + streek en provincie:

Oorspronkelijke adressen in het land van herkomst:

Eventueel latere adressen:

Burgerlijke staat²:

Nationaliteit³:

Type Verblijfsvergunning⁴:

V-nummer:

2. Personalia kinderen

Voornamen¹:

Achternaam¹:

Geboortedatum:

Geboorteplaats en land + streek en provincie:

Oorspronkelijke adressen in het land van herkomst:

Eventueel latere adressen:

Huidige adres Indien niet met moeder meegekomen:

Burgerlijke staat²:

---

¹ Namen in hoofdletters noteren

² Maak een kopie van documenten waaruit burgerlijke staat blijkt; paspoort, trouwakte, uittreksel burgerzaken

³ Maak kopie paspoort eventueel van beide paspoorten bij dubbele nationaliteit

⁴ Maak kopie van voor en achterkant verblijfsvergunning

¹ Namen in hoofdletters noteren

Nationaliteit³:

Type Verblijfsvergunning⁴:

V-nummer:

Is het kind door vader en schoonfamilie erkent:

Bij wie is het ouderlijk gezag:

Is er een omgangsregeling:

3. Personalia familie (indien nodig van zoveel mogelijk familieleden)

Voornamen¹:

Achternaam¹:

Meisjesnaam¹:

Geboortedatum:

Geboorteplaats en land + streek en provincie:

Oorspronkelijke adressen in het land van herkomst:

Eventueel latere adressen:

Huidige adres:

Burgerlijke staat²:

Nationaliteit³:

Type Verblijfsvergunning⁴:

V-nummer:

4. Personalia echtgenoot (eventueel toekomstige/beoogde partner of ex echtgenoot⁵)

Voornamen¹:

---

² Maak een kopie van documenten waaruit burgerlijke staat blijkt; paspoort, trouwakte, uittreksel burgerzaken

³ Maak kopie paspoort eventueel van beide paspoorten bij dubbele nationaliteit

⁴ Maak kopie van voor en achterkant verblijfsvergunning

¹ Namen in hoofdletters noteren

² Maak een kopie van documenten waaruit burgerlijke staat blijkt; paspoort, trouwakte, uittreksel burgerzaken

³ Maak kopie paspoort eventueel van beide paspoorten bij dubbele nationaliteit

⁴ Maak kopie van voor en achterkant verblijfsvergunning

⁵ Aangeven of het om echtgenoot toekomstige of ex echtgenoot gaat

¹ Namen in hoofdletters noteren

Achternaam¹:

Geboortedatum:

Geboorteplaats en land + streek en provincie:

Oorspronkelijke adressen in het land van herkomst:

Eventueel latere adressen:

Huidige adres:

Burgerlijke staat²:

Nationaliteit³:

Type Verblijfsvergunning⁴:

V-nummer:

5. Personalia schoonfamilie (van zoveel mogelijk familieleden)

Voornamen¹:

Achternaam¹:

Meisjesnaam¹:

Geboortedatum:

Geboorteplaats en land + streek en provincie:

Oorspronkelijke adressen in het land van herkomst:

Eventueel latere adressen:

Huidige adres:

Burgerlijke staat²:

Nationaliteit³:

Type Verblijfsvergunning⁴:

V-nummer:

---

² Maak een kopie van documenten waaruit burgerlijke staat blijkt; paspoort, trouwakte, uittreksel burgerzaken

³ Maak kopie paspoort eventueel van beide paspoorten bij dubbele nationaliteit

⁴ Maak kopie van voor en achterkant verblijfsvergunning

¹ Namen in hoofdletters noteren

² Maak een kopie van documenten waaruit burgerlijke staat blijkt; paspoort, trouwakte, uittreksel burgerzaken

³ Maak kopie paspoort eventueel van beide paspoorten bij dubbele nationaliteit

⁴ Maak kopie van voor en achterkant verblijfsvergunning

6. Personalia eventuele huidige (nieuwe) partner

Voornamen¹:

Achternaam¹:

Meisjesnaam¹:

Geboortedatum:

Geboorteplaats en land + streek en provincie:

Oorspronkelijke adressen in het land van herkomst:

Eventueel latere adressen:

Huidige adres:

Burgerlijke staat²:

Nationaliteit³:

Type Verblijfsvergunning⁴:

V-nummer:

Relatie tot familie of ex schoonfamilie:

7. Gezinssituatie toen je jong was

- a. Met hoeveel kinderen waren jullie thuis?
- b. Binnen welke geloofsovertuiging ben je opgevoed?
- c. Is er nog een bepaalde stroming binnen dit geloof⁵?
- d. Was er naast de geloofsrichting nog een specifieke groep (subcultuur) waar jullie familie deel van uit maakte?
- e. Hoe was financiële en sociale status van jullie gezin/familie:
  - Opleidingen
  - Beroepen
  - Inkomen en bezit
  - Keek men tegen je gezin/familie op, Hoe stond jullie gezin/familie bekend
- f. Hoe is de financiële en sociale status nu:
Zijn er in bovengenoemde feiten veranderingen opgetreden?
Zo ja hoe is dit gekomen?
- g. Hoe heb je, je jeugd ervaren?
- h. Hadden je ouders een goede relatie, zijn zij nog bij elkaar?
Kan je ook iets vertellen over andere relaties binnen je familie?
Komen er scheidingen voor?
- i. Hoe hebben zij jou opgevoed?
- j. Is hier op een gegeven moment verandering in gekomen?
- k. Heb je een opleiding gevolgd?

---

¹ Namen in hoofdletters noteren

² Maak een kopie van documenten waaruit burgerlijke staat blijkt; paspoort, trouwakte, uittreksel burgerzaken

³ Maak kopie paspoort eventueel van beide paspoorten bij dubbele nationaliteit

⁴ Maak kopie van voor en achterkant verblijfsvergunning

⁵ Indien zij dit niet weet vraag naar welke moskee en evt koffiehuisen etc. vader broers, man en schoonfamilie gaan etc gaan

- l. Is er wel eens sprake van geweld of spanningen geweest in je eigen familie?
Hoe is dit toen opgelost?
- m. Is er wel eens sprake van geweld of spanningen geweest in je omgeving?
Hoe is dit toen opgelost?
- n. Wie heeft er binnen de familie het meeste aanzien, naar wie wordt er het meeste geluisterd?
- o. Is er nog iemand buiten de familie die een hoog aanzien heeft, en naar wie wordt geluisterd?

8. Huidige gezinssituatie als je nog niet getrouwd bent

- a. Woon je nog bij je ouders?
- b. Indien niet Wanneer en om welke reden ben je zelfstandig gaan wonen?
- c. Hoe is nu de relatie met je vader?
- d. En de relatie met je moeder?
- e. En de relatie met broers en zussen?
- f. Overige familieleden?
- g. Kijk of er eventueel vragen van vraag 8 op de situatie toepasselijk zijn?
- h. Zie verder vraag 9 en volgende

9. Huidige gezinssituatie bij huwelijk (samenwonen)

- a. Wanneer en om welke reden ben je zelfstandig gaan wonen?
- b. Hoe heb je, je huidige partner leren kennen?
- c. Stemde jullie beider ouders in met dit huwelijk?
- d. Hoe zijn jullie getrouwd voor de wet of voor de Imam/Hodja of beide?
- e. Zijn jullie familie van elkaar? Wat is exact de familierelatie⁷?
- f. Is er een andere relatie tussen beide families?
- g. Is er een bruidschat betaald?
- h. Weet je hoe de financiële en sociale status van je schoonfamilie was in de jeugd van je partner?
  - Opleidingen
    - Beroepen
    - Inkomen en bezit
    - Keek men tegen je gezin/familie op, Hoe stond jullie gezin/familie bekend
- i. Hoe is de financiële en sociale status van je schoonfamilie nu?
Zijn er in bovengenoemde feiten veranderingen opgetreden?
Zo ja hoe is dit gekomen?
- j. Binnen welke geloofsovertuiging is je partner opgevoed?
Is er nog een bepaalde stroming binnen dit geloof⁸?
- k. Was er naast de geloofsrichting nog een specifieke groep (subcultuur) waar zijn familie deel van uit maakt:
  - l. Hoe was de trouwerij?
  - m. Zijn jullie meteen samen gaan wonen?
  - n. Hoe was jullie relatie vlak voor en na de trouwerij?
  - o. Was het huwelijk wat je er van verwacht had?
  - p. Hoe was de taakverdeling wie werkte er en wie verzorgde het huishouden. Konden jullie taken delen?
  - q. Wilde je verder studeren en kon dit?
  - r. Was je partner vaak weg?
Zo ja waar reisde hij dan heen?
  - s. Kon jij zonder je partner ergens naar toe gaan als jij dat wilde?
  - t. Hebben jullie kinderen gekregen?
Veranderde er toen iets in jullie relatie?
  - u. Hoe was de relatie tussen jouw en zijn familie?
  - v. Waar hebben jullie allemaal gewoond? Zoveel mogelijk alle adressen.

---

⁷ b.v. man is broerszoon van de moeder van cliënte

- w. Indien er sprake van een afhankelijke verblijfsvergunning was, deed men zijn best om deze voor je te krijgen? En was je voor ziektekosten verzekerd?
- x. Hoe is de relatie van je schoonouders?
Kan je ook iets vertellen over andere relaties binnen je schoonfamilie?
Komen er scheidingen voor?
- y. Is er zo ver jij weet wel eens sprake van geweld of spanningen geweest in je schoonfamilie?
Hoe is dit toen opgelost?
- z. Is er zo ver jij weet wel eens sprake van geweld of spanningen geweest in de omgeving van je schoonfamilie:
Hoe is dit toen opgelost?

10. Dreiging voorheen

- a) Geweld partner of schoonfamilie?
- b) Geweld ouders of andere eigen familieleden?
- c) In welke woonsituatie speelde geweld? Ook al voordat je trouwde? Direct na het trouwen?
- d) Bent je bang voor iemand⁸?
Partner
Ex partner
Ouders of andere familieleden
Leden schoonfamilie
Persoon die mij in de prostitutie brengt of houdt
Culturele gemeenschap
Anders namelijk

11. Huidige Dreiging

- a) Waar bestond de dreiging uit?
- b) (kan dit als een bedreiging met de dood worden gezien?)
- c) Wat is de aanleiding tot de dreiging?
- d) Wie zijn op de hoogte van deze aanleiding, alleen familieleden of ook nog anderen?
- e) Hoe zijn zij van deze aanleiding op de hoogte gekomen?
- f) Waren er meerdere dreigingen?
- g) Zijn er al dreigingen uitgevoerd?
- h) Is er voorafgaande aan de dreiging een familiebijeenkomst geweest? Zo ja wie waren daar bij?
- i) Is de dreiging uitgegaan van een direct familielid?
- j) Is de dreiging alleen naar jou uitgegaan of zijn ook andere bedreigd?
- k) Wie ondersteund de dreiging?
  - I. Noem alle personen op
  - II. Naam
  - III. Adres en plaats waar zij wonen
  - IV. Relatie tot cliënte
- l) Zijn er buiten de familie ook mensen die dreigen?
  - I. Noem alle personen op
  - II. Naam
  - III. Adres en plaats waar zij wonen
  - IV. Relatie tot cliënte
- m) Wie binnen haar eigen familie of schoonfamilie steunen haar?
  - I. Noem alle personen op
  - II. Naam
  - III. Adres en plaats waar zij wonen
  - IV. Relatie tot cliënte
- n) Zijn er nieuwe familieleden bijgekomen (aangetrouwd bijvoorbeeld die van belang zijn?)
- o) Met wie kan je goed opschieten in je eigen familie en je schoonfamilie?
- p) Zijn er stressfactoren die momenteel van belang zijn in de familie?
- q) Wie gaan jou zoeken en hoe actief⁸?

⁸ Indien van deze persoon de persoonsgegevens inc. Adres nog niet in de vragen 1 t/m 4 zijn beantwoord deze graag opnemen.

- r) Indien er een nieuwe partner is, is deze van de bedreiging op de hoogte en loopt deze zelf gevaar?

12. Wat denkt je dat er kan gebeuren? En waarom denk je dit?

- a) Moord en doodslag
- b) Geweld tegen mijzelf
- c) Geweld tegen mijn kinderen
- d) Ontvoering/schaking/opsluiting
- e) Achterlaten in het land van herkomst
- f) Plegger gaat naar mij op zoek
- g) Gedwongen abortus/herstel operatie
- h) Verstoting
- i) Plegger zoekt mij op opvang/onderduikadres
- j) Anders nl.

13. kinderen

- a) Hoe was de relatie van de vader/je partner met zijn kinderen?
- b) Hoe was relatie van jouw familie met je kinderen?
- c) Hoe was de relatie van je schoonfamilie met je kinderen?
- d) Worden kinderen bedreigd en door wie?
- e) Kunnen kinderen zelf een bedreiging vormen?

14. Geneogram van de familie van cliënte met eventueel indicatie van gevaar bij de personen.

15. Geneogram van de schoonfamilie, met indicatie van gevaar bij de personen.

16. Geheimhouding

Hoe heeft jouw eigen familie gereageerd op je vertrek naar het opvanghuis?

- a) Wie weten dat je in de Vrouwen Opvang bent?
- b) Wie weet in welke plaats je bent? Namen. Vormen die een gevaar?
- c) Wie zal indien zij van je huidige adres op de hoogte is dit aan de bedreigers doorgeven (vrijwillig, onvrijwillig)?
- d) Wie kunnen dit geheim behouden?
- e) Is een eventueel nieuwe partner op de hoogte van je huidige verblijfplaats

17. Te nemen actie bij verdwijning

- a) Wij zijn gezien de omstandigheden genoodzaakt om contact met de politie op te nemen
- b) Met wie wil je dat wij verder contact opnemen .....

18. Heb je al ideeën over hoe je toekomst er uit zou kunnen zien?

- a) Indien je geen officiële verblijfsstatus krijgt, zou je naar je land van herkomst terug kunnen? Bij nee waarom niet?
- b) Hoe lang kan je vluchten?
- c) Waar wil je wonen
- d) Kan je ooit nog contact hebben met degene voor wie je nu gevlucht bent?
- e) Heb jij ideeën over hoe spanningen kunnen worden verminderd en problemen worden opgelost? Wie zou je daarbij eventueel kunnen helpen?

19. Politie

- a) Is de politie op de hoogte van wat er zich heeft afgespeeld
- b) Is hiervan in het systeem van de politie een melding opgenomen.
- c) Heb je aangifte gedaan? (door cliënte en politiefunctionaris ondertekende verklaring van cliënte)
- d) Heb je een kopie van deze aangifte in je bezit?
- e) Worden er mensen vervolgd? Door wie?
- f) Zit er op dit moment al iemand gevangen?
- g) Heeft het doen van aangifte een reactie veroorzaakt? Wie hebben hierop gereageerd?

- h) Is de wijkagent op de hoogte van wat zich heeft afgespeeld en heeft hij contact gehad met de eventueel dader?
- i) Is er sprake van:
  - Gebruik/bezit van vuurwapens
  - Opsluiting/isolatie
  - Een escalatie van geweld
  - Kinderen die bedreigd worden
  - Kinderen die slachtoffer zijn van geweld
  - Iemand die reeds is mishandeld door pleger
  - Iemand die is vermoord door pleger/familie/gemeenschap?
  - Ernstig bedreigde familieleden?
  - Emotionele en extreme uitspraken rond schending van de eer?
  - Een seksuele relatie buiten het huwelijk?
  - Betrokkenheid van het criminele milieu ?
  - Drugsgebruik/verslaving pleger?
  - Psychische stoornis pleger ?
  - Eerdere geweldsdelicten pleger?
  - Anders namelijk?
- j) Vragen aan politie via taakaccenthouder:
  - I. Is de pleger/dreiger bekend bij de politie? Zo ja voor welke delicten of in welke hoedanigheid?
  - II. Is er in zijn geval sprake van:
    - Vuurwapengevaarlijkheid
    - Verslaving
    - Betrokkenheid bij het criminele circuit
    - Psychische stoornissen
    - Eerdere geweldsdelicten
    - Andere problemen
  - III. Is er iets bekend over de situatie van de vrouw/het gezin? Zijn er eerdere meldingen gedaan
  - IV. Is er m.b.t. de situatie van de vrouw sprake van verdachte signalen als melding van vermissing van vrouwen? Melding van verkrachting? Anders namelijk?
  - V. Is de vrouw zelf bekend bij de politie? Zo ja voor welke delicten en in welke hoedanigheid?

20. Zaken die nog niet aan de orde zijn gekomen

Zijn er zaken die nog niet aan de orde zijn gekomen maar die wel belangrijk voor het vaststellen van je situatie zijn?

21. Eventueel aanvulling van medewerker van de opvanginstelling

Handleiding Risico inventarisatie

De vragenlijst is een leidraad voor het vastleggen van zoveel mogelijk relevante informatie waarmee de De unit MEP een risico analyse kan maken.

Stel de vragen zo open mogelijk. Pas verschillende mogelijkheden noemen als cliënte zelf niet op antwoorden kan komen.

Probeer de vragen indirect te stellen Met directe vragen leg je de cliënte misschien woorden in de mond.

De begrippen eerwraak, eengerelateerd geweld, namus en sharaf worden in deze vragenlijst bewust niet genoemd omdat dit vaak te confronterende of juist te onbekende begrippen zijn waardoor de cliënte dicht kan slaan. De materie deskundige van de De unit MEP kan met behulp van de antwoorden op de vragen uit de vragenlijst een goede inschatting maken of het om eengerelateerd geweld gaat.

Antwoorden op gestelde vragen kunnen weer nieuwe vragen oproepen. Het is handig om een vervolg afspraak met cliënte te maken zodat je na verwerking van de antwoorden nog een aantal aanvullende vragen kan stellen. Laat de tekst ook door een collega lezen zodat deze eventueel onduidelijkheden in het verhaal kan aangeven, die in de vervolg afspraak nog aan de orde kunnen komen.

Indien naar jouw mening en dat van je collega's uit het verhaal van cliënte misschien niet helemaal de juiste situatie blijkt kan je dit ook in het verhaal aangeven. Ziet cliënte b.v. minder gevaar dan dat jullie denken dat er is, of weet cliënte juist goed gepaste antwoorden op de gestelde vragen te geven?

Als het verhaal compleet is moet het door cliënte worden ondertekend en kan het via de taakaccenthouder naar de materie deskundige van de De unit MEP worden gestuurd.

Zie voor nuttige achtergrondinformatie van het invullen van de vragenlijst ook de checklist van de politie Haaglanden

Bijlage 7

CHECKLIST EERGERELATEERD GEWELD

In dit overzicht vindt u een vragenlijst, punten van aandacht en tips die van belang kunnen zijn voor het behandelen van een eergerelateerde zaak. Het is van belang dat u de vragen zo volledig mogelijk behandeld zodat er op basis van de door u verstrekte informatie een deugdelijke analyse kan worden uitgevoerd. **Tip: Print de checklist ook uit, zodat u de bijsluiter die achter de vragenlijst zit, bij de hand hebt.**

Voor de politie geldt dat er op de intranetsite van de Unit MEP Haaglanden meer informatie te vinden is. Surf daarvoor naar het intranet van politie Haaglanden, klik op 'In 't blauw' en vervolgens op 'Multi-etnisch politiewerk'.

Gegevens verzoeker c.q. vast contactpersoon:

Datum van invullen :
Regio/instantie :
Naam :
Telefoonnummer :
Emailadres :
Zaaknummer :

In te vullen door MEP:

Mepnummer:

1) De Melding

- Neem de tijd voor een uitgebreide intake.
- Zoek een rustige ruimte.
- Neem de melder serieus en geef hem/haar aandacht.
- Stuur de melder nooit weg.

[Klik hier voor meer info](#)

-Noteer naast de familienaam ook de meisjesnamen van vrouwen (echtgenotes, (schoon)moeders, (schoon)zussen.
-Vraag naar de burgerlijke staat van betrokkenen.
-Noteer de geboorteplaats- en land. Vraag naar de streek en provincie en (bekende) steden in de buurt. Vraag de oorspronkelijke en huidige adressen in het land van herkomst en eventuele latere (stedelijke) adressen.
-Noteer de nationaliteit.
-Vraag naar de verblijfsstatus: vergunning tot verblijf, welke soort, tijdelijk/afhankelijk of visum kort verblijf.

Maak zoveel mogelijk een kopie van officiële documenten zoals paspoorten en verblijfsvergunningen

Bij meerdere betrokken personen deze informatie in een bijlage per persoon verwerken.

[Klik hier voor meer info](#)

2) Personalialia

Achternaam:

Evt. Meisjesnaam:

Voornaam:

Geboortedatum:

Geboorteplaats:

Geboortestreek:

Geboorteland:

Adres:

Postcode:

Plaats:

Telefoonnummer:

Nationaliteit:

Verblijfsvergunning:

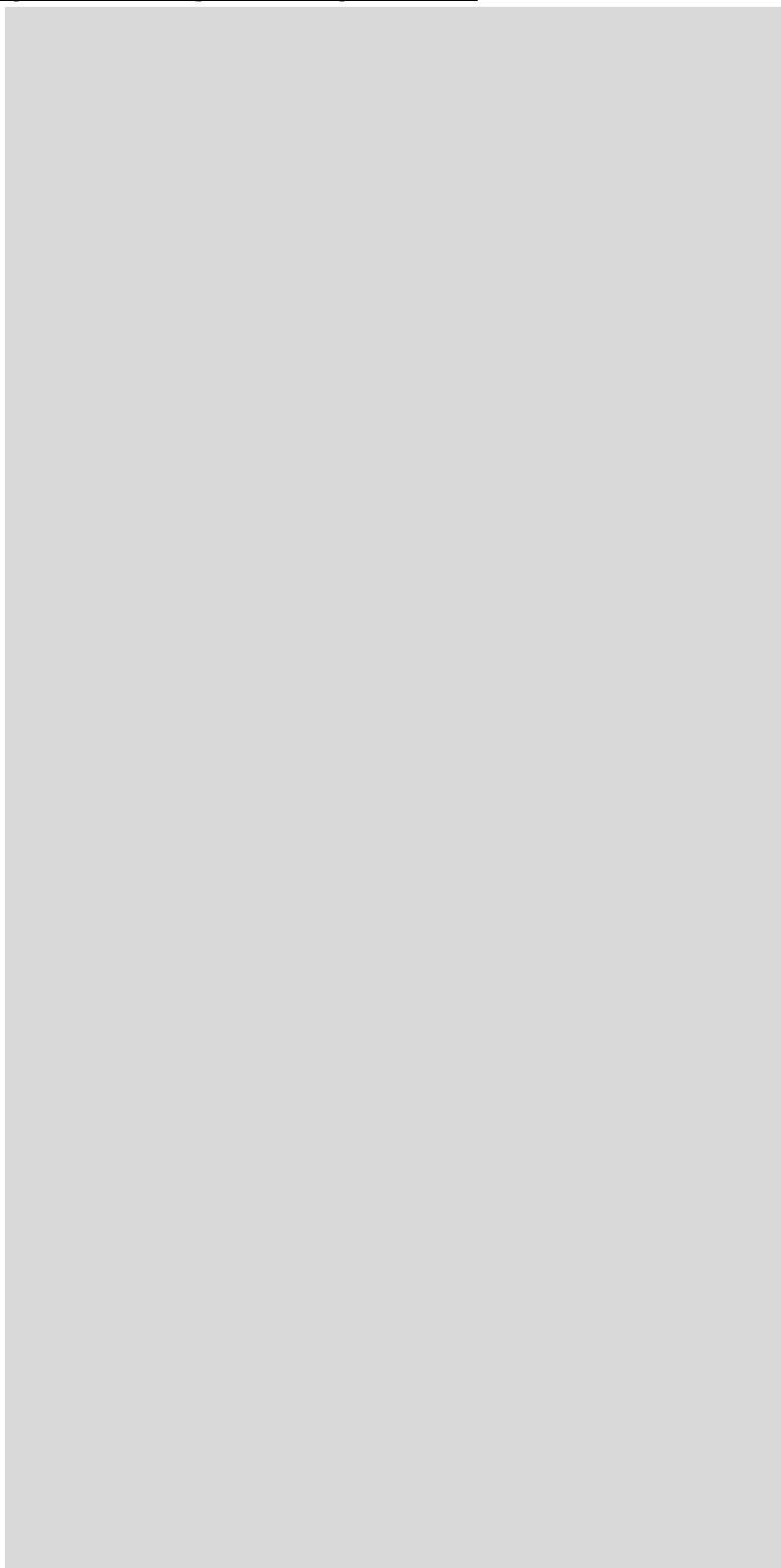
zo ja, soort en nr.:

Tekst voorbij dit punt s.v.p in een bijlage bijvoegen

- *Wat is het probleem maak onderscheid tussen eerschending en eerherstel)?*
- *Waarvoor zijn betrokkenen concreet bang? Wat is met andere woorden het ergste, dat er zou kunnen gebeuren? Is dat al gebeurd?*
- *Wat is de houding van en welke emoties tonen betrokkenen?*
- *Wie zijn bij het probleem betrokken?*
- *Wie zijn van het probleem op de hoogte?*
- *Zijn er mensen die absoluut niet op de hoogte mogen raken van het probleem?*

[Klik hier voor meer info](#)

3) Vaststelling van het probleem

Tekst voorbij dit punt s.v.p in een bijlage bijvoegen

- Vraag naar de hoogst voltooide opleiding in Nederland en/of in het land van herkomst.

- Informeer naar de positie op de arbeidsmarkt. Als de betrokkenen geen werk hebben, vraag dan naar het arbeidsverleden.

Breng de financiële situatie van de betrokkenen in kaart.

- Probeer inzicht te krijgen in de vraag wie in de familie of andere groep waar het in de casus om gaat, de beslissingen neemt.

- Informeer naar de geloofsovertuiging van de betrokkenen. Welke moskee/gebedshuis bezoeken ze?

- Tracht inzicht te krijgen in het sociale leven van de familie of groep in het openbaar: in welke openbare gelegenheden komen ze (denk bijvoorbeeld aan een buurthuis, koffiehuis of een sportschool)?

- Probeer in beeld te krijgen in hoeverre opvattingen verschillen binnen de betreffende familie of groep.

[Klik hier voor meer info](#)

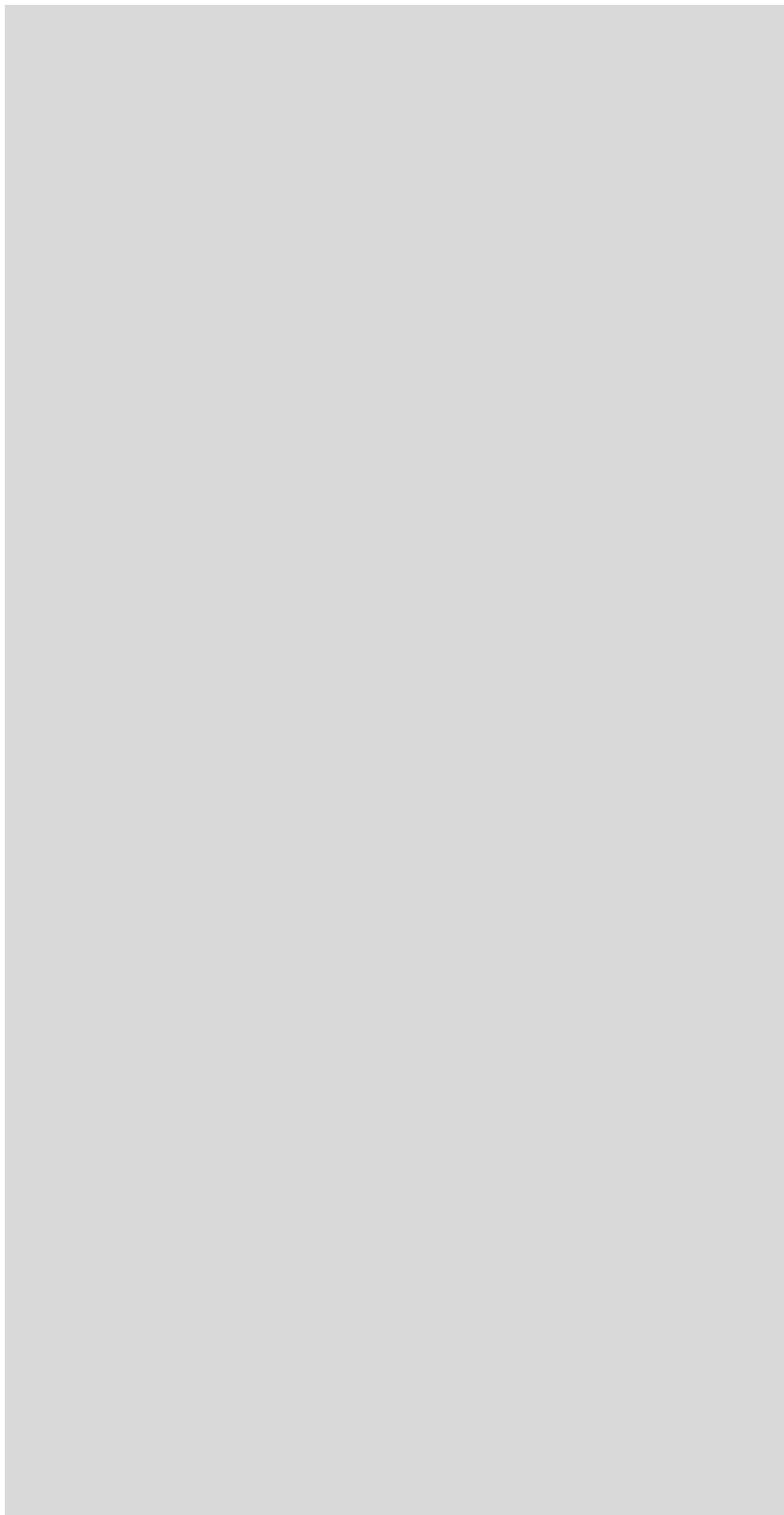
4) Sociale en economische achtergronden

Tekst voorbij dit punt s.v.p in een bijlage bijvoegen

- Wordt er momenteel met geweld bedreigd? Zo ja, wanneer en in welke vorm?
- Is er in deze zaak al geweld gebruikt? Zo ja, wanneer en in welke vorm?
- Is er in het verleden geweld toegepast? Zo ja in welke vorm, door wie en tegen wie was dit geweld gericht? Zijn die incidenten/antecedenten bij de politie bekend?
- Vraag door naar achtergronden en specifieke kenmerken van de geweldpleger(s).
- Hoe is op eerdere gewelddadige ervaringen door de betrokkenen gereageerd?

[Klik hier voor meer info](#)

5) Ervaringen met geweld

6) Relatieschema

**Maak net zoals onderstaand voorbeeld een relatieschema
(volgende bladzijde)**

[Klik hier voor meer info](#)

Plaats in de familie	Voor –en achternamen	Geboortedatum	Geboorteplaats, -streek en -land	Werk	Huidige adres
potentiële slachtoffer, tevens melder	X1	04-04-1974	Plaats X in Nederland	Boekhouder	Slotstraat 2, te X of op een onbekend adres in Turkije
Vader	X2	01-02-1943	Plaats Y in Turkije	Gepensioneerd	Slotstraat 2, te X
Moeder, vermoedelijke dader (intellectueel)	X3	05-03-1945	Plaats Y in Turkije	Geen	Slotstraat 2, te X
Broer	X4	12-10-1967	Plaats Y in Turkije	Geen	Slotstraat 2, te X
Zus	X5	03-05-1970	Plaats X in Nederland	Geen	Slotstraat 2, te X
Echtgenoot van zus	Y1	11-09-1970	Plaats X in Nederland	Docent	Slotstraat 2 te X
Broer	X6	02-03-1969	Plaats Y in Turkije	Kapper	Onbekend adres in Turkije
Broer, vermoedelijke dader (materieel)	X7	05-06-1971	Plaats X in Nederland	Lasser	Slotstraat 2, te X
Ex-man	Z1	01-03-1972	Plaats Y in Turkije		Singel 1, te Z.

Relatieschema

Plaats in de familie	Voor- en achternamen	Geboortedatum	Geboorteplaats, -streek en -land	Werk	Huidige adres

7) Het maken van een plan van aanpak

- *Treed nooit overhaast op.*
- *Maak een overzicht van de reeds verzamelde informatie.*
- *Welke (essentiële) informatie ontbreekt?*
- *Hoe kan die informatie alsnog ingewonnen worden?*
- *Overschat nooit de eigen kennis: Is er hulp van een specialist of een bemiddelaar nodig? Vraag via deskundigen in de eigen regio ondersteuning bij de Unit MEP in Haaglanden.*
- *Wat wil het potentiële slachtoffer en/of andere betrokkenen? Hoe zien zij de toekomst? Kennen zij een persoon die geschikt is om te bemiddelen?*
- *Schep duidelijkheid bij alle betrokkenen over de rol van de politie en andere betrokken partijen en denk goed na over te verlenen nazorg.*

[Klik hier voor meer info](#)

8) Het horen van betrokkenen en het gebruik van tolken

- *Hoor iedere betrokkene apart.*
- *Houd rekening met de belangen van betrokkenen en de gevolgen van afgelegde verklaringen.*
- *Gebruik bij voorkeur geen tolk, maar houdt rekening met eisen aan bewijsvoering, indien het tot een rechtszaak komt.*
- *Gebruik in overige gevallen een tolk die niet zelf tot de ingroup behoort.*
- *Voorkom dat de tolk als 'cultuurspecialist' gaat optreden of een eigen draai aan de vertaling geeft.*
- *Laat bij twijfel de vertaling van de tolk controleren door een andere (onafhankelijke) tolk.*

[Klik hier voor meer info](#)

9) Vastleggen en doorgeven van informatie

- *Schrijf een uitgebreide rapportage en voeg kopieën van alle relevante stukken toe.*
- *Voeg een overzicht van alle gemaakte afspraken (met collega's en alle betrokkenen, maar geen vrijwilligers van slachtofferhulp) toe.*

[Klik hier voor meer info](#)

10) Bemiddeling door de politie

- *Kies een geschikte locatie en houdt daarbij rekening met de beveiliging.*
- *Kies een bemiddelaar, die voor alle betrokkenen acceptabel is. Houdt daarbij rekening met de visie van betrokkenen op respect en gezag.*
- *Maak afspraken concreet.*

[Klik hier voor meer info](#)

Na het invullen van de checklist kunt u deze samen met andere relevante documenten sturen naar de helpdesk van de Unit MEP > mep@haaglanden.politie.nl

De Unit MEP is tevens bereikbaar via telefoonnummer: 070-4243376

U krijgt zo spoedig mogelijk bericht.

De melding

Als iemand aan het bureau komt om melding te maken van een situatie, waarin eer vermoedelijk een belangrijke rol speelt, dan is het zaak, dat de dienstdoende agent de zaak serieus neemt en de nodige aandacht besteedt aan de melder. De uitgebreide intake kan inzicht geven in het mogelijke motief. Het heeft meestal geen zin om vermoedens over eer als motief te benoemen. De melder zal ze niet altijd rechtstreeks bevestigen. De vraagstelling moet open zijn. Bij het zoeken naar een motief dient het woord 'eer' mensen niet in de mond te worden gelegd. Eer is een ingewikkeld iets, waarover lang niet altijd makkelijk gesproken wordt. Bovendien is in veel gemeenschappen de politie de laatste instantie, waar mensen zich toe wenden als ze een probleem hebben. Geef melders dan ook nooit de boodschap mee, dat het druk is en dat ze later terug moeten komen. Vaak hebben melders alle moed moeten verzamelen om naar de politie te gaan.

[terug](#)

Relevante vragen: personalia

In eerste instantie zal de melder naar de personalia van alle betrokkenen worden gevraagd. Houd er echter rekening mee, dat meerderjarigheid niet voor iedereen begint bij de 18e verjaardag. Een vrouw is in sommige culturen minderjarig zolang zij ongehuwd is. Bij melding van vermissing van een ongehuwde 25 jarige vrouw, kan dit dus betekenen, dat het in de ogen van de melder gaat om een uiterst kwetsbare vrouw, die de grootst mogelijke bescherming nodig heeft. Ga in het eerste contact actief op zoek naar informatie. Als de betrokkenen niet alle antwoorden weten, vraag dan naar iemand anders (metgezel/vertrouweling), die de informatie wél kan geven. Maak verder zoveel mogelijk kopieën van documenten. Als de documenten niet direct voorhanden zijn, laat ze dan door de betrokkenen op een later tijdstip brengen.

[terug](#)

Relevante vragen: personalia

In eerste instantie zal de melder naar de personalia van alle betrokkenen worden gevraagd. Houd er echter rekening mee, dat meerderjarigheid niet voor iedereen begint bij de 18e verjaardag. Een vrouw is in sommige culturen minderjarig zolang zij ongehuwd is. Bij melding van vermissing van een ongehuwde 25 jarige vrouw, kan dit dus betekenen, dat het in de ogen van de melder gaat om een uiterst kwetsbare vrouw, die de grootst mogelijke bescherming nodig heeft. Ga in het eerste contact actief op zoek naar informatie. Als de betrokkenen niet alle antwoorden weten, vraag dan naar iemand anders (metgezel/vertrouweling), die de informatie wél kan geven. Maak verder zoveel mogelijk kopieën van documenten. Als de documenten niet direct voorhanden zijn, laat ze dan door de betrokkenen op een later tijdstip brengen.

[terug](#)

Aard van het probleem

Vraag de melder een beschrijving van het probleem te geven: waarvoor is men bang, wie zijn er bij betrokken en wie heeft weet van het probleem? Het is niet altijd verstandig om hier gelijk mee te beginnen. Soms zijn melders zo nerveus of ongerust, dat het wellicht beter is om eerst met meer eenvoudige vragen (bijvoorbeeld vragen naar de personalia) te beginnen, zodat de melder aan de gespreksituatie kan wennen. Het kan echter ook zo zijn, dat de melder meteen ter zake wil komen en gelijk de essentie van het probleem schetst. Gaat het hier inderdaad om een eerzaak? Zo ja, probeer dan te bepalen wat de eerschending is geweest en of er al sprake is geweest van (pogingen) tot eerherstel. Probeer met andere woorden aan het einde van het gesprek in te schatten op welk punt van de glijdende schaal van eerzuiverende handelingen de zaak zich bevindt.

Verder is het belangrijk om goed rekening te houden met emoties van betrokkenen: hebben vermoedelijke aanzetters tot eer gerelateerd geweld bijvoorbeeld het gevoel, dat zij in hun volste recht staan? Stralen betrokkenen angst uit? Let dus goed op attitude en emoties, want deze kunnen inzicht geven in motieven en beweegredenen van betrokkenen.

[terug](#)

Relevante vragen: sociale en economische achtergronden

Vragen naar sociale achtergronden van álle betrokkenen – dus niet alleen die van een individueel persoon, maar die van de gehele familie of van een ander belangrijk groepsverband - hebben uiteraard betrekking op de omstandigheden in Nederland, maar ook op die in het land van herkomst. Kennis hierover kan inzicht bieden in de aanwezigheid van eer als mogelijk motief. Verder kan dit soort informatie laten zien hoe de onderlinge verhoudingen zijn. Daarbij is met name het thema afhankelijkheid interessant, bijvoorbeeld in financieel opzicht of wat betreft de verblijfstitel. Waar het met andere woorden om gaat, is om helder te krijgen wat voor verwachtingen mensen ten opzichte van elkaar hebben en in hoeverre het niet voldoen aan die verwachtingen als oneervol wordt bestempeld. Sociale en economische achtergrondinformatie kan verder aanwijzingen bevatten voor het vinden van een geschikte bemiddelaar in een conflict. Stel dat betrokkenen niet gelovig zijn, dan heeft het wellicht niet zoveel zin om een religieus leider te benaderen als bemiddelende instantie. Bij sociale en economische achtergronden van betrokkenen kan onder meer gedacht worden aan de genoten opleiding, het arbeidsverleden en de financiële staat. Verder is het van belang om navraag te doen naar het bestaan van verschillende opvattingen onder de betrokkenen ten aanzien van (religieuze) normen en waarden. In dit verband kan onder meer gedacht worden aan opvattingen ten aanzien van (homo)seksualiteit, opvoeding, uiterlijk, man-vrouw verhoudingen of uitgaven. Diegene, die de vragen stelt moet wel alert zijn op sociaal wenselijke antwoorden: het kan goed zijn, dat een betrokkene niet vertelt wat hij of zij echt denkt, maar een antwoord geeft, waarvan hij of zij denkt dat het de vragensteller wel zal bevallen. Per situatie moet bekeken worden of het verstandig is om de vragen rechtstreeks te stellen of dat het wijzer is om in een gesprek of verhoor wat meer 'omtrekkende bewegingen' te maken.

[terug](#)

Relevante vragen: ervaringen met geweld

Er dient niet alleen inzichtelijk te worden gemaakt, of er in de voorliggende casus reeds bedreigd is met geweld of dat geweld daadwerkelijk is toegepast. Eerdere gewelddadige ervaringen zijn ook relevant. Het kan zowel om fysiek (onder meer slaan, schoppen, duwen, opsluiten, bedreigen [met wapens] of dwingen tot innemen van medicijnen en/of drugs) als geestelijk (uitschelden, vernederen, chanteren, bedreigen van familieleden, belagen) geweld gaan. Hoe hebben de betrokkenen in het verleden op dit geweld gereageerd? Reacties uit het verleden kunnen helpen te bepalen hoe met de actuele casus moet worden omgegaan. Daarnaast dient te worden nagegaan of de politie informatie over eerdere incidenten in de eigen informatiesystemen terug kan vinden. Tot slot is het zaak, als er in het verleden gewelddadige ervaringen zijn opgedaan, door te vragen naar kenmerken van de daders: zijn zij (vuur)wapen gevaarlijk? Verkeren ze in een crimineel milieu? Gebruiken ze drugs of is er sprake van psychische stoornissen?

[terug](#)

Het maken van een relatieschema

Zowel voor de politie als voor anderen die met een analyse van de zaak bezig zijn, is het handig om een familiestamboom of een netwerkoverzicht te hebben, waarin de onderlinge relaties tussen de betrokkenen zijn weergegeven. Wie wordt er (vermoedelijk) bedreigd met moord of ontvoering? Waar verblijft het potentiële slachtoffer op dit moment? Wie heeft (waarschijnlijk) de aanzet gegeven tot het plegen van eer gerelateerd geweld (intellectuele dader) en wie is (waarschijnlijk) voornemens om dit plan uit te gaan voeren?

[terug](#)

Het maken van een plan van aanpak

De problematiek rond eer gerelateerd geweld is dermate complex, dat een goed plan van aanpak noodzakelijk is. Overhaaste beslissingen, waarvan op voorhand de mogelijke consequenties niet goed worden overzien, kunnen een averechts effect hebben. Het is zelfs mogelijk, dat door een niet goed voorbereide aanpak de politie of andere partners onbedoeld zelf de eer van betrokkenen schenden. Denk in dit verband bijvoorbeeld aan wat er allemaal kan gebeuren, als een tot dan toe goed bewaard geheim door onachtzaamheid van de politie of andere partners uitlekt. Indien dit als een eerschending wordt ervaren, is het probleem verergerd. Voor de betrokkenen zijn de gevolgen dan misschien niet te overzien, terwijl de behandelend politieambtenaar zich wellicht van geen enkel kwaad bewust is, omdat hij of zij de gevoeligheden niet (onder)kent. De zaak wordt nog complexer indien betrokkenen de politie of andere partners in de veiligheidszorg hiervoor verantwoordelijk houden. Pogingen om eer te herstellen – waaronder het gebruik van geweld – kunnen zich dan ook tegen medewerkers van de politie en haar partners gaan richten!

[Z.O.Z](#)

Het maken van een plan van aanpak 2

De behandelend politieambtenaar moet er zich terdege van bewust zijn, dat hij of zij niet altijd in staat zal zijn om de ingewikkelde problematiek met betrekking tot eer gerelateerd geweld op te lossen. Vaak is doorverwijzing naar een specialist nodig. Eer is immers een dynamisch verschijnsel, dat zich in verschillende hoedanigheden voor kan doen. Voor de aanpak van eer gerelateerd geweld kan dan ook geen 'recept' worden verstrekt. Externe specialisten hebben echter informatie nodig op grond waarvan zij zich over een specifieke casus uit kunnen spreken.

Een relatieschema is een belangrijke hulp bij het opstellen van een plan van aanpak. Het schema kan nog verder aangevuld worden met andere informatie, zoals de resultaten van controles van alle personalia in de informatiesystemen, waartoe de politie toegang heeft. Bij het systematiseren van informatie met behulp van een schema, wordt ook sneller duidelijk of er nog belangrijke gegevens ontbreken. Breng eveneens goed in kaart, wat het potentiële slachtoffer en/of andere betrokkenen graag zouden willen. Wil men het contact met de eerschender handhaven? Is men bereid belangrijke sociale banden, zoals familierelaties te verbreken? Hoe ziet men de toekomst? Verder is het belangrijk, dat alle betrokkenen en de politie realistische verwachtingen ten opzichte van elkaar hebben. Het is aan te raden deze afspraken op papier te zetten en ze officieel te laten ondertekenen door de betrokkenen (laat ook de eventuele bemiddelaar tekenen). Verder moet van tevoren goed worden nagedacht over nazorg.

Alleen op basis van goede informatie kunnen concrete stappen worden gezet. Helaas kan een plan van aanpak voor eerzaken niet worden gestandaardiseerd. In sommige gevallen kan bijvoorbeeld bemiddeling door mensen uit eigen kring tot een oplossing leiden. Betrokkenen kennen wellicht iemand, die daar voldoende gezag en draagvlak voor heeft. Er zijn echter ook situaties denkbaar, waarin de onderlinge verhoudingen zo vertroebeld zijn, dat dit niet meer mogelijk is. Dan zou een geestelijk leider als bemiddelaar een goed alternatief kunnen zijn. Maar standaard een imam of een andere geestelijk leider inschakelen, zonder dat hierover overleg is gevoerd met de betrokkenen, kan desastreuze gevolgen hebben als blijkt dat het gezag van de leider door de betrokkenen niet erkend wordt. Zoek dus niet op eigen houtje een bemiddelaar, raadpleeg bijvoorbeeld aangewezen deskundigen in de politiekorpsen, die weer een beroep kunnen doen op de expertise, die in het politiekorps Haaglanden voorhanden is. Aan het einde van deze lijst is een apart blok opgenomen met tips voor het geval de politie zelf in een eerzaak als bemiddelaar optreedt.

[terug](#)

Vastleggen en doorgeven van informatie

Het spreekt voor zich: maak altijd een volledige en uitvoerige rapportage (met eventuele processen-verbaal). Doe dit ook, indien het er aanvankelijk naar uitziet, dat de situatie door een gesprek tot rust is gebracht. In die rapportage dient een overzicht te worden gegeven van alle gemaakte afspraken, bijvoorbeeld over het verstrekken van informatie aan wijkagenten en anderen binnen het politieapparaat. In dit verband moet eveneens duidelijkheid worden verschaft omtrent het verstrekken van informatie aan betrokkenen en derden. Het gaat dus niet alleen om afspraken tussen politieambtenaren onderling en met partners in de veiligheidszorg, maar ook om afspraken met andere betrokkenen, zoals de melder en zijn achterban of een geestelijk leider, die als bemiddelaar bij de zaak betrokken is.

In Haaglanden is in het bedrijfsprocessensysteem Genesys een veld toegevoegd met betrekking tot slachtofferhulp. Bij politie Haaglanden vormt het Bureau Vrijwilligers, waar onder andere de vrijwilligers van slachtofferhulp onder vallen, een onderdeel van de politieorganisatie. Het korps vindt het belangrijk dat slachtoffers van delicten, indien daar behoefte aan bestaat, gebruik kunnen maken van de diensten van slachtofferhulp. Bij zaken met betrekking tot eer gerelateerd geweld valt dit echter sterk af te raden. De aan dit bureau verbonden vrijwilligers beschikken niet over de kennis om dergelijke complexe en dikwijls lang slepende zaken goed te kunnen behandelen. Een verkeerde benadering kan – zoals reeds eerder werd aangegeven bij het maken van een plan van aanpak - desastreuze gevolgen hebben. Bij het vastleggen van informatie – het ‘muteren’ dienen agenten dan ook aan te geven dat bemiddeling van slachtofferhulp niet gewenst is. Men moet er alert op zijn het in Haaglanden verplichte veld ‘slachtofferhulp ja/nee’, dat automatisch op ‘ja’ staat, te wijzigen.

[terug](#)

Het horen van betrokkenen en het gebruik van tolken

Elke betrokkene dient apart te worden gehoord. Alleen op die manier voelen partijen zich vrij om te spreken en kunnen nadien de verhalen vergeleken worden. De politieagent, die de zaak behandelt moet alert zijn op de belangen van betrokkenen en de gevolgen van verklaringen. Waarom wordt dat en dat verklaard? Door wie wordt wat verklaard? Wanneer wordt wat verklaard? Daarbij dient rekening te worden gehouden met culturele patronen (en gevolgen). Een jong meisje, dat als getuige alles open en eerlijk verklaart, kan daarvoor soms later een hoge prijs betalen. Spreek bij twijfel altijd met een deskundige in de regio, die een beroep kan doen op de Unit MEP in Haaglanden.

Door niet met een tolk te werken die tot de *ingroup* behoort, wordt voorkomen, dat de persoonlijke opvattingen van de tolk het proces beïnvloeden. Een tolk uit de ingroup kan bovendien door betrokkenen worden herkend als behorend bij een bepaalde groep of stroming, waardoor er niet open en eerlijk wordt gesproken. Ook kan een tolk uit de eigen groep schaamte of angst voor roddels oproepen en versterken, waardoor men zwijgt of minder verklaart. Soms kan het niet anders en moet er toch een tolk worden ingezet. Dit speelt bijvoorbeeld in zaken, waar dodelijke slachtoffers zijn gevallen. Als het tot een proces komt, wil de rechter immers stukken zien, waar met een beëdigde tolk is gewerkt. Verder is het van belang, dat, wanneer er van de diensten van een tolk gebruik wordt gemaakt, deze niet wordt ingezet als een 'cultuurspecialist', die vanuit de eigen overtuiging de politieambtenaar (ongewild, onbewust of soms moedwillig) een bepaalde richting op stuurt. Let goed op, dat de tolk een zo getrouw mogelijke weergave geeft van wat hem verteld is. Dit is natuurlijk moeilijk als de betrokken agent zelf de vreemde taal niet machtig is. Wees echter alert als een tolk zich bij zijn of haar vertalingen frequent bedient van politiejargon of politiek correct Nederlands. Door deze 'extra vertaling' kunnen namelijk belangrijke nuances over het hoofd gezien worden!

[terug](#)

Bemiddeling door de politie

Als het tot een bemiddelend gesprek komt, dan is er een aantal aspecten waar goed over nagedacht dient te worden. In de eerste plaats moet er een geschikte locatie voor de bijeenkomst worden gekozen. Het moet neutraal gebied zijn, zodat alle partijen genegen zijn te komen. Indien er redenen zijn om aan te nemen dat er gewelddadige escalatie mogelijk is, zijn ook de beveiligingsmogelijkheden van belang. Is er bijvoorbeeld voldoende ruimte om betrokkenen apart te spreken of van de groep te scheiden als de emoties hoog oplopen? Fouilleer indien nodig de aanwezigen en zorg dat er op bijstand van collega's kan worden gerekend, mochten er problemen ontstaan. Een ander belangrijk punt bij het zoeken van een geschikte locatie, is het rekening houden met zichtbaarheid van de gesprekspartners. Als buitenstaanders kunnen zien wie er bij het gesprek zijn betrokken, zou dit tot gevolg kunnen hebben dat de zaak alsnog uitlekt, waardoor het geschonden eergevoel een extra knauw krijgt. Al met al biedt een politiebureau goede mogelijkheden voor het voeren van deze moeilijke gesprekken.

Eerder is al gesproken over het kiezen van een geschikte bemiddelaar. Indien een politieambtenaar de leiding van het gesprek op zich neemt, kies dan iemand die gezag uitstraalt. Laat de gespreksleiding over aan de oudste en/of de hoogste in rang. Dikwijls is het verstandig – afhankelijk van de groep die het betreft – om het gesprek door een man te laten voeren. Critici zullen wellicht stellen, dat een dergelijke aanbeveling in de Nederlandse context niet meer van deze tijd is. Doel van een bemiddelingsgesprek is echter niet het halen van het eigen morele gelijk, maar het voorkomen van escalatie in een complex conflict. Enig inlevingsvermogen in de belevingswereld van de betrokkenen is hierbij van essentieel belang. Waar het om gaat is dat de gespreksleider op respect en vertrouwen kan rekenen van de aanwezigen. Als de gespreksleider eerst zijn eigen positie moet 'bevechten', kan deze nooit als een volwaardige bemiddelaar optreden: de betrokken partijen zullen immer niets van hem of haar aannemen. Collega's kunnen overigens het gezag van de gespreksleider verstevigen door deze als een echte 'magistraat' te behandelen: laat de bemiddelaar niet de deelnemers aan het gesprek bij de voordeur ophalen, de jassen aannemen of koffie serveren, maar doe dat voor hem. Het is zaak dat de bemiddelaar te allen tijde de regie over het gesprek houdt.

Verder is het belangrijk dat de bemiddelaar de onderwerpen, die besproken worden, tastbaar en concreet maakt. Dat kan door bijvoorbeeld afspraken op papier te zetten en de stukken voor de ogen van de betrokkenen in een dossiermap te voegen onder vermelding van hun naam. Op die manier wordt het serieuze karakter van datgene wat besproken is, nog eens onderstreept. Het onderstaande schema geeft een samenvatting van de belangrijkste punten.

[terug](#)

© 2007 Politie Haaglanden, Unit MEP

Deze checklist is ontwikkeld ten behoeve van de Nederlandse politie en dient in haar volledigheid te worden gebruikt. Het aanbrengen van wijzigingen is niet toegestaan.

Publicatie in onverkorte vorm kan slechts geschieden met bronvermelding.

BIJLAGE 8

VEILIGHEIDSPAN

Veiligheidsplan

Veiligheidsplan van:.....

Kinderen:.....

Opnamedatum:.....

Registratienummer:.....

Datum ingevuld:

Regels rondom veiligheid

- U dient zich te houden aan de huisregels. Een aantal zijn van belang voor uw en andermans veiligheid.
- Het is mogelijk dat u verblijft op een locatie waar het adres van geheim is en u geen bezoek of post kunt ontvangen.
- Alleen in noodgevallen bent u voor anderen bereikbaar op 070-3106878.
- Vraag aan uw hulpverlener hoe op uw voorziening is geregeld hoe u moet handelen in geval van nood bij de afwezigheid van de hulpverlening.

Inventarisatie mogelijke dreiging

1. Zijn uw partner of anderen naar u op zoek?

.....
.....

2. Zijn er aandachtspunten die meespelen in de dreiging vanuit partner? *Denk bijvoorbeeld aan verslavende middelen, geweldsverleden, psychiatrisch verleden e.d.*

.....
.....

3. Bent u traceerbaar door partner of anderen? Denk onder andere aan uw mobiele telefoon, auto, ziekenfonds, oude huisarts, bankrekening of pinpas en dergelijke.

.....
.....

4. Bent u van plan tijdens uw verblijf uw oude woonplaats te bezoeken en zo ja, wie? *Vermeld adresgegevens en telefoonnummer van contactpersonen aldaar.*

.....
.....

5. Is er een omgangsregeling voor uw kinderen en hoe is deze geregeld?

.....
.....

6. Is er sprake geweest van geweld naar de kinderen toe? Is er nu nog dreiging voor uw kinderen?

.....
.....

7. Met wie kan contact opgenomen worden in geval van nood?

.....
.....

8. Is er contact geweest met de politie of heeft u aangifte gedaan van het geweld?

.....
.....

Inschatting dreiging door cliënt

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Inschatting dreiging door hulpverlener

.....
.....
.....
.....

Veiligheidsafspraken

Omgangsregeling:

- ❖ .....
- ❖ .....
- ❖ .....

Afspraken rond kind(eren), zoals afspraken met school:

- ❖ .....
- ❖ .....
- ❖ .....

Bezoek aan oude woonplaats:

- ❖ .....
- ❖ .....
- ❖ .....
- ❖ .....

Wat te doen wanneer geheim adres is ontdekt:

- ❖ Bij acute nood 112 bellen en vraag hulp aan omstanders.
- ❖ Keer niet terug naar uw voorziening, maar naar een veilige plek, zoals een openbare ruimte, politiebureau en dergelijke.
- ❖ Neem in dat geval contact op met de nummers die u hiervoor zijn verstrekt.
- ❖ .....

Handtekening Cliënt:.....

BIJLAGE 9

PRIVACY

Privacy-aspecten bij het protocol eengerelateerd geweld en ernstige dreiging.

Gezamenlijk doel

Ingevolge de privacyregelgeving is de gegevensuitwisseling bij een samenwerkingsverband tussen politie, de vrouwenopvang en het openbaar ministerie toegestaan wanneer dit noodzakelijk is om een gezamenlijk doel te bereiken. De gegevensuitwisseling is het gevolg van het samenwerkingsverband "eengerelateerd geweld en ernstige dreiging" waarbij partijen zich de volgende gezamenlijke doelen hebben gesteld:

- Het voorkomen van eengerelateerd geweld;
- De zorg voor veiligheid van slachtoffers;
- Het komen tot ophelderingen in zaken met betrekking tot aan eer gerelateerd geweld, waarin strafrechtelijke normen zijn geschonden.

Deze gezamenlijke doelen vloeien voort uit de individuele taken van de afzonderlijke partijen in relatie tot de aanpak van eengerelateerd geweld en ernstige dreiging.

Rechtmatige grondslag

Iedere partij dient daarnaast te beschikken over een rechtmatige grondslag in de op hem van toepassing zijnde privacyregelgeving om aan de andere organisatie gegevens te mogen verstrekken in het kader van bovenstaande doelen.

Politie	
Privacyregelgeving met verstrekingsgrondslag	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wet Politierregisters ▪ Besluit Politierregisters
Taak bij de aanpak van eengerelateerd geweld en ernstige dreiging	de opsporing van strafbare feiten, handhaving van de openbare orde en hulpverlening aan hen die dit behoeven.
Uitleg grondslag	
De politie is gehouden aan het gesloten verstrekkingenregime in de Wet Politierregisters. Dit betekent dat de ontvanger genoemd moet zijn in dan wel de Wet (Wpol) danwel het Besluit Politierregisters (Bpol). Toestemming vormt voor de politie géén grondslag om gegevens te mogen verstrekken.	
Op grond van artikel 15 lid 1 sub a Wpol mag de politie gegevens verstrekken aan het openbaar ministerie voor zover zij deze behoeven voor de uitvoering van hun taken. I.c. bij de aanpak van eengerelateerd geweld en ernstige dreiging.	
De Vrouwenopvang staat niet genoemd als ontvanger in de Wet of het Besluit. Hierbij kan de ventielbepaling van art. 30 WPol uitkomst brengen. Op grond van dit artikel kan de politie in het kader van haar politietaken (opsporing, handhaving openbare orde en hulpverlening) gegevens verstrekken wanneer wordt voldaan aan het proportionaliteitsbeginsel en het subsidiariteitsbeginsel. Proportionaliteit houdt in dat niet méér informatie verstrekt mag worden dan strikt noodzakelijk is voor het nagestreefde doel. Subsidiariteit betekent dat het doel niet op een andere, minder ingrijpende manier kan worden bereikt.	
Art. 30 Wpol ziet toe op informatieverstrekking in incidentele gevallen en biedt in beginsel geen basis voor structurele verstrekkingen aan een bepaalde instantie/partner. In een samenwerkingsverband waarbij zich vaker individuele gevallen voordoen die voldoen aan dezelfde criteria kan in overleg met het bevoegd gezag besloten worden tot verstrekking op grond van art. 30 Wpol.	

Vrouwenopvang	
Privacyregelgeving met verstrekingsgrondslag	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wet Bescherming Persoonsgegevens ▪ eigen privacyreglement Afhankelijk van de functie die men vervult: <ul style="list-style-type: none"> ▪ eventueel Beroepscode Maatschappelijk werk ▪ eventueel Wet Geneeskundige Behandelingsovereenkomst
Taak bij de aanpak van eengerelateerd geweld en ernstige dreiging	Opvang en begeleiding van slachtoffers van huiselijk geweld en eengerelateerd geweld. Daarnaast ontwikkelt de vrouwenopvang activiteiten op het gebied van preventie en van nazorg.
Uitleg grondslag en verenigbaarheid	

Ingevolge artikel 8 en 9 Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) is verwerking van persoonsgegevens - waaronder ook gegevensverstrekking valt- slechts toegestaan indien dit verenigbaar is met het doel waarvoor de gegevens zijn verzameld en wanneer één van de genoemde verstrekingsgrondslagen van toepassing is.

Verenigbaarheid

De eisen van verenigbaarheid wordt in art. 9 lid 2 Wbp nader uitgewerkt. Voor de beoordeling of een gegevensverstrekking verenigbaar is met het doel moet onder meer gekeken worden naar

- verwantschap;
- de aard van de betreffende gegevens;
- de gevolgen van de verstrekking voor de betrokkene;
- de wijze waarop de gegevens verkregen zijn;
- en de mate waarin jegen de betrokkene wordt voorzien in passende waarborgen.

De vrouwenopvang zal haar gegevens verkregen hebben met het oog op de opvang en nazorg aan slachtoffers van eergeerelateerd geweld en ernstige dreiging. De samenwerking in het kader van justitie en politie vindt plaats met oog op de aanpak van dit geweld. De gegevens zullen echter een gevoelig karakter hebben waarbij angst en overige factoren voor het slachtoffer van de hulpverlening meespelen. De hulpverlener dient hierover een inschatting te maken. Het verdient daarbij aanbeveling dat politie en OM zorgvuldigheid betrachten omtrent de ontvangen gegevens zodat deze niet in onbevoegde handen geraken en bijvoorbeeld gegevens van het slachtoffer in handen van bijvoorbeeld de dader komen. Zorg ook voor duidelijke informatie en communicatie van de hulpverlener aan het slachtoffer omtrent de samenwerking met politie en OM.

Gelet dit protocol wijzen wij hieronder op de toepasselijkheid van het conflict van plichten (ook wel overmacht) in het geval van levensbedreigende situaties.

Grondslagen

Mogelijke grondslagen voor de vrouwenopvang zijn:

- de betrokkene heeft zijn ondubbelzinnige toestemming verleend;
- de gegevensverwerking is noodzakelijk voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak van het bestuursorgaan (i.c. de politie of OM) waaraan verstrekt wordt;
- de gegevensverwerking is noodzakelijk voor de behartiging van het gerechtvaardigd belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens verstrekt worden.

Slechts één van deze grondslagen is benodigd. Dit betekent dat indien het gaat om een gegevensverstrekking waarop de Wbp van toepassing is, de toestemming van de betrokkene niet vereist is. Op grond van de taak van de politie en het OM kan de Vrouwenopvang gegevens verstrekken indien dit verenigbaar is met het doel waarvoor zij deze verkregen heeft, bijvoorbeeld de opvang en de nazorg in het kader van eergeerelateerd geweld en ernstige dreiging.

Geheimhoudingsplicht

Het kan echter voorkomen dat het gaat om een gegevensverstrekking door een hulpverlener die aan de geheimhoudingsplicht van de Wet geneeskundige behandelingsovereenkomst is gebonden of om een gegevensverstrekking door een maatschappelijk werker die aan de geheimhoudingsplicht van de beroepscode Maatschappelijk Werk is gebonden. Gegevensverstrekking aan derden is dan in beginsel niet toegestaan tenzij de betrokkene hier toestemming voor heeft gegeven.

Conflict van plichten

Een uitzondering hierop vormt het conflict-van-plichten, ook wel overmacht genoemd. Hierbij is de hulpverlener van mening dat het belang om te zwijgen voor het betrokken slachtoffer niet opweegt tegen het belang om te spreken. Deze situatie kan zich voordoen in geval van ernstige dreiging en gevaar voor lijf en leden (op welke situaties dit protocol toeziet).

Van belang voor de hulpverlener blijft hierbij dat bij de beslissing over het al dan niet doorbreken van de geheimhoudingsplicht zorgvuldig is gehandeld.

Hiertoe kan een hulpverlener zichzelf de volgende vragen stellen:

- Welk gerechtvaardigd doel wil ik bereiken met het geven van informatie?
- Kan dit doel ook worden bereikt zonder dat ik die informatie aan een ander verstrek?
- Is het mogelijk en verantwoord om toestemming van mijn cliënt te vragen voor de gegevensverstrekking? Zo ja, heb ik echt alles gedaan om toestemming te verkrijgen.
- Is het ernstig nadeel dat ik voor mijn cliënt wilt afwenden zo zwaar dat dit opweegt tegen het belang dat de cliënt heeft bij geheimhouding?
- Als men besluit te spreken, ga dan na welke informatie de andere partij echt nodig heeft. Verstrek niet meer gegevens dan noodzakelijk om het doel te bereiken.

Openbaar Ministerie

Privacyregelgeving met verstrekingsgrondslag

- Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens
- aanwijzing verstrekking van strafvorderlijke gegevens voor buiten de strafrechtspleging gelegen doeleinden

Taak bij de aanpak van eengerelateerd geweld en ernstige dreiging	de opsporing en vervolging van strafbare feiten en het toezicht op de uitvoering van strafvonnissen
Uitleg grondslag	
<p>Het Openbaar Ministerie vindt haar grondslag voor de verstrekking van strafvorderlijke gegevens in de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg) welke nader is uitgewerkt in de aanwijzing verstrekking van strafvorderlijke gegevens voor buiten de strafrechtspleging gelegen doeleinden (Aanwijzing).</p> <p>Het verstrekken van strafvorderlijke gegevens voor buiten de strafrechtspleging gelegen doeleinden is alleen mogelijk als het past binnen de taakuitoefening van de officier van justitie en voor zover dit genoodzaakt wordt door een zwaarwegend algemeen belang. Ook voor het OM geldt toestemming niet als grondslag.</p> <p>Bij het beoordelen van de vraag of, en zo ja in welke vorm, informatie kan worden verstrekt, zijn wederom de beginselen noodzakelijkheid, proportionaliteit, evenredigheid en subsidiariteit nauw met elkaar verweven.</p> <p>De aanwijzing geeft ook aan dat een effectieve en efficiënte uitvoering van de taken van het Openbaar Ministerie ook buiten de strafrechtspleging samenwerking met verschillende andere partners zoals hulpverleningsinstellingen kan vergen.</p> <p>Ingevolge de aanwijzing kan het Openbaar Ministerie gegevens verstrekken aan hulpverleningsinstanties op het gebied van criminaliteitspreventie en politie ten behoeve van het voorkomen en opsporen van strafbare feiten. Ook voor het handhaven van orde en veiligheid en in het kader van hulpverlening kan het OM gegevens verstrekken aan de politie.</p> <p>Indien een bepaalde verstrekking niet onder het bereik van de Aanwijzing valt, kan wel tot verstrekking worden overgegaan na toestemming van het Parket-Generaal.</p>	

Noodzakelijke gegevens

Alleen die gegevens mogen worden verstrekt die noodzakelijk zijn om de gezamenlijke doelen te bereiken. De gegevens dienen toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig te zijn.

BIJLAGE 10

EMOTIONELE HULPVERLENING¹⁷

Een methodiek voor de specifieke hulpverlening aan slachtoffers van eengerelateerd geweld is nog niet geschreven. Natuurlijk zijn er veel raakvlakken met de hulpverlening aan cliënten die vanwege problematiek rondom huiselijk geweld of om nog andere redenen een opvangplek in de Vrouwen Opvang hebben gezocht.

Voor de hulpverlening aan slachtoffers van eengerelateerd geweld zijn de volgende zaken van belang:

- Een slachtoffer van eengerelateerd geweld wordt niet zoals bij huiselijk geweld door een individuele persoon bedreigd maar door een collectieve groep. In het uiterste geval bestaat deze groep zowel uit haar eigen familie als die van haar schoonfamilie en eventueel vrienden en kennissen. Dit betekent dat haar hele netwerk komt te vervallen en dat zij er alleen voor komt te staan.
- Vaak hebben slachtoffers van eengerelateerd geweld geen sociaal netwerk buiten de familie omdat zij geïsoleerd hebben geleefd.
- Door het uit veiligheidsoverwegingen moeten opgeven van contact met familieleden zoals een van de ouders, zussen/broers, tantes en nichtjes etc. kan een loyaliteitsconflict ontstaan.
- Slachtoffers zijn zelf ook met de waarde en normen t.a.v. eer van hun gezin van herkomst opgegroeid. Als zij zich niet aan deze waarde en normen hebben gehouden of als er van hen gezegd wordt dat zij zich niet aan deze waarde en normen hebben gehouden kan het bij hen ook een gevoel van schaamte ontstaan.
- (Jonge) slachtoffers van eengerelateerd geweld zijn in hun thuissituatie vaak zo strak gehouden dat zij niet geleerd hebben om zelfstandig beslissingen te nemen. Ook hebben zij niet geleerd grenzen te voelen, te stellen en te handhaven. Meisjes hebben geen ruimte gehad om te kunnen puberen. Een (verlate) pubertijd kan in de opvanginstelling alsnog tot ontwikkeling komen. Zij hebben de neiging om alle vrijheden op te gaan zoeken. Door hun gedrag lopen zij niet alleen gevaar om door de bedreigende partij te worden opgespoord maar kunnen zij ook heel makkelijk in aanraking komen met mensen die misbruik van hen willen maken b.v. loverboys. Ook het te snel aangaan van een nieuwe relatie met wat even later een gewelddadige partner blijkt, kan hier een gevolg van zijn.
- Indien er door omstandigheden geen mogelijkheden voor bemiddeling zijn zal de spanning niet afnemen. In het uiterste geval zal het slachtoffer haar hele leven bedreigd blijven en daardoor met angst blijven leven.

De hulpverlening aan slachtoffers van eengerelateerd geweld vraagt om een intensieve en langdurige vorm van hulpverlening. Binnen de psychosociale hulpverlening moet er naast het kunnen verwerken van traumatische ervaringen ruim aandacht voor het loyaliteitsconflict of schaamte gevoel, waar cliënte mee kan zitten, zijn.

Cliënte moet leren haar innerlijke kracht te ontwikkelen en hierop te kunnen vertrouwen. Zij heeft misschien alleen zichzelf nog als basis en heeft daarom begeleiding nodig om zichzelf te bekrachtigen en te versterken. Zij moeten intensieve begeleiding krijgen bij het opbouwen van een eigen leven, wat zijn haar rechten en plichten. Begeleiding bij het opbouwen van een netwerk, en het ontwikkelen van meer assertiviteit naar en onafhankelijkheid van de familie. Belangrijk hierbij is dat cliënte vaardigheden leren om beter met hun familie en andere te communiceren. Ook is kennis over de geweldspiraal hierbij van belang.

Voor (jonge) meisjes/vrouwen die niet geleerd hebben grenzen te stellen is een op deze problematiek gerichte pedagogische vorm van hulpverlening erg belangrijk.

Het vraagstuk van eengerelateerd geweld is een vraagstuk van het slachtoffer en tegelijkertijd een vraagstuk van de gemeenschap waar zij uit komt Dit vraag naast een individuele benadering ook een contextuele, systeemgerichte benadering. Dit betekent dat de culturele achtergrond en de betekenis die de vrouw daaraan geeft erg belangrijk zijn.

---

¹⁷ Voor deze bijlage zijn teksten overgenomen uit het protocol eer gerelateerd geweld Vrouwen Opvang Friesland 2006, Eengerelateerd geweld in Nederland. Een bronnenboek Transact 2005 en tekst aangeleverd door Bea Jasai stichting Arosa te Rotterdam

De systeemgerichte benadering betekent eveneens dat, indien mogelijk en gewenst, sleutelfiguren uit de gemeenschap van de vrouw betrokken worden bij haar begeleiding. Of dat er een bemiddelingstraject kan worden opgestart.

Het is echter van groot belang dat gezien de zwaarte van de problematiek rond eengerelateerd geweld er steeds wordt afgewogen of het om veiligheids of andere reden verantwoord is deze trajecten in te gaan. Door cliënte en de hulpverlening - waar nodig met behulp van de politie - moet steeds opnieuw worden gekeken wat er wel of niet mogelijk is.

BIJLAGE 11

AANBEVOLEN LITERATUUR

Je eer of je leven?

J. Janssen

Een verkenning van eerzaken voor politieambtenaren en andere professionals.
Elsevier Overheid -ISBN 905901783-8 (2006)

Door bloed gezuiverd.

Clementine van Eck

Diepgravende studie van eerwraak bij Turken in Nederland. Aan de hand van een twintigtal strafdossiers wordt een beeld gegeven van de praktijk van de eerwraak. Hierbij wordt uitgebreid aandacht, aan persoonlijke en maatschappelijke factoren die een rol spelen bij de beslissing tot eerwraak, geschonken.

Bert Bakker -ISBN 90-351-2283-6 2000 (2000)

Purified by Blood. Honour Killings amongst Turks in the Netherlands

Clementine van Eck,

Studie van 20 Nederlandse strafdossiers van Turken die eerwraak hebben gepleegd. Sociale factoren die een rol spelen bij het besluit om uiteindelijk tot eerwraak over te gaan.

Amsterdam University Press -ISBN 90-5356 491-8 (2002)

Te bestellen via [www. Aup.nl](http://www.Aup.nl)

Eerwraak In Nederland

Renate van der Zee

Uitleg hoe Nederland met het fenomeen eerwraak in aanraking is gekomen. Verhalen van slachtoffers en achtergrond informatie.

Houtekiet -ISBN 90-5240-908-0 (2006)

Eerwraak of eer gerelateerd geweld? Naar een werkdefinitie.

Henk Ferwerda en Ilse van Leiden

Een onderzoeksrapport, in opdracht van het ministerie van Justitie, met een beschrijving van de eerwraak problematiek, de uitingsvormen, aanleidingen en risico-indicaties.

Te bestellen of downloaden via www.beke.nl (2005)

Ik ga er niet te diep op in. Professionals aan het woord over eer gerelateerd geweld in Friesland.

Anke van Dijke, Linda Terpstra en Katja Westra

Uitwisseling van ervaringen van professionals over eerwraak.

Te bestellen bij Vrouwen Opvang Friesland 058-2157084 (2006)

Wegwijzer eergeerelateerd geweld.

Interventieteam Relationele Druk en Geweld

Brochure over eergeerelateerd geweld, bedoeld voor mensen die in hun werk met eergeerelateerd geweld te maken krijgen

Forum, instituut voor Multiculturele Ontwikkeling

Te bestellen bij Forum www.forum.nl (2006)

De prijs van de Vrijheid.

Bea Jasai

Praktische tips en uitleg over hulpverlening aan vrouwen en meisjes die te maken krijgen met (eer gerelateerd) geweld, gedwongen uithuwelijking, incest en mishandeling.

Vrouwen Opvang Rotterdam -ISBN 90-9019923-3

Te bestellen bij Vrouwen Opvang Rotterdam 010-4769044 (2006)

Alle ogen op haar gericht

Jale Simsek

Een handleiding voor hulpverlener over eerwraak, tradioneel geweld tegen Turkse vrouwen en meisjes.

IOT- 9080684759 (2006)

Buitengesloten. Meiden vertellen over hun worsteling met familie-eer.

Linda Terpstra en Aneke van Dijke

Verhalen van 10 meiden die te maken hebben met eer gerelateerd geweld en de dreiging van eerwraak (Irak, Marokko, Turkije, Afghanistan en Suriname).

SWP -ISBN 90-6665-761-8

Te bestellen via www.swpbook.com of 020-3307200 (2006)

Eerwraak in Nederland. Een bronnenboek.

Hilde Bakker m.m.v. Sesai Aydogan

Concrete aanbevelingen voor professionals voor de aanpak van eengerelateerd geweld.

Deze aanbevelingen worden zowel voor de korte als de lange termijn gegeven.

TransAct (2005)

Downloaden via www.transact.nl (2005)

Huiselijke Vrede: Allochtone mannen over huiselijk geweld, mannelijkheid en eer.

Saadet Metin, Hans Krikke en Jale Simsek

Een onderzoeksrapport

Stichting Ada Awareness –ISBN 90-9021460-7; 978-90-9021460-3 Te bestellen via smetin@planet.nl (2005)

Eer gerelateerd geweld. Een onderzoek naar twintig ernstige zaken.

Van der Torre en Schaap

Reed Business-ISBN 035240111 (2005)

Wankelende Waarde. Levenskwesaties van moslims belicht voor professionals

R. Ramsaran en B. Spaans:

Biedt inzicht in religieuze achtergronden voor professionals.

Forum, instituut voor Multiculturele Ontwikkeling -ISBN 90-5714-129-9

Te bestellen via www.forum.nl of bij Boom Distributiecentrum te De unit MEPpel, 0522-237555 en bdc@bdc.boom.nl (2003)

Eerwraak en de positie van Turkse vrouwen.

Z. Arslan

Steunpunt minderheden Overijssel te bestellen via www.smo-ov.nl (2001)

Documentaires/Films

Docudrama's Stichting Kezban www.st-kezban.nl

Documentaires St. Verdwaalde Gezichten www.verdwaaldegezichten.nl

BIJLAGE 12

ADRESSENLIJST

Landelijk

COA (070) 3727 249, (070) 3727 000

Contactpersonen huiselijk geweld IND

- Zwolle:
(038) 888 6208, (038) 888 6435
(038) 888 6566, (038) 888 6241,
(038) 888 6889, (038) 888 6895.
- Rijswijk:
(070) 779 5746, (070) 779 4566,
(070) 779 5644, (070) 779 4523.
- Hoofddorp:
(023) 888 9976, (023) 888 9480
(023) 888 9704, (023) 888 9973
- Den Bosch:
(073) 888 3347, (073) 888 3119
(073) 888 3413, (073) 888 3328
(073) 888 3492

Zie voor eventueel wijzigingen www.ind.nl

Federatie Vrouwen Opvang risicoscreening www.leo-online.eu

De unit MEP Help Desk (070) 4243376

Lokaal

Taakaccenthouder politie:

Contactpersoon Vrouwen Opvang:

Intakebureau Vrouwen Opvang: (070) 392 5774

Plaatsing crisisbed buiten kantooruren: (070) 392 5774

Crisisopvang NOC, Vlaardingen: (010) 234 3992

Aandachtsfunctionaris Jeugdzorg:

Aandachtsfunctionaris OM:

Andere belangrijke Ketenpartners:

Advocaat familierecht:

Advocaat vreemdelingen recht: